

310481 వ్రతిదినము వ్రకటింవ(బడును.

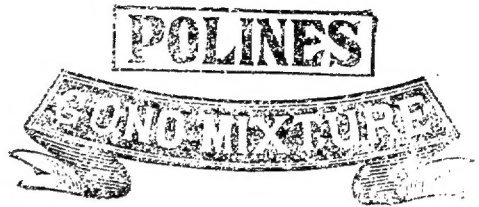
Vol. 8. } చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ మార్చి 11 వ తేది శనివారము } No. 274.
సంపుటము ౨ } దుర్గతి నామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨. } సంచిక ౨౭౪

జాబ్బి-కొట్టెలు లా తుపాకి కుప్పనీర్లును కం పెని-కొట్టెలు జాబ్బి-కొట్టెలును అందులకు విడుదలైన యి
శ్రీ శాంతి (10౭౪) వర్గము. [స్థాపితము ౧౮౮౩ వం

ధరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

౧౨ సంవత్సరము.
కాశీ-కొట్టె, 3౪, 3౬ అంగుళములతో కొరకును. విన్నవి. జెబులో పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరకును.

శ్రీ. వి. రామానుజం శ్రేణి అందు కం పెని, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, ముద్రా

18 సంవత్సరముల నుండి చాలా ప్రసిద్ధి చెందినది.
ఈ ఔషధము ౪ నేరము మొదలగు అన్ని విధములైన
సెక్షన్లములకు గాఢంగా చెప్పబడినది. ఇది ముప్పదిమైన
వనమూలకలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక నా
తాడు నేరించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో
వ్యాధిని ఆపును. అయిదు నోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చే
యును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడినది. ఒక సీసానుండు తెప్పిం
చుకొని నేరించినవిదప గోళలకే అనుభవముమీద గుణమును
తెలియునది. పోస్టుచార్జ్తో సహా బుడ్డి 1 కి గు 3-7-0
రెండింటికి గు 6-10-0 మూడింటికి గు 9-12-0 మాత్రమే.

[3458] ఈ ఔషధములు యింగ్లీషులో వ్రాయబడి యుచితము
D. polines & Co
Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane
Calcutta

టోటో మోహిని 2838
మీరు బయటపోయి వచ్చినవారితో చాలా బడలికయందు సమయములో నైనను వెండింట్లు విందులు
యములలో నైనను ఈ ఆర్త్రైటైస్ యుపయోగించిన మంచి కోవాపుష్పముల వాసనను యిచ్చి మనసుకు
ఆనందింప గలుగుచున్నది కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా టైలము
శ్రవణకాలములో ఉపయోగించుట నచ్చిన శ్రేణులకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును.
అనేక శ్రేణులు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతిభటుంబములోను ఆవశ్యకము.
ఎల్లకోట్లను విక్రయించబడును.

టోటో మోహిని ధర బుడ్డి 1.కి గు 2, 1, 0-12-0, 0-8.
రోబినియా టైలము ధర బుడ్డి 1-కి గు 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. వి.యం కం పెని, రిబంధరు వీధి, మదరాసు.

వెంటుకలే ఆయన.
రా లిపోకుండ, జాగ్రత్త!
వెంటుకలు దువ్వెనతో ఉడి రాకమున పే త్వరపడుదు.
ఉడికచుట్ట మొదలు వెట్టినయెడల వెంటుకలు పాడైపోవును.
అంతవరకు రానీయవద్దు.
నేడే
కామినీయా నూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టుదు.
ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.
వెంటుకల కెట్టి రోగ మన్నను, శిరో మాంద్య మన్నను,
యిది దివ్యవధము.
వెంటుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.
మీ వెంటుకలు మరల యెప్పుటి మెల్లదనును గల్గి పట్టు
నలే నుండి మెరయుచుండును.
ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.
వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు.
కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.
తల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.
అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
ప్రయించబడుచున్నది.

మీరు నువ్వును, ద్రాక్షము, లేక అల్లిన కావనీనప్పుడు
"టోటో దిట్ట బుడ్డి" మీ ప్రయోగము.
ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. అక్కడనుండి మన గుంతులది.
1 బొట్టు బుడ్డి 1-కి గు 2-0-0
2 బొట్టు " " " 0-12-0
3 బొట్టు " " " 0-8-0
కొన్ని చుక్కలు చేతి రుమాలులందు చల్లినట్లైతే
మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాచును.

ఇది మందు లమ్మగా రుంధరికొద్దనన్ను, నరకు లమ్మ
కొద్దను గూడ దొరకును, తమన్న,
సోలు నేు వెంటుకలు:
విగోయిండ్లయక ద్రుగ్గు అండ్
కెమికలు కం పెని,
155 జమ్మామగీడు, బొంబాయి.

నమకము (1843)
జంగారు, వెండి
మల నగలును, పుష్పమును
కాగిను యిచ్చి, పుష్పమును
తైకము ఇవ్వబడును
ఉమిడి-రాజులయ్య శ్రేణి
గురుసామి శ్రేణి కం పెని
25, నై నాబా రోడ్, మదరాసు.
సాదా ఉంగరములు, పువ్వరాగము, సేవకములాలు
కెంపులు, మున్నగువి చేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు,
తయారుచేయబడి అన్నకమునకు సిద్ధముగా నుంచబడి
యన్నవి. కావలసినవారు ఆగ్రహించిన వారి ఉన్నముని
చొప్పున పుష్పముగా రియాయతచేసి యిచ్చబడును.

SOVEREIGN SPERMATORRHOEA PILLS
శుక్ల మేహనివారణమాత్రలు.

(3473) 15 pills per 8 As. (net).
Startling relief in 24 Hours. Else money refunded
2 pills stop emissions and cure wet dreams
M. V. R. RAMACHANDRA RAO MARKET TANK COCONADA

మలయ దండనము
గ్రామము
ఇట్లందులేదు. పిమ్మటతో తనికేడు
విశాఖ, తిరువనంతపురము, అను మూడు
విభముల సెక్షన్లమును మూడు గ్రా
మలలో మాన్యుట. శ్రీలక్ష్మి మును
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజకొద్దను.

(1251) బుడ్డి 1-కి గు 2-4-0
చంది (మలయదండనమున కనుపానము) కొన్ను 3-0-0
[1251] గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

వలెలు కంపెనీచారి ప్రతేకపు ఔషధములు

ఈ క్రింద దెలుపబడిన ఔషధములు శరీరకాస్త్రమునకును, కోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రములచే కాస్త్రపరిశోధనానుసారము యేర్పరచబడినవి.

మా ఔషధముల తయారుజేయు కాలలో వలెలు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాలవెదది ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్ర ప్రకారము, భూ తత్వముగల గూడ పరీక్ష జేయబడును. అచట బి. పి. స్టాండ్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలు తయారు చేయుచున్నాము. కావున యీ ఔషధములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమున అయమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు యాన్సన్ సీరపు

సీరపు ఫెర్రీ సాస్పాటిస్, కాంపౌండు క్విన్లైను యెట్ స్క్వియా ఈ సీరపు డాక్టరు యాన్సన్ పద్ధతి ననుసరించి విరచనాస్థలు, క్విన్, స్క్వియా యిన్నయియుజేసి దివ్యముగ తయారు జేయబడినది.

ఈ ఔషధము అతి ఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండుటకలన గలుగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహబాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రధికక్రియ దివ్యౌషధము.

వెల పెద్ద బుడ్డి రు 2.8-0 మీడియం సైజు బుడ్డి రు 1.4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమికల్ ఫుడ్డు

ఇది విరక్, త్రైము, పోటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటుల సీరపు శుభ్రముగనుండును. అతుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యెడ్వర్డు పారిషు గారు చేప్పిన పాళ్ల ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచి ఔషధము. రుచిచానుండును. మంచిరక్త స్థితినిచ్చింది నరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్ద పైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్న పైజు 10 అణాలు.

వలెలు కంపెనీచారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుము.

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay

త్రివృత్ లేహ్యము

త్రివృత్ లేహ్యము: చిన్న పిల్లలకు ముసలివారికి నుభిముగా విరచనముచేయును.

త్రివృత్ లేహ్యము: మూలవ్యాధులను పోగొట్టును.

త్రివృత్ లేహ్యము: ప్రతికేరలలోను బుచ్చుకొనిన నుభివిరచనము అగును.

త్రివృత్ లేహ్యము విరచనాధములలో కల్ల మంచి దని చిరకాలాచార్యులవారు కల్పసాగములో చెప్పియున్నాను. అశ్మభోజనము, శరీర పిన్న భోజనమువల్ల బాగా జీర్ణముగాక చేగులలో ఉండి, కడుపుబొంగు, అన్నము ఇవ్వములేకపోవుట, అక్రిక్ మొదలగు గుణములుగలిగి ఉన్నపుడు త్రివృత్ లేహ్యము బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విరచనము అగు

(8166) నట్లుజేసి తేలిక గలిగించును.

10 తులముల వెల రూ 1-0-0

40 ,, వెల రూ 3-0-0

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హార్బర్ రోడ్డు,

మాంటురోడ్ - మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జన్మనీ గారడీ, యోగదృష్టి హస్తలాఘము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లచేత తేమా నాలు విడిత్ర విశోదద్యలు గలవు. ఇం తే గా క మనుష్యుని మానసుచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీనముతో సమాధినిగుట్ట, శరీరముచేసి తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గలముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విడిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యున్నతముగా మేజిక్ చేయుగలరని గ్యార్గాంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. 2113-688)

పి. ఆర్. జానార్దన్ శాస్త్రి, బెంగళూరు, గుంటూరు, శిల్పా

“కాంతామదహరణి”

అను యువానీ వైద్యకాస్త్రప్రకారము తయారుచేసిన అంధియపుట్టికి దివ్యమైనలేహ్యము - బలహీనత కాస్త్రచేతులు లాగుట, రుతిగా శీఘ్రస్థలము, పోగొట్టి, వీర్యవృద్ధిని అమితముగా గలుగజేయును. చికిత్స చేసిమాడ మీకే తెలియును.

వెల 1 డబ్బా 4-0-0

“సెగరోగనివారిణి”

3 విధములగు సెగవ్యాధులు, యంతకాలము నుంచి తీర్చించియున్నాను, దీనినిసేవించిన 3 రోజులలో నిశ్శేషముగా నీవారణయగును. అట్లుకాదేని సామ్య వాపసుచేయబడును.

1 సీసా రు 1-0-0

డి రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం,

[8838] కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

ఆయుర్వేద చంద్రిక

ఇది మానుషున కొకటివంటున సంవత్సరమునకు 12 గుచ్చు ములుగా ప్రయోగించబడును. ఆరోగ్యసంబంధముగ, ఆయుర్వేద సంబంధ మగు వైద్య పుస్తకము లన్నియు కరకలామలకముగా రూపొందించుచుండును. ప్రతివాడును, ప్రతివైద్యుడును, చూడ దగినది. 2 అణాలు బిళ్ల లంపిన మాదిరి పత్రిక యుచితము.

సంవత్సర చందా రూ 3-0-0. దరఖాస్తు వెంట పంపవలయును. లేక బి. పి. గా పంపుచు పంపెదము.

గ్రంథాలయములకు మాదిరి సంచిక యుచితము.

మేనేజరు, ఆంధ్రఆయుర్వేద గ్రంథమండలి,

8-51 మేనేజి - నెల్లూరు జిల్లా

తెలగుస్థలకు పూచీయెన

ఔషధము

చర్మమునైన యుండు తెల్లవచ్చుల వైపుత నలన 3 ది-ములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠ మైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు ప్రైకము వాపసియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి. తో సహా రు 3 లు.

ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను

(14-0) The Aryan Nursery, P O Kamtaul Darbhanga.

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి నొందిన

హిందూ సానమందు స్థాపించబడియుండు

ఆయుర్వేద ఔషధాలయము

స్థాపితము 1881 సం॥

అతంతన్నిగూ ఔషధాలయము కోరి వ్రాయు వాండ్రకు ఆయురారోగ్యభివృద్ధి కలిగి ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరకనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము.

మాయొక్క ప్రతి ఒకటి కావలయు ననిన

ఆతంగనిగ్రహ ఔషధాలయం

26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి.

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ కముల అనుభవముగల సర్కారు

వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి

నుఖదీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను.

ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy, 30-2 Harrison Road, Calcutta

బెంగుళూరు

స్వదేశిబనీనులు, మేజొర్లు.

మిలిటరీ ధరిలు మేల్లెనివరకు

యంత్రాలయమునండి నేరుగా తెప్పించుట

మాకు ప్రత్యేకముగా వ్రాసి తెప్పించుట.

కాచి, బెంగుళూరు రత్నాబజార్, కింజల్కర్

నగలు, కప్పు, లక్ష్మీ, సరస్వతి, జిజ్ఞ, గంధ

మున్నగు మోడి కత్తిములుకూడ మా వద్ద గలవు.

బాగుగా నుపయోగింపి యోగ్యత గల

వస్త్రములు కావలెను.

Pahlajrai Ramnarayan & Co.,

I dept A. P.

Wholesale Hosiery Merchants

8840) Bangalore City.

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి గాన శాస్త్ర

వ. కే. వ. సి. వారి

ఈ దివ్యపుస్తకము కల్లులకు వాలను వృద్ధిజేసి

పొట్టిని కలిగించును.

పిల్లలకు నంజీరి, పక్ష్యము లేని దునికల రసాయ

ము. వార్షిక్కునిల్లిన్న బుష్టా పనిలేదు పిల్లలు, తల్లి

గలు నుభవక దుక. బలహీను లగు పిల్లలకిచ్చి జబ్బు

లను రోయి దేహపుష్టి లుగును. వెల బుడ్డి 1-కి 11-0

(8841) బి. పి. కో. క. సి. రూ 2.

మాకు ముద్రకముగ ఆ రుక్మీకామము చిత్తును

ఆయుర్వేదములు, బెజవాడ.

మానంమాక బోరకు నబుచ్చి చర్మవ్యాధును ఆత్యాశ్చర్యకరముగా

కుదుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి ఆంధ్రుడరు మద్రాసు

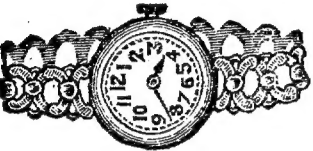
ఆంధ్ర పత్రిక గ్రంథనిలయము, రాజమహేంద్రవరము

సవలలు	పుస్తకములు	సవలలు	పుస్తకములు	సవలలు
మొదటి పాఠశాల పుస్తకములు	మొదటి పాఠశాల పుస్తకములు	మొదటి పాఠశాల పుస్తకములు	మొదటి పాఠశాల పుస్తకములు	మొదటి పాఠశాల పుస్తకములు
1. మ. గ. పా. 1-1-0	2. మ. గ. పా. 1-1-0	3. మ. గ. పా. 1-1-0	4. మ. గ. పా. 1-1-0	5. మ. గ. పా. 1-1-0
6. మ. గ. పా. 1-1-0	7. మ. గ. పా. 1-1-0	8. మ. గ. పా. 1-1-0	9. మ. గ. పా. 1-1-0	10. మ. గ. పా. 1-1-0

Roller Gold Bracelet Watch

రోల్ గోల్డ్ బంగారు

బ్రేస్ లెట్ వాచ్

ఇంగ్లీష్ మాస్టరు చేతిగడియారము
అగడియారము మంచి దృశ్యమైన సామానములతోను,
బహు అందమైన చిత్ర
పనులచేత తయారుచేయ
బడినది. చూచుటకు
హృదయపూర్వకముగా గడియారమున కనబడును. సరి
యగు గంటను చూపు మంచి గడియారము. స్త్రీ పురుషులు
దీనిని చేతిలో ధరించుటచేత బంగారుపు అభరణము
వలె అందముగా వుండును. గడియారము మొదలు చేతిగోలును
వరకు అన్నియు రోల్ గోల్డ్ క్యాబ్లెట్ బంగారుతో చేయబడి
నందున అగలు బంగారుపు గడియారమునలె వుండును.
బంగారు వస్త్రము 2 సంవత్సరముల పూచీ యివ్వగలము.
స్వింగ్ చేతిగోలును అయినంగల వైద్యచేతులను, చిన్న
చేతులను, ఈ గడియారమును ధరించుకొనవచ్చును. అందమైన
పట్టుబాట్లతో ప్రతిగడియారము వుండును.
రోల్ గోల్డ్ గడియారము చేతిలో కట్టుకొను
బ్రేస్ లెట్ గోలునుతో ధర రూ. 10.
[3262] 4 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

లండన్ స్విస్ వాచ్ కంపెనీ,

పోస్టు బాక్సు నెం. 328, మాంటూరోడ్ మద్రాస్

నీను, బొల, డి. యి. బి. ధుమె
హము, పుర్రోణ నవాయి, సెగ,
మూర్ఖ, కె. ప్రి. మూలకంబి, స్త్రీ
రోగము వక్షవాతము మొదలగు
నన్ని పూచీవైకు దుర్బలబడును.

గుణమిచ్చిన మీదట సామ్రాజ్యపుట
ఆయుర్వేదముతో గూడ ఆంగ్లేయ వైద్యము, హోమోయో
పతి, హోమోపతి, మొదలగు అనేక పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్ర
ములు చదువుటకులన సేయు ఆయుర్వేదము విజ్ఞానపూర్వకముగా
తెలిసికొనగలిగితిమి.

అపురూపములగు ఓషధుల మహాత్యములు పర్యత వాసు
లగు కోమలు వద్రాలకే తెలియును. వారల వాటిని వాడు
చున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని అపాయ
ములకు లోనై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నారు.

అన్ని దీర్ఘ వ్యాధులును పూచీవైకు దుర్బలబడును, ఒక
వ్యాధియొక్క అన్ని లక్షణములు, అందరు రోగులకును ఒకటే
దివ్యవధముకాదు. ప్రతిరోగి స్థితియును, రోగమును ఆరో
చించి అందులకు తగిన మందులనుబడును.

మాద్యగోనుండి బోషధము సేవించు రోగులు వారికి
గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవై సామ్రాజ్యపుటను.
అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదు
రవచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్రాజ్యపుటను నిత్య
నకనములేను. ఈ పుస్తక ప్రతులు మూలముగ సహితము చికిత్స
చేయబడును. అట్టివారికి బోషధములు వి. పి. గా పంపబడును.
(3222) వి. ఎ. పి. రాజా.

దీర్ఘవాయువులవలయును } దీర్ఘ వ్యాధులగునునమైన
భిమునిపట్టణము. } ఆయుర్వేదవైద్యము.

ప్రతిదినము ప్రతిచోటను కలుగుచుండును.
రక్తము కాకుట, ఎముక విరుగుట, జ్వరము, మూర్ఛ,
శ్వాసాపహోధము, నీళ్ళలోపడుట, కాలిన గాయములు, నలు
కులు, గాయములు మున్నగునవి ఎచ్చటనో యొక్కచోట
తప్పక ప్రతీదినము కలుగుచుండును.

సరియైన సహాయము లేకపోవుటచే తలుచుగా మరణ
ములు, శాశ్వతమైన దుర్బలత, స్థిరమైన కురూపములు కలుగు
చుండును. గనుక బాలురు, బాలికలు, పురుషులు, స్త్రీలు,
ప్రతియొక్కరూను చదువుకొని ప్రథమ చికిత్సను చేయుటకు
తెలుసుకొనుట మంచిది.

డాక్టరు యొక్క రామారావుగారిచే వ్రాయబడిన అపాయ
ములకు ప్రథమ చికిత్స అను గ్రంథము అపాయములు గలిగి
నవ్వడు డాక్టరు వచ్చునంతదాకా చేయవలసిన ప్రథమ చికిత్స
లను తెలుపును. అది బహు సులభతెలియో వ్రాయబడియున్నది.
విస్తారమైన ఉదాహరణములతో అమృత వేయబడియున్నది.

ఆంగ్ల, తెనుగు భాషలలో ఈ పుస్తకము దొరకును
ధర 1 కి రూ. 0-12-0 ఇప్పటికి వేనవేల కాపీలు అమ్మకమైనవి.
Sri Krishnan Bros.,
Chemists & Opticians
Post Box No 166 Madras.

2361

శ్రీ బాలగంగాధర తిరుమలగారి

సమూహిక కేసు

స్వరాజ్య ఉపవ్యాధులు

ప్రతి 1-కి రూ. 0-14-0

పండిత : దనమోహన మాధవ్య

గారి జీవితము, పంజాబు జిల్లా

ప్రతి 1-కి రూ. 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అంబులపల్లె,

322, ఎన్. కె. నెం. చిన్న పురి.

తెలంగాణము:- వావిళ్ల, నువ్వరాజు. 1487-547

నూతన గ్రంథములు

చిత్ర రంజన దాసు

సంపూర్ణచరితము, ఉపదేశములు

మొ. 0-8-0

గాంధీ మహాత్ముని

'నా చెప్పసాల అనుభవము'

మొ. ప్రతి 1-కి 0-12-0 [3051]

దాదాభాయి నారోజి

జీవితము, ఉపన్యాసములు

మొ. 0-8-0

యం. ఆర్. కృష్ణరావు అందు కంపెనీ, నల్లూరు.

కమర్సు దిండు.

20 కమర్సు దిండు సహా 0-12-0 } వైద్యము పోషక
గం కమర్సు దిండు సహా 0-12-0 } సహా అయినవి.
100 కమర్సు దిండు సహా 0-12-0 }

ప్రతి ఆర్డరుతో 0-12-0 బిళ్ళలు అడ్వాన్సు పంపినపంపబడును.
కా. వెం. రంగయ్య, రంగనాథులపేట, నల్లూరు.

నిత్య పురుషత్వ శక్తి
సంపూర్ణముగ నున్నదా?

ఆపురుషత్వశక్తిని బలమును మరల సంపా
దించుటకు వ్యాధిని పూర్తిగా కుదర్చుతగిన బోష
ధము నీకు తక్షణం కావలసి యున్నదా లేదా?

వృషయోగమును వాడి చూడుము.

ఇది, మరగధ్యజము, స్వర్ణము, కస్తూరి ము
న్నగువానినిచేయు కద్ధతని శరీరమునందు జీర్ణమగు
రూపముతో చేయబడినది. అది ఫలితములకు
పూచీపడును. అది ఉత్సాహమును శనశక్తిని
శీఘ్రముగా మరల కలిగించును. అత్యధిక పురుష
శక్తిని కలిగించును. 2-(3334)

30 దినములకు సరిపోవు బోషధము విస్తా
3-కి రూ. 5-0-0. వి. పి. ఖర్చులతో సహా రూ. 5-5-0.

The Kalpataru Ayurvedic works and Stores
94 Grey Street, Calcutta

( ) భారతీయులదే.

సుప్రసిద్ధులైన ఋషులచే కనిపెట్టబడినది.

అన్ని వయసుల
లోను వాడుటకు
తగిన బలవంతక
బోషధము. గం
ములకు బలమును,
మనస్సుకు వికాస
మును గలిగించును. చిత్తచాంచల్యమును మజ్జిపును పోగొట్టి,
అమృత జ్ఞాపకశక్తినిచ్చును. మిక్కిలి గుణము నిచ్చును.
దీనిని అన్ని దీర్ఘవ్యాధులకును బలహీనమునకు వాడవచ్చును.
అజీర్ణికూడ ఇది మంచున బుచ్చును. బుడ్డి 1-కి ధర 1-8-0,
12 బుడ్డు 16-8-0. వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ట్టాకు ధరలు గలవు

The Hindu Medicine.

107 Harrison Road, P. Box No. 811, Calcutta.

(3081) "శ్రీ పుస్తకములు"

కర్మకర్మ గర్భిణి గజము వాసుని గావి. సా. పుస్తకము.

1-కి రూ. 4-0-0.

దీక్షకు కొనుదాకి 1 కి ఉచితము పోషకపుస్తకము కేర

వలయువారు అందుతో ఒకరూపాయ

అవాద్యులంతకలెను. వి. నెం. కృష్ణరావు అంబులపల్లె

కట్టాల్లు అండ్ లాక్ మెకాన్స్ etc.

కట్టాల్లు, (నో. కార్. జిల్లా)

కట్టాల్లు అండ్ లాక్ మెకాన్స్ etc.

కట్టాల్లు, (నో. కార్. జిల్లా)

కట్టాల్లు అండ్ లాక్ మెకాన్స్ etc.

కట్టాల్లు, (నో. కార్. జిల్లా)

కట్టాల్లు అండ్ లాక్ మెకాన్స్ etc.

కట్టాల్లు, (నో. కార్. జిల్లా)

కట్టాల్లు అండ్ లాక్ మెకాన్స్ etc.

కట్టాల్లు, (నో. కార్. జిల్లా)

కట్టాల్లు అండ్ లాక్ మెకాన్స్ etc.

కట్టాల్లు, (నో. కార్. జిల్లా)

కట్టాల్లు అండ్ లాక్ మెకాన్స్ etc.

కట్టాల్లు, (నో. కార్. జిల్లా)

కట్టాల్లు అండ్ లాక్ మెకాన్స్ etc.

కట్టాల్లు, (నో. కార్. జిల్లా)

కట్టాల్లు అండ్ లాక్ మెకాన్స్ etc.

కట్టాల్లు, (నో. కార్. జిల్లా)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-వ సం॥ మార్చి నెల 11-వ తేది

శనివారము

గాంధీ మహాత్ముని

ఆరెస్టు

—:~::~:~::~:~:—

నిన్నటిదినము సాయంకాలము అహమ్మదాబాదు నగరమున, గాంధీమహాత్ముని రాజ్ డ్రాహా నేరముక్తింద అరెస్టు జేసిరి. ఇండియా ప్రభుత్వము నారి యంగీకారముతో, బాంబాయి ప్రభుత్వము నారు అరెస్టున కుత్తరుప్రజేసిరి. ఈ వార్త భారత వర్తమాను సంత సమున ముంపగలదు. సహాయ నిరాకరణోద్యమమునకు జనకుడు మహాత్ముని అరెస్టు జేయవలసినట్లు, ఉద్యమ విజయమునకు నిదర్శనమని ఎంచవచ్చును. అధికారవర్గమువారి ఎరుట రెండేమార్గములుగలవు. ప్రజాభిలాషుల తృప్తికరుచుటయూ, లేక దానిని నిర్బంధములతో నణగ్రొక్కటయూ? మొదటి మార్గమును అవలంబించుటకు, అధికారవర్గము బూనుకొనలేదు. ఆత్మరక్షణకొరకు వారు రెండవమార్గము నవలంబింపవలసినట్లు. మహాత్ముని నిర్బంధము, రెండవమార్గమునందు చరమదశను సూచించుచున్నది. ధర్మమార్గమునందు, అధికారులు గాంధీమహాత్ముని సాధింపజాలకబోయిరి. వారి యుద్యమధాటి నెదుర్కొనజాలకబోయిరి. సత్యము ధర్మముల ముందర, అధర్మము విజయము గాంచజాలదు. ఆత్మబలము ముందర పశుబలము గెలువకలదు. హిందూదేశ దృక్పథమును, గాంధీమహాత్ముని మార్పులిగెను. ప్రపంచ దృక్పథమునందు సముతము, మార్పు గలిగించుచుండెను. కాని, అధికారవర్గము వారింకను, తమ దృష్టిని ఇంకొక దిక్కునకు ప్రేక్షించుచు. బానిస మరల్చుటకే, గాంధీమహాత్ముని నిర్మాణకార్యక్రమమును బోధించెను. అందువలన విజయము తప్పదని, మహాత్మునికి సమ్యక్ము గలదు. శాసనోల్లంఘనమును విరమించిన పిమ్మట గూడ, మహాత్ముని అధికారులు అరెస్టుజేయుట జూడ, నిర్మాణ కార్యక్రమము శాసనోల్లంఘనమున కన్నను బలవత్తరమయినదని గ్రహింపవచ్చును. స్వరాజ్యము సుప్రతిష్ఠితమగుట కంతకన్నను ఫలప్రదమగు మార్గములేదు. తనను అరెస్టుజేసిపిమ్మట, భారతీయు లెటుల మెలగవలయునో, గాంధీమహాత్ముని సందేశ పూర్వకముగ తెలిసియుండెను. ఆ సందేశమును నిన్నటిదినము ప్రచురించియుంటిమి. దేశము సామ్రాజ్య శాంతము నహింస నలెనని మహాత్ముని హెచ్చరించుచున్నాడు. దౌర్జన్యమున కేమాత్రము అనకాశ ముండగూడదని బలపరుచుచున్నాడు. అరెస్టులైన మరురాత్రి, విదేశ సత్ప్రదహనము గావించునో, తాను సంతసింపదని, మహాత్ముని తెలిపెను. ప్రజలు బుద్ధి పూర్వకముగ నిట్టివైచిత్ర్యములనే దహనము గావించవలెనని, మహాత్ముని హెచ్చరించుచున్నాడు. రాజులను ఎల్లరు చేపట్టి నూలు వడకవలయుననియు, శుద్ధ స్వదేశవత్ప్రమును తయారు జేయవలయుననియు, దానిని మాత్రమే ప్రజలు ధరింపవలయుననియు, మహాత్ముని కోరుచున్నాడు. శాసనోల్లంఘనమున కిప్పుడు ఏరూపమునను గడంగక,

వెంటనే నిర్మాణకార్యక్రమమును అత్యంతదీక్షతో కొనసాగింపవలెనని, మహాత్ముని బోధించుచున్నాడు. యంగు ఇండియా పత్రికలో వ్రాయుచు, ఈ కార్యక్రమమును గడియారపు నడకతో సమానమగు క్రమముతోను, పంజాబు మెయిలు వేగముతో సమానమగు వేగముతోను, నడుపవలెనని మహాత్ముని తెలిపిన హితమును, భారతీయు లీసమయమున ఆచరణలో బెట్టుట యత్యంతావశ్యకము. తడవు జేయుట భావ్యముగాదు. గాంధీమహాత్ముని గౌరవించుటకు, ఇంతకన్నను ఫలప్రద మగుమార్గము లేదు. గాంధీ మహాత్ముని సామాన్య పురుషుడుగాడు. మహాత్ముని యుగపురుషుడు. ధర్మసంస్థాపన నిమిత్తము అవతరించిన, మహామహుడు. ఆతని దృష్టి, దేశ, కాలములకు ఆతీతమయినది. ఆతని దృష్టి ప్రపంచ మంతటిపై నిలచియున్నది. అన్ని జాతులను, అన్ని సంఘములను, అన్ని మతములవారిని ఆతడు ప్రేమించును. అందరును, ఆతని నాయకునిగ గ్రహించిరి. ధర్మపథమునందు, వివిధ జాతులును లీనమగుచున్నవి. నిజసంయోగము గుమరుట కిదిగో మార్గము. హిందూదేశము నుద్ధరించుటలో, గాంధీమహాత్ముని ధర్మసంస్థాపనను కావించుచున్నాడు. స్వరాజ్యముకొరకు, మహాత్ముని పాటుబడుచున్నను, స్వరాజ్యసిద్ధికొరకు గూడ ఆతని ప్రయత్నము బనికవచ్చుచున్నది. మతము, రాజకీయములను విభాగములను, మహాత్ముని గుర్తింపలేదు. అందుచేతనే స్వరాజ్యసంపాదనమునకు గూడ, కఠిన సాధనలను విధించుచున్నాడు. మహాత్ముని స్వేచ్ఛగ నుండునట్లుకన్న గూడ, మహాత్ముని నిర్బంధమున నున్నపుడు ఆతని యాదేశమును ఎక్కడు నిష్కర్షగనాచరించుట, భారతీయుల పరమ ధర్మము. మహాత్మునినిర్బంధము, స్వరాజ్యమును చేరువకు దెచ్చెననుటకు సందియములేదు. సర్. జె. డి. రీసుగారు కామర్సు సభలో జెప్పినట్లు, స్వేచ్ఛగనున్న గాంధీకన్న, నిర్బంధముననున్న గాంధీ అధికారవర్గమునకు ఎక్కువ ఉపద్రవకరుడు. గాంధీ మహాత్ముని, స్వరాజ్యశ్రేయమున జేరి మానముగ జేసెడి నిరంతరతవము, శ్రేణిజములను కదలింపక మానదు. ప్రపంచోద్ధరణము, భారతవర్షోద్ధరణము, ధర్మసంస్థాపనము, ఆ మహాత్ముని తపోమహిమ వలన, సిద్ధింపక మానవు. ఇట్టి లాభము ప్రపంచమునకు చేహురుటకోయన, మహాత్ముని నిర్బంధించిన ప్రభుత్వమువారు, అభివందనీయులు.

మాంటాగూగారి రాజీనామా

మాంటాగూగారి రాజీనామాకు కారణము, ఛంబల్లోగారు కామన్సుసభలో చెలిపిరి. ఇటీవల, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తుర్కీసాధి నేతీరున మార్పువలయునో తెలుపుచు, నొక తంతిని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి పంపినసంగతి, చదువరులకు చెలియును. అది 8 వ తేది పత్రికలో ప్రచురింపబడెను. ఆ తంతియందు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమును కలవరపెట్టదగిన విశేషాంశము లెవ్వియులేవు. తంతి వార్తయందు, ప్రారంభముననే, హిందూదేశపు కోర్కెలను సంపూర్ణగ నెఱవేర్చు వీలుండదని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సూచించి యుండిరి. ముఖ్యముగా మూడుమార్పు లవసరమనిమాత్రము, వారు తెలిపిరి. కాన్ స్టాంటినోపిలును ఇతరులు వదలి వేయవలయును. పవిత్రస్థలములపై సుల్తాను యాజమాన్యము సంగీకరింపవలయును. తురుష్కుల త్రేసురు, అందలి ప్రక్షియానోపిలు పట్టణమును తుర్కీ కిచ్చివేయవలయును. స్పర్షాను తుర్కీ పరము జేయవలయును. మహమ్మదీయులు తెలిపెడి

కోర్కెల కివి ఎంతయు కొరవడుచున్నవి. ఇట్టి సంకుచితముగు కోర్కెలను సముతము, ఆంగ్లదేశ పత్రికలు నిరసించినవి. త్రేసురు తుర్కీకిచ్చుట ఆసంభవమనియు, హెడ్జాజును తుర్కీ పరము జేయ వలనుపడదనియు, మార్షింగుపోస్టు పత్రిక వ్రాసెను. వెస్టుమినిస్టరు గెజిటుపత్రిక సముతము, వెనుకాడుచున్నది. మక్కాపై సుల్తానుకు అధికారమున్నను, స్వతంత్ర సంస్థానములమధ్య యాయధికారమును వారు చెలాయించుట దుస్తంపని, వెస్టుమినిస్టరు గెజిటుపత్రిక చెలుపుచున్నది. ఈ పత్రిక దెలిపిన భయమున కాథారము లేక పోలేను. ఇందుచేతనే, తుర్కీ-సుల్తానుకు పవిత్రస్థలము లున్న ప్రదేశము అంతటిపై మతసంబంధముగు అధికారమే గాక, భౌతిక సంబంధముగు అధికారముగూడనుండుట యత్యంతావశ్యకమని, మహమ్మదీయులు కోరుచున్నారు. మతసంబంధముగు అధికారమునకును, భౌతిక సంబంధముగు అధికారమునకును, మహమ్మదీయులు భేదముగను బఱచుటలేదు.

మహమ్మదీయమతము, రెండు అధికారముల సమ్మేళనమును గుర్తించుచున్నది గాని, రెంటియెడ బాటును గుర్తించుటలేదు. ఈ సంగతిని కనిపెట్టిక, మహమ్మదీయాభిప్రాయమును గూర్చి బ్రిటీషు వారు విరుద్ధాభిప్రాయమును తెలుపుచున్నారు. క్రైస్తవుల మతగురువుగు పోపునకును, తుర్కీ-సుల్తానుకును పోల్చి-జూపుచు, పోపునకు వలెనే సుల్తానుకు సముతమురాజకీయాధికారము లేకుండ మతసంబంధముగు అధికారముండ వచ్చునని, వీరు బలుకు చున్నారు. మహమ్మదీయులు ఇట్టి విభజనమును అంగీకరింపజాలరు. రాజకీయమనియు, మత సంబంధ మనియు, విభాగము జేయుట, మహమ్మదీయమతపు కట్టుబాట్లకు వ్యతిరేకము. ఆకారణముచే, మహమ్మదీయ పవిత్రస్థలము లుండెడి ప్రదేశములు, మహమ్మదీయేతర పరిపాలనము నందుండుటకు, మహమ్మదీయ మత మంగీకరింపదు మహమ్మదీయులుగానివారు పరిపాలించునో, మహమ్మదీయ పవిత్రస్థలముల పాలనము యథావిధిగ కొనసాగదని విశ్వసించుచున్నారు. ఈ సంగతిని భారతదేశ మహమ్మదీయులు పలుమారు వెల్లడించి యుండిరి. అటులయునను, ఇండియా ప్రభుత్వము ను ఆంగ్లతిని తెలుపక, పవిత్రస్థలములుమాత్రము సుల్తానుపరము జేయబడినచాలునని తెలిపియంకరి-మహమ్మదీయుల కోర్కె-ప్రకారము, మసబాటెమియా, పాలెస్తీను, సిరియా, మొదలగు భాగములపై క్రైస్తవజాతుల యాజమాన్య ముండుటకు వీలులేదు. మహమ్మదీయ దృక్పథముననుసరించి జూచిన, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సూచనలు ఎంత సంకుచితముగ నున్ననో గ్రహింపవచ్చును. ఇట్టి సూచనల నయునను, బ్రిటీషు పత్రికలు అంగీకరింపక, మీదు మిక్కిలి గాంధీ అరెస్టును గూర్చి కలవర పెట్టుచున్నవి. డెయిలీ తెలిగ్రాఫ్ పత్రిక చెలిపెడి హితమును గమనింపుడు. రాజకీయ సౌకర్యములను ప్రసాదించుట వలన ప్రజల పొగరు అడగిపోవదనియు, ప్రభుత్వమువారు తమ యధికారములను కఠినముగ చలాయించుటచేతనే, యిట్టి ఫలితము చేహురుననియు, ఈ పత్రిక హిత మొసగు చున్నది.

డెయిలీ క్రానికలు పత్రిక, లాయడు జార్జి గారి పత్రిక. లాయడు జార్జి గారికి, ఈపత్రిక వంత బాడుచుండును. ఈపత్రిక దెలిపిన యభిప్రాయములు లాయడు జార్జి గారి యభిప్రాయములని గ్రహింపవచ్చును. త్రేసురు తుర్కీకిచ్చుటకు వీలులేదనియు, పవిత్రస్థలములపై తుర్కీ-సుల్తాను యాజమాన్యమును మరలస్థాపించుటకు వీలులేదనియు, ఈ

వృత్తిక ఖండితముగ దెలుపుచున్నది. ఇందునుబట్టి, లాయడు జాబ్ గాడి తుర్కీ సమస్య విషయమై అభిప్రాయ మొత్తమాత్రము మార్పుజేసిన తేదని స్పష్టమగు చున్నది. ఇక లాయడుజాబ్ గారు తుర్కీ సమస్య నేటుల పరిష్కరించుదు? ప్యాసిఫిక్ మరల సమావేశము గూడిన లాభమేముండును? వెనుకటి సమావేశముల గతియే దీనికిని ఘట్టము. మహమ్మదీయాభిప్రాయము సాధారము జేసికొనక, తుదకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సూచనలనయినను అంగీకరింపక, లాయడుజాబ్ ప్రభుత్వమువారు ఏరితినతుర్కీ సమస్యను పరిష్కరింపదలచిరో తెలియదు. అట్టిపరిష్కారమువలన ఎవరిని సంతృప్తి పరుపదలచిరో తెలియదు. ఇప్పటికయినను, లాయడుజాబ్ ప్రభుత్వపు గట్టు బయల్పడినందులకు సంతసింపవలయును. ఏదియో మహాపాపకారమును మీరు జేసెదరను భ్రమ హిందూదేశము నావరింపకుండ మీరు ముందే నివారణజేసిరి. ఇండియా ప్రభుత్వము వారి సూచనలు వెలువడుట, బ్రిటీషు ప్రభుత్వము నకు పిడుగుబడిన రీతిన దోచెను. ఏదియో మెకరితిన పూతబూయ నెంచినవారికి, ఈ సూచనలు ముండకంచవలె నడుదగితెను. మాంటాగూగారి యంగీకారముతో డిల్లీ నుంచి పంపిన యొక తిండివార్తను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినయి, ఈ ప్రకటన విషయమై ఇతర మంత్రులతో మాంటాగూగారు ఆలోచించి యుండలేదనియు, ఛేంబర్లెనుగారు కామన్సుస్థలో నుడివిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సూచనలు, తురుష్కుల ప్రియస్నేహితుల కోర్కెలనుగూడ మించిపోయెనని, ఛేంబర్లెనుగారు చెలిపిరి.

ఆస్నేహితులెవరో, వారి యభిప్రాయము లేవియో, ఛేంబర్లెనుగారు వెల్లడించిన బాగుండెడిది. మంత్రులు స్వంతముగ నిట్టి ప్రకటనల గావించుట వలన ప్రభుత్వ విధానము నందలి క్రమము చెడిపోవునట. మాంటాగూగారి రాజీనామా కిదియే కారణము. తుర్కీ సమస్య విషయమై మాంటాగూ గారు ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటనమున కంగీకార మొసగుట దోషమని ఎంచిన ఛేంబర్లెనుగారు, చర్చిలో మంత్రులు తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయుల విషయమై విపరీతాభిప్రాయములను స్వంతముగ చెలిపినందుల కేల మందలింప రయిరో తెలియదు. హిందూదేశమునంతను, చర్చిలో గారి వాక్యములు కలవర పెట్టియుండ, మంత్రులవర్గము మారుమాటాడక యుండుటకు కఠం బెద్దియో తెలియదు. భారతీయాలయములపట్ల మంత్రులకు గల తృణకారభావమున కిది నిదర్శనము. తుర్కీ సమస్యనవారము విషయమై కామన్సుస్థ యందు త్వరలో చర్చించుటకు అవకాశ మిచ్చెదరా యని ప్రశ్నింపగ, ఛేంబర్లెనుగారు ఇందుల కంగీకరింపరయిరి. మాంటాగూగారి రాజీనామాకు ఇండియా ప్రభుత్వము వారు తమ యభిప్రాయమును ముందుగ ప్రచురించుటయు, మాంటాగూ గారు ఇందుల కంగీకరించుటయు, కారణమయ్యెను. ఈ ప్రచురణము, మిగిలిన మంత్రులకు అగ్రహము కలిగించెను. మునుగులో గ్రుద్దులాటకు పనిలేకుండ సత్యము త్వరలో బయల్పడినందులకు భారతీయులు సంతసిం చెదరు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు, హిందవ మహమ్మదీయుల యభిప్రాయమును అసలే అంగీకరింపరు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సూచనల నయినను, కొనసాగించుటకు వారి కష్టములేదని, ఛేంబర్లెనుగారి వాక్యములబట్టి స్పష్టమయినది. ప్యాసిఫిక్ సమావేశమువలన, నెట్టి లాభమునను గలుగునను నాశ అంతరించినది. ఇట్టిస్థితిలో మాంటాగూగారు రాజీనామానిచ్చి తమ కారనమును ద్రులుపుకొనినందులకు, వారి నభినందింపక తప్పదు.

స్వరాజ్యము పార్లమెంటు సభ ద్వారా త్వరలో లభించునను నాశ, లాయడుజాబ్ మాంటాగూగార్ల యుపన్యాసములవలన, ఇటీవల తొలగిపోయినది. కిలాభతో సమస్యను బ్రిటీషు మంత్రులు పరిష్కరించెదరను నాశ ఇప్పుడు తొలగిపోవును. ఇక పంజాబు సమస్య పరిష్కారముగూర్చి యోచింప నవసరములేదు. బ్రిటీషు మంత్రులు, భారతీయులను తృణీకరించుచున్నారు. కాని వారు తమ తృణకార భావమును మార్చుకొనవలసిన సమయము త్వరలో నేతెంచకమానదు. లండను టైముస్ పత్రిక, మాంటాగూగారి రాజీనామా విచారమును కలిగింప జాలదనియు, అయినను బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు మహమ్మదీయుల కనుకూలము గలిగించుటకు ప్రయత్నించెదరనియు, వ్రాయుచున్నది. మహమ్మదీయులు బ్రిటీషు మంత్రుల యనుగ్రహమునకై వేచియుండలేదు. యుద్ధారంభమున వారు వెల్లడిజేసిన వాగ్దానములను చెల్లించవలయుననియే, మహమ్మదీయులు కోరుచున్నారు. ఈ వాగ్దానములు చెల్లనియెడల, బ్రిటీషు కారవమునకే నష్టము వాటిల్లును. టైముస్ పత్రిక గావించెడి పై పూతలు, హిందూదేశమును తృప్తిపరుపజాలవు. లాయడు జాబ్ గారు గత మాసమున కామన్సుస్థలో కావించిన ప్రసంగమునందు, తుర్కీ సమస్యనుగూర్చి ముచ్చటించుచు “సంధి న్యాయమగునదిగ నుండవలెను. భయముచేనన్యాయముగ సౌకర్యముల నొసగుటవలన లాభముండదని” బలికియుండెడి. లాయడు జాబ్ గారి దృక్పథమును గ్రహించుట కీ వాక్యములు చాలును. వారి దృష్టిలో న్యాయమగు సంధియన నెద్దియో సూహించవచ్చును. మాంటాగూగారి స్థానమును ద్యోకు ఆఫ్ డెవను మేనుగారు ఆక్రమింపవచ్చునని టైముస్ పత్రిక విలేఖకుడు తలచుచున్నాడు. వీరు యూనియనిస్టులు. ఈ సందర్భమున, మాంటాగూ గారి యుద్యోగ నిర్వహణముగూర్చి కొంత జెప్పవలయును.

మాంటాగూగారు లిబరలు పక్షమునకు జెందిన వారయినను, వారియున్నతా శయములు కార్యరంగమునందు విఫలములయినవి. ప్రభుత్వ కార్యదర్శిపదవి నాక్రమింపక ముందు, మాంటాగూ గారు ఇండియా ప్రభుత్వవిధానమును కమతీనముగ విమర్శించి యుండిరి. అట్టి విధానమును సంస్కరించుటకు వీలులేదని, మాంటాగూ గారు తమ సంస్కరణము లాగు పిమ్మట తెలిపియుండిరి. సంస్కరణముల గ్రంథమునందు, మొదటి భాగమున స్వపరిపాలనాశయమును ప్రశస్ించి యుండిన మాంటాగూగారు, రెండవభాగము నందు వెలిబుచ్చిన సూచనలలో స్వపరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టరయిరి. వారి మాటలకును చేతలకును, కమన్వెల్త్ సమగమమించుచుండెను. పంజాబు దురంతములు జరుగుచున్న సమయమున వారు మానము దాల్చి యుండుటయు, పంజాబు అధికారులను శిక్షింపకుండుటయు, కాంగ్రెసు సభవారి ఆశయములను తృణీకరించి యుండుటయు, మాంటాగూ గారి అపజయమునకు కారణము. మితవాదులను దరిజేర్చుటకు, మాన్వే ప్రభుత్వ ప్రయత్నించి వెనుక విఫలమయ్యెను. ఇటులనే నిర్బంధమును, సమాధానమును జతజేర్చుటకు ప్రయత్నించి, మాన్వే ప్రభుత్వ అపజయము గాంచెను. మాన్వే ప్రభుత్వ గాంచిన అపజయమును బట్టి గుణపాఠమును నేర్చుకొనుటకుబదులుగ, మాంటాగూగారు మరలమితవాదులను దరిజేర్చియు, సంస్కరణములతో నిర్బంధములను జతచేర్చియు, పాలింపజూచి దేశమునందు అశాంతిని ప్రబలజేసెను. ప్రజాభిలాషను నెవేర్చుటయే, స్వపరిపాలనమునకు ఆధారభూతమను సంగ

తిని మాంటాగూగారు గుర్తింపరయిరి. సంస్కరణములను కొనసాగించు నిమిత్తము, మాంటాగూ గారు సివిలుస్ సర్వీసు యుద్యోగులను సంశోధన పెట్టుటకు అనేక ప్రయత్నములగావించి, తత్ఫలితముగ ప్రజలలో నసంతృప్తిని కలిగించిరి. అధికారుల నవలంబించిన తీవ్రనిర్బంధములను నివారించకపోయిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమువలన, రాష్ట్రీయ పరిపాలనము దుస్థితికి వచ్చెను. మాంటాగూగారి లిబరలు మతము, హిందూదేశాభివృద్ధి కక్కరకు రాకపోయెను. తుట్టుతుదకు వారు మహమ్మదీయ సమస్య నిమిత్తము, రాజీనామా నిచ్చుటచేమాత్రము, వారికీర్తి యినుమడించినదని చెప్పవచ్చును. వీరితో బాటు రాజప్రతినిధిగారును, వారితో నేకీభవించినటుల తెలిపిన రాష్ట్రీయ పాలకులును, రాజీనామా నిచ్చెదరా? లేక మాంటాగూగారిని విడనాడి, వారు వేరుదారిని త్రొక్కెదరా?

సానిక వార్తలు

హెన్రీ డాడ్వెల్లుగారు.—హెన్రీ డాడ్వెల్లు గారు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు ప్రభుత్వపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి.

శ్రీమహాభారత ప్రవచనము.—రాబోవు సోమవారము రాత్రి 8-10 ఘంటలకు బ్రాహ్మణుల సంక్షేమము, కృష్ణుల నాయుడి అగ్రహారములో తిరువదమరుదూరు ప్రహేత్రి సాంబమూర్తి శాస్త్రుల్లవారిచే ఉపన్యసించబడును. అందును విచ్చేయుమని ప్రార్థితులు. కాన్యదర్శి.

జాతీయ నలంటీరులు.—హర్షాశ్రమమునకు పూర్వము కలంటీరుల కిచ్చిన లాడ్జీలు ఆక్రమణకు లోబడి ఇవ్వరలెను. క్రొత్తవి కిట్టిగి గావ్వరలెను. కలంటీరులు ఏక్కెటెంగు మొదలయినవి యిప్పుడు జిల్లా మిటీ అధికారి మిచ్చవరకు చేయగూడదు. అధికారములేనిది కలంటీరులు కాగనోల్లంఘనము చేయగూడదు. ఇటుకానితో బాధ్యతవారి వ్యక్తిత్వమును, అని ఏకతలైతను వ్రాయుచున్నారు.

మాపిల్లో ఖయిదీలు

చెన్నైలో ప్రభుత్వమువారిట్లు తెలియజేయుచున్నారు.—24. 1. 22 వ తేదిన హిందూ ప్రతికలో యిట్లు వ్రాసి యున్నది:—

“అయ్యో, నేను మద్రాసు పాపెంజెరు పైలెట్ ప్రయాణము యుచుంటిని. వానిలో మాపిల్ ఖయిదీలు గూడ నుండిరి బళ్లారి కంపబడుచున్నారు. సాయంకాలము వారి 200 నిమరపుంగళంబద్ద వదలబడెను. వారికి భోజన వసతి లేనందున నూర పం గళం పారులు 50 రూపాయిలు చందాలు వేసి వారికి అన్నము కూరమాంసము పెట్టిరి. భోజన వసతి లేకుండా ఎందుకు బండి ఆపిపో తెలియదు. వాచెమయ్య మాట్లాడ కుండ భోజనము చేసిరి. వారికి ఆంగ్ల వస్త్రము లెప్పు యింతమియు దుస్తులు లేవు. ఈస్థితిలో శరణు కొనుట కేమియు లేకుండ రాత్రిపూట ప్రయాణము చేయించుచున్నారు. క్రూరత్వము ప్రతి యున్నది. ఇందుకు ప్రతీకయ యొక రోజున గాకున్న మరియొక రోజున నైన రాగలదు. రైలు వెట్టెలో మరణముల తరువాత గాలి సుమృద్ధి యయ్యుచున్నార కాని యధికారులు ఆహారవస్త్రముగూడ వీరు గాలి యంత యవసరమని గ్రహింపరలెను.

టి. ఎన్. తిరువేంకటాచారి

పీడకు నేలం 18.1.22

భోజనవసతి లేదనట యశత్యము. అప్పుడు పనిలోనున్న యధికారు లిట్లు చెప్పుచున్నారు 16 వ తేదిన కయిదీలు తినుక పోవుచున్న సబ్ ఇన్స్పెక్టరు నేలములో భోజనముకొని 8 గంటలప్పుడు వెట్టిం చెను. 4 గంటలకు ఆక్రమణతోనే 400 భోజనములు పెట్టిం చెను.

ఆర్. ఎ గ్రామాంజుళు కాన్యదర్శి.

భారత శాసనసభ

అలీసోదరులు, నెహ్రూ, దాసు, లజపజతిరాయి, రాజగోపాలాచారి, రామనాథంగారలను, ఇతరులను వదలిపెట్టవలెనని ఉపపాదించబడుట

గౌ. వింసెంటు యోగ్య ప్రత్యుత్తరము—అలీసోదరుల బేవెచరిత్ర

తీర్మానము యావన్మంది చే నిరాకరించబడుట

ధీర్, మార్చి 9:—ఈదినము సమావేశమైన సభలో అధికారతరఫా సభ్యుల తీర్మానములమూతము చేర్చబడెను. కాంగ్రెసు పట్టియం దైదుతీర్మానము లుండెను. అలీసోదరులను వదలిపెట్టవలెనని ఒక తీర్మానము, మాపిలా అల్లరులకు మూలకాణి మేమో విచారించవలెనని రెండుతీర్మానములు, హెడ్డా యాత్రికులనుగురించి ఒక తీర్మాన ముండెను.

పార్లమెంటు అధ్యక్షుని సందేశము

ఉదయము 11 గంటలకు సర్ హెన్రీ కైలుగారు సభాధ్యక్షతనహించి ఇట్లు చెప్పిరి. “కేంద్రశాసన సభయందు గాని, రాష్ట్రీయ శాసనసభల నుగాని సభ్యుల తవ్వకైనా ఆంగ్ల శేషమునకుచ్చి, పార్లమెంటు సభాచర్యలను స్వయముగమాచి నెర్వలచినపక్షమున, నేను వారికి ప్రత్యేకముగ నేర్పాట్లను లేవనెత్తెను. ఇట్లు వెళ్ళగొడువారు ముందుగ తమ పేర్లను నాకు తెలియబఱచినయెడల, నేను కామన్సు సభాధ్యక్షునకు వ్రాసెదను.”

కామన్సు సభాధ్యక్షునకు తమ కృతజ్ఞతా పూర్వక వందనములను తెలుప వలసినదనియు, ఇట్టి ఏర్పాట్లు తమకు సహ్యముగ నున్నవనియు డాక్టరు గనరు, సర్ జాంసెట్టి బీజీ భాయిగారలు పలికిరి.

కనీసుద్దీగారు:—ఇట్టి సభ్యుల ప్రయాణ ఖర్చులను ప్రభుత్వమువారు భరించెదరా? (నవ్వు) లేదు, లేదు అనుకేకలు. అలీసోదరులను వదలిపెట్టుము.

సార్వభౌముడు గల అభయ ప్రదాన స్వాతంత్ర్యము నుపయోగించుచు, ఆచరణముగా అలీసోదరులను, ఇతరులను రాజప్రతినిధి వదలి పెట్టించ వలెను అని మాజీశా సభ్యుడు భూపాల్కు స్యామ్నాడుగా రుపపాదించిరి. ఈ తీర్మానము నకు రెండు సరణలు లేనదెను. మోతీలాలు నెహ్రూ చిత్ర గంజనదాసు, లజపతిరాయి, రాజగోపాలాచార్యులు, రామ నాథంగారలనుకూడ వదలిపెట్ట వలెను ఈ సరణలు కోరెను.

ప్రభుత్వమునకు, మాతృదేశమునకు తామెచ్చ వలసిన నేరే ఈ తీర్మానము నుపపాదించుటకు ప్రధానహేతువని స్యామ్నాడుగారు చెప్పిరి. సహాయ నిరాకరణావలంబులందు యూ సానుభూతిలేదు. మామందు వారికి సానుభూతిలేదు. ఇట్టికే అభిప్రాయము లీ శాసనసభలో నిర్వహింపబడెను. దేశము బాగుపడుటయే మనకు మఖ్యోద్దేశముగ నుండవలెను గదనగుణముగ అలీసోదరులను, మోతీలాలునెహ్రూ, చిత్ర గంజనదాసు, రాజగోపాలాచార్య మున్నగువారిని వదలిపెట్టుట ఇదియే చూచినయము. ఇట్టివల ధీర్లో సమావేశమైన యావన్మంది కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానములు కాంతియుత మగు పరిస్థితులను నెలకొల్పినవి. (లేదు, లేదను కేకలు) ఇంక ఎక్కువ విజృంభణతో పనిచేయుటకు కాంగ్రెసువారు తమ ఉద్యమమును తాత్కాలికముగ విరమించినాని వాదించవచ్చు నుగాని భారతజాతీయ నుహాసభంటి నొప్పునభ ప్రపంచము ననుభవపడి నమస్కానము చేయునని ఎవ్వరుగాని ఆశపడ రాదు. ప్రకృత పరిస్థితులను ఈ సభవారు గమనించవలెను. ప్రజల ఆ ప్రహమును తగ్గించి, వారిని సమాధానపఱచుటకు ప్రభుత్వమువారికి మంచి శిరుణము దొరకినది వెల్పుయువరాజుగారింకను దేశములోనున్న పక్ష ఇట్లు చేయుట ఎంత ప్రజావిశేషముగా నుండవలదు! కిలాఫాతుసమస్య పరిష్కారంప బడబోవున్నది. వెల్పుయువరాజుగారి భారతదేశ సందర్శన సందర్శనమున ఇట్టి సత్కృత్యము కీర్తినియ్యాలను. అలీ సోదరులు పెద్దప్రహుడుమలకు చెరసాలకు పంపబడలేదు. గమనించగలిగి విన్నవించు తప్పులకు వారిప్పుడు చెరసాలలలో నున్నారు. చతుర్వేదములలో స్వాతంత్ర్యపు ఉద్దేశము, స్వాతంత్ర్యపుచక్క రాక్షిగారి ప్రకటన బసంగెను. సింధుదేశపు జుడి ముగ్ధ కవిమనకు కన్నడిగాయ మూత్రము విరుద్ధముగ వాక్కుచ్చిరి అని చెప్పి ఉపపాదకుడు కన్నడిగాని ఇట్టి మొటుపూర వ్యాఖ్యానము చేయు చుండగా,

సర్ విల్లియం వింసెంటు గారిట్లడిరి:— శాసన సంబంధముగ సమస్యలను, జడ్జిల అభిప్రాయములను గురించి, చర్చించి, వ్యాఖ్యానము చేయదగురా?

అధ్యక్షుడు:—ప్రకృత తీర్మానమును గురించి చర్చించు నప్పుడు జడ్జిల జడ్జిమెంటును గురించి వ్యాఖ్యానము చేయ నూడదు.

సర్ విల్లియం వింసెంటు:— గౌరవ నీయులగు సభ్యు డ్దలు చేయుచున్నాడే.

కనీసుద్దీను:—అతని తీర్మానము శిఫారసు చేయుట కంటే వైసపోదు. (నవ్వు)

స్యామ్నాడు గారు:—నేను జడ్జిగారిని ఆక్షేపించుట లేదు. అలీసోదరుల సంతకమును గురించి చెప్పచున్నాను. వారిని చెరసాలకు బంపుట ప్రభుత్వము వారికి ప్రజా విశేషముగా నేరదు. రాజకీయ సమయస్ఫూర్తికొనము. దేశము నందు కాంతిని నెలకొల్పుటకోసము, వారిని తక్షణము వదలి పెట్టవలెను. (వలదు, వలదు అనుకేకలు.) పాలకులు, పాలితులకు గల అన్యాయప్రతికోసము వారిని వదలిపెట్టుట ఆసంగముగారా? (కాదు అని కొన్ని కేకలు). వారిని మీరు విడిచి పెట్టిన యెడల, ప్రజలకష్టములను తొలగించి, దేశాభి వృద్ధికితోడ్పడుటకు తగిన వాతావరణ మేర్పడును.

సర్దారు దెలూగారు:—కనీసీర్మానమునకు ప్రతికూలత వహించు చున్నాను. ఇది బుద్ధిహీనమగు తీర్మానము. కాంతిని నెలకొల్పుట కెట్టి కఠినచర్య! నవలంబించవలసి వచ్చినను, ఎంతో గొప్పవారినికూడ ఈచర్యలను దీసికొనవలసి వచ్చినను, నా మండలపునియోజకులు ప్రభుత్వమువారికి తప్పకతోడ్పడుదురు. స్వరాజ్య సంపాదనకు సహాయనిరాకరణావలంబులే అడ్డపడు చున్నారు గాని, ప్రభుత్వమువారిద్దపడుట లేదని గాంధీగారు “యంగు ఇండియా” పత్రికలో వ్రాసిరి

కిలాఫాతుసమస్య పరిష్కారమునకు లాయడ్ జాజ్ గారడ్యముచచ్చుచుందురు గాన ఈ తీర్మానము నుపపాదించుట కిది మంచి సమయముగాదని జహిరుద్దీనుగారు తలచిరి. లాయడ్ జాజ్ నుతము పోతే, ఈ సమస్యలను సులభముగ పరిష్కరింప గలవు. ఈ నైపు గాంధీమతము అనైపు లాయడు జాజ్ నుతము ఆధ్యములను దెచ్చుచున్నవి.

స్యామ్నాడుని అభయ ప్రదానమును, దాక్షిణ్యమును గోరుచు ఈ తీర్మానమును ఉపపాదించినవారు ఈ తీర్మానమున కర్థమును దెలుసుకొన్నారాయని రావుబహదూరు నుబ్ర హ్మణ్యంగారు ప్రశ్నించిరి. వదలిపెట్టబడిన పిమ్మట, వీరందరు రాజప్రతినిధికి, అతని ప్రభుత్వమునకు విధేయత జూపెదరా? అలీసోదరుల పక్షమున భారతశాసనసభవారు వాదించవలసి నట్లు వాగపేక్షించినారా?

ఉర్దూ ఉపన్యాసము

మియాన్ అబ్దుల్లాగారు ఒకకెదర్ ఉర్దూ ఉపన్యాస మును చేసి వినిపించిరి. మహాత్మాగాంధీ, అలీసోదరులవంటి నాయకు లీ పరిస్థితులను, ప్రకృతి అందోళనమును దెచ్చిపెట్ట లేదు. కిలాఫాతు అందోళనమునకు చెరసాలల కంపబడినవారిని అందరిని వదలిపెట్టవలెనని దేశములో కాంతియుతమగు పరిస్థితు లేర్పడ గలని అతడు ఉపన్యాసమునందు వ్రాసెను.

సర్ విల్లియం వింసెంటు

అలీ సోదరుల ప్రాతిచర్యల నన్నిటిని సర్ విల్లియం వింసెంటుగా రతి ధీర్ముగ వివరములతో సహా క్రిందికి. దేశ ద్రోహులు, రాజద్రోహులగు నట్టి వారిని వదలిపెట్టవలెనని భారత శాసనసభవారు తీర్మానించ ద గు న్నాయని అతడు ప్రశ్నించెను. ఉపపాదకుడు తీర్మానమునుమించి మాట్లాడెను. సహాయ నిరాకరణావలంబుల నందరిని వదలిపెట్టవలెనని వెల్పుయువరాజుగారు ఆజ్ఞాపించరాదా యని స్యామ్నాడు గారు ప్రశ్నించిరి. వారంద రిరికి ఒసంగిన స్వాగతమున కతడు

ఇట్లు బహూకరించకలెనా? (నవ్వు) శిఫారసు కింతకంటే మంచి కారణ ముండవలెను.

నేను అలీసోదరులను గురించినా తమ మాట్లాడెదను. శిక్ష శాసనవిరుద్ధముగా నున్నను, విపరీతముగా నున్నను శిక్షితులను విడిచిపెట్టుటను గురించి యోచించ వచ్చును. సార్వభౌముడు కటాక్షించి వదలి పెట్టవచ్చును. శాసనసభలు జడ్జిల తీర్పులను గురించి చర్చించుట అపాయకరము. శిక్షితుడు తనమీద చెప్పబడిన తీర్మానము స్వాయముగాదని తలచినచో, అతడు అపీలు చేసికొనవచ్చును. వీరిలో నెవ్వరును అపీలు చేయలేదు. ఎవ్వరును ప్రభుత్వమువారికి అర్జీలను బెట్టలేదు. అలీ సోదరుల అనుమతి లేకుండ ఉపపాదకు డీ తీర్మానము నుపపాదించుట ఎంతస్వాయము? నేను మతసంబంధమైన శాసనములను గురించి చర్చింప బూనను గాని దేశమందలి ప్రభుత్వము యొక్క శాసనములను కట్టిబెట్టి, మతసంబంధమైన శాసనముల నమలులాబెట్టుట మహాపాపముకరమగు సిద్ధాంతమని నేను చెప్పవలసియున్నది. హిందూమతము కోరునట్లు, మహమ్మదీయులు గో సంచారము చేయనూడదని ప్రభుత్వమువారు శాసిం చిన ఎడల మహమ్మదీయు లంగీకరింతురా! (లేదు, లేదు అను కేకలు) నిజముగ నంగీకరించరు. అలీసోదరులకేసులో రియ్యబడిన తీర్పుయొక్క ప్రతులను నేను త్వరలో సభ్యుల కొసంగెదను. అది చాల ప్రసిద్ధమగు తీర్పు. సభ్యుల కుల్లాసమును గలిగించును. గత ఆగస్టు 2వ తేదీనీక రాచీ కిలాఫాతు సభాచర్యలనుగురించి గమనించ వలసినదని భారతప్రభుత్వమువారు బొంబాయి ప్రభుత్వము నకు తంతీవార్త నిచ్చిరి. వారిని ప్రాసిక్యూటుచేయు విషయమై తత్సూర్యమే యోచించుచున్నామని వారు ఆదినమే ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. అటుపిమ్మట, వారిమీద సామాన్య శాసనముల క్రింద చర్యలను పుచ్చుకొనవలసినదని లామెంబరు మున్నగు గొప్ప న్యాయవాదులు తీర్మానించిరి. శక రాచార్యులొపేరు పెట్టు కొనుట కన్నతలేని ఒక హిందూ పెద్దనుమధ్యకు తిప్పు, మిగిలిన వారందరు శిక్షింపబడిరి.

అపరాధముయొక్క గుణమును బట్టిగాని; రాజకీయ పరిస్థితులు మారి నిర్బంధితులను చెరసాలయందుంచుట అనవసరమైనచోగాని, తత్సూర్యమువారు సన్మానిలుగా నున్నను, శిక్ష చెందగానే పశ్చాత్తాప బడినను స్వాభావుని కలకటాక్ష మును ప్రయోగించి, శిక్షితులను వదలిపెట్ట వచ్చును. వారు నైతికుల రాజధక్తిని చెలువ యత్నించిరి. ఇంతకంటే ఘోరమగు అపరాధ ముండవలదు. మహమ్మదాళీ, అ ని సోదరుడు మాధులకు మహమ్మదీయుల కెల్లు దుర్బేధము చేసినది మనకు దెలిసిన విషయము. మాపిలా కోసాన్ని ఇంక చల్లారలేదు రాజద్రోహపు విషయచ్చి, చందనెంచి ఈ నైతికులే అనేక నుంది ప్రాణములను, హిందువులను రక్షింప గలిగిరి. వారి అపరాధమునుబట్టి వారిని వదలుటకు సాధ్యపడదు.

రాజకీయ పరిస్థితులు మారినవా? మాజర్త్ మోహానిగారి ఉపన్యాసములను సభ్యులు మఱువబాలరు. ప్రకృత పరిస్థితులను గురించి కొందరు నిరాశచెందు చున్నారు. మరికొందరు ఆశపడుచున్నారు. దేశమునందన్ని భాగములందు, రాజకీయమును గమనించుచున్నవారి అభిప్రాయములను నేను తిలకించితిని. పరిస్థితులు మారలేదు; సందిగ్ధముగా నున్నవి. దేశమున నిండా అరాజకము ప్రబలుచున్నది. దేశమున కపాయకరమగు మనుష్యులను, మహాపరాధములను చేసిన వారిని వదలిపెట్టుట కిది సమయముగాదు. శాసనసభాసభ్యులు నా అభిప్రాయము నంగీకరించెదని నేను నిశ్చయించుచున్నాను. (వినండి, వినండి)

వారు తత్సూర్యము సన్మానిలుగా నుడిరా? వారు రహస్యముగ నెన్నోకుటలను బన్నుచుండిరి. 1911 నుండి సోదరు ల్నిరువురును ఆంగ్లప్రభుత్వమునందు బలరద్విరోధమును కలిగియుండిరి. ఇట్లా మతిసులకందరికి ఒకటి రాజ్యముండవలెను. భారత దేశములో నాంగ్లేయుల పరిపాలన ముండవలెనని వారు బోధించుచుండిరి. ఆంగ్లదేశమునకు ప్రతికూలత వహించి, వారు తుర్కీకి సహాయపడుచుండిరి. వారు అంజుమాన్ ఖాదం ఇశాలి యా అనున ఘమును స్థాపించిరి. పేరుకు మతసంబంధమైన పనులకు, నిజముగ రాజకీయోద్యమమున కీ సంఘము స్థాపించబడిన ప్రపంచమందలి మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక రాజ్యమును స్థాపించి తురుక్కు సామ్రాజ్యమును బలపఱచవలెనని మూఢులగు మహమ్మదీ కులకు బోధించుటచే వీ రిసంఘమును స్థాపించిరి లిండేస్, రౌఫ్ న్యాయమూర్తులు తమ తీర్పులలో వ్రాసిరి. యద్ధము ప్రాంధించి నప్పుడు, తిలకముగ నుండవలసినది ఈసంఘమువారు తుర్కీ ప్రభుత్వమునకు తంతీవార్తను పంపిరి. తుర్కీయులములో చేరగానే, అలీసోదరులు తమ అభిప్రాయములను మారుకొనిరి. వారు అవరతము ఆంగ్లేయులకు

ప్రతికూలముగ నాందోళనము చేయసాగిరి. రాజయొక్క శత్రువులకు ప్రోత్సాహమిచ్చి, ప్రభుత్వపక్షములను నిరసించసాగిరి. మహమ్మదాలీగారు అతనిసోదరుడు ఓబిద్ముల్లాతో ఉత్తరప్రభుత్వ ప్రభుత్వముల వ్రాయుచు మైత్రీలిగియున్నట్లు ప్రభుత్వమువారికి తెలియవచ్చెను. భారతదేశపు ప్రభుత్వము బిలుమిగొనుచుండిన ఇతనితోను అంగ రాజ్యమునకు ఒక ద్వితీయపులగు మరియొకరితోను కుట్రలుబన్నుట కీ ఇరువురు సోదరులు రావల్సిందికి బయలుదేరిరి. మహమ్మదాలీ, షేక్ తాలీకి వీరిబోంట్లు పరమ మిత్రులు. అంతట 1915 లో హెయిలీ గారు ఇప్పుడు సర్ మాల్కం హెయిలీ గారు అప్పుడు ఢిల్లీకి ఫిఫ్త్ మిషనరు) వారిరువురకు నిష్పంధావాసమునాజ్ఞా పించెను. యుద్ధము ప్రారంభమైనప్పుడు, వీరిరువురు ఆంగ్లప్రభుత్వమునకు విరోధము బూని కుట్రలుబన్ను సాగిరి. మతయుద్ధము (జిహాదు) లో భారతమహమ్మదీయులు ఆ పునిస్థానపు ఆమీరు నకు తోడ్పడుట న్యాయమని వీరప్పుడు ఒక స్నేహితు నకు ను, మరియొక భారతసంస్థానాధిపతికి నిరేఖలను వ్రాసి బంపిరి ఆప్తకర్తయుద్ధములో మీరు రాజయొక్క శత్రువులకు సహాయము చేయుచుండిరి. ఆప్తకర్త ఆమీరు మతయుద్ధమును ప్రకటించునది నీ పరిశేష పర్యాకములు ప్రార్థించిరి. ప్రభుత్వమువారా ప్రయత్నములను భర్తీపఱచిరి. మహాజిరానులకు తోడ్పడుటకు ఒక రాయబారమును బంపుటకు వీరు ప్రయత్నించిరి. ఒక విద్యార్థి మహాజిరానుడు షేక్ తాలీకి వ్రాసిన లేఖనుబట్టి, ఇందులో రాజకీయ కుట్ర యున్నట్లు తేటతెల్లమయ్యెను. కాబూలుకు కిలాఫాతు రాయబారమును త్వరలో బంపవలసినదని ఈ లేఖలో వ్రాయబడినది. సార్వభౌమని కటాక్షపరితిముగ 1919 డిసెంబరులో ఆలీసోదరులు వదిలిపెట్టుబడిరి. 1920 లో జరిగిన కిలాఫాతుసభలో ఆప్తకర్తను ఆంగ్లదేశముతో సంధికి అంగీకరించరాదని షేక్ తాలీ పట్టుపట్టెను. వారి ఉపన్యాసములన్ని మూఢులను దొర్లమునకు పురికొల్పుచుండెను. (నిద్రాసములు చూపబడినవి) ఈ ఉపన్యాసముల వలన వారిని అరెస్టుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. అప్పుడు గాంధీ రాజ్యపరిధిని సంబంధించెను. తరువాత ఆలీసోదరులు క్షమాపణను వేడుకొనిరి. ఈ క్షమాపణ వ్రాసిన ఓక్షణమే మహమ్మదాలీ ప్రోచికి వెళ్లి దొర్లకర్తమును పురికొల్పుచు సన్యాసినిచి, వైదికల రాజధాని నాశనము చేయుటకు గడంపాను తత్ఫలితము అతడు అతని సోదరుడు ఇన్సూరు షరీఫులలో నున్నాడు. ప్రభుత్వమువారు తొందరపడలేదనియు, అతిశయము వహించియుండినియు సంభులకు సోదరీయుడును: వారి ప్రవర్తనను బట్టి వారిని విడిచిపెట్టుటకు సాధ్యపడదు (విసెడి, విసెడి) యుద్ధము జరుగుచున్నప్పుడు వీరు నుబలచిన సంజ్ఞాదోహము, ఆపత్కాలముగా వీరు రాజయొక్క శత్రువులకు తోడ్పడుట, కై బరు: నుటలో చృతికొందిన మహాజిరానులు (వీరిమోక్షము: కు లో వై వా: చుట జచ్చిరి) ఈ దేశమందిలి పేదమహమ్మదీయులకద్ద (దీక్ష)మును వసూలుచేసి వారి వ్యమువచ్చినట్లు విరోధాలో వెచ్చిరి, ఖర్చులను ప్రకటించక పోవుట, మలబారులో హిందువులు అవమానించబడి చంపబడుట. మహమ్మదాలీ, షేక్ తాలీలను విమర్శించిపోయిన వేలవేల మరది మహిళాల్ను-వీరిని గురించి నే నాగాించినప్పుడు, ఇట్టి వారిని నాయకులుగా సంగీకరించు మహమ్మదీయ మూఢులు గలరాయనినే నాశ్వ్యపడుదును. తెలివితేటలుగల ఈశాసనసభాసభ్యులు వీరిని వదిలిపెట్టుట కంగీకరింతురా (గొప్పవార్షము).

కీచీరుద్దీను అమామ్యుగుగారు

ఆంగ్లప్రభుత్వమువారు కిలాఫాతు విషయములలో వాగ్దానభంగము చేసిరి. అనిచెప్పి ఆప్తకర్త ఆమీరు ఉపన్యాసమునుగురించి ప్రస్తావించసాగిరి. కొరానాంధ్రమును చదివిని పించిరి. వారిమీద మోపడిన చాలగుచార్జిలలో 233-234 సెక్షనులు అన్యాయము ప్రయోగింపబడినవి అని చెప్పిరి.

డాక్టరు సామ్రా:—తీర్పును గురించి వ్యాఖ్యానము చేయరాదు.

అమామ్యుగుగారు:—వీరిని అరెస్టు చేయుట న్యాయముగాదు. వారిని కక్షణమే వదిలిపెట్టుట న్యాయము.

యామింకోఖాగారు

వారిమీద కఠినతలను సామాన్యవిధివైదుకు మార్చవలెనని కోరిరి.

తీర్మానమును వోలుకు పెట్టుట

తీర్మానమును వోలుకు పెట్టినప్పుడు, అనేకమంది తీర్మానమును ఉపసంహరించువని కేకలు పెట్టిరి. స్కామ్మారుగారు

దుల కంగీకరించలేదు. కబీరుద్దీన్ గా రాక్కురమాత్రము తీర్మానమును కంగీకరించిరి. రెండవసారి వోలుకు పెట్టినప్పుడు, ఒక్కరుకూడ తీర్మానము సంగీకరింపలేదు. తీర్మానము సందరు ఏకగ్రీవముగ నిరాకరించినది అభ్యుత్థులు తెలిసిరి.

మామిలా అల్లరుల కొకకమిటీ

మామిలా అల్లరుల కేమికారణమో విచారించుట కొక కమిటీని నియమించవలెనని రాజా ఇక్రముల్లాఖాన్ గారు యపహదించిరి. (బంజారుసభ్యుడు)

దేవిచారణ్ బారు ఆ (అస్సాం) గారు తీర్మానమును బలపఱచిరి.

మదరాసు, మలబారు వారి విచారణ సంఘమును గోరలేదు. మదరాసు శాసనసభలో నిట్టి తీర్మానము సెక్యరు ఉపపాదించలేదు. అని వివరించుటగాదు చెప్పిరి. తీర్మానము ఓడిపోయెను.

సామానుల పూచీరసీనులు.

మక్ మోహమ్మద్ సుగారు రాండున, రావుబహదూరు నుబ్రహ్మణ్యంగారు రయిల్వేసామానుల పూచీరసీనుల కార్యము తగ్గించుట కొకవిచారణ సంఘమును నియమించవలెననియు, అధికారతర సభ్యుల నాసంఘముగా పెక్కువగా నియమించవలెననియు సుపాదించెను. కర్నూలు వాగ్దారగారు తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి. తీర్మాన మధికసంఖ్యాకలచే సంగీకరించబడినది.

హెడ్జాయాక్రికలు- కలకత్తా, చిట్టగాంగుటడరేవులు

హెడ్జాయాక్రికల వ్యాపారము కలకత్తాచిట్టగాంగు ఓడరేవులలో జరుగవచ్చునని సెలవియ్యవలెనని రాజావాజ్దీక్ గారు ప్రకటించిరి. చిట్టగాంగుకు యాత్రికులే రానియు, కలకత్తాకుకూడ కొలదియంది రావచ్చు ననియు గా. హెయ్యుగారు చెప్పిరి. చిట్టగాంగు అనవదము తీర్మానములో తీసివేయబడినది. మిగిలిన తీర్మానములలో తీసివేయబడినది. మిగిలిన తీర్మాన సంగీకరింపబడినది. 4x 45 నిమిషములకు సభ ముగిసెను. తిరిగి శనివారము 11 వ తేదీన సమావేశమగును.

సేలములలో ఒకసాంఫిక్ వివాహము

ఈ సెలవి కేవల శుక్రవారమునాడు సేలములో వారిస్తరు అదిసారాయణ్ శ్రేష్ఠిగారి కుమారుడు శ్రీముఖ్ టి. రాధాకృష్ణ టి. ఏ. టి. ఏ. టి. డబ్లియ (టినిటీ కాలేజి) గారిని చెన్నపురంలోని ప్రాచీన నుప్రసిద్ధ గౌరవకుటుంబము: జనితయు విద్యావతియుని యుతయునగు శ్రీమతి మంగళాంబగారికి వివాహము కుభప్రదముగా జరిగింది. అదిసారాయణ్ శ్రేష్ఠిగారి ఆహ్వానములనుకొని పెక్కుమందిబంధుమిత్రులునుప్రసిద్ధులువివాహమంటపము నలంకరించిరి. మహావైభవముతో వివాహము జరిగినది. చాల విశేషములు జరిగినవి. శ్రీ శ్రీరంగం శతగ్రంథాచార్యులవారు వారికి ధా కాలక్షేపము చేసిరి. సేలము నాటక సమాజమువారు డెనుమలా: డు నాటకమును ప్రదర్శించిరి. చాల వేడుకలను చెన్నపురంలోను అబ్బాయిసెట్టి కంపెనీ వారకర్చిరి. చాలమంది విలువగల కట్టుములను చదివించిరి. గాంధీ జహాత్ముని ఆశ్రమమునుండి 1919 లో నారాయణ శ్రేష్ఠిగారి భాగ్యగారు తెచ్చిన రాట్టమును సేలములోను తిరువూరుగారు నయబడిన వడుకు నూలు చేతి మగ్గము ఖద్దరు జరి బట్టలను వెండి పాత్రల జతలను నభూవరుల కిచ్చిరి. వచ్చిన బంధువర్గమునకు గూడ ఖద్దరు బట్టతే యయ్యబడినది. శ్రీమతి సోజుదేవి కట్టుమంచి రామంగారెడ్డి రామనాథుగారా, రావుసాహెబు సుబందంమొదలగువ, దివాన్ బహదరు రాచవర్రావు, ద్వి చెంచయ్య, పి. కేశవద్ర (కాశీవిశ్వవిద్యాలయము), విద్యాసాగర పాండా, సభ్యులు అబ్దుల్లా ఖేల్నీ బొంబేక్రానీకలు పత్రికా సంపాదకుడు గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు జరింపారులు మున్నగువారు పెక్కుమంది ఆభివందిన తంతివార్తల నంపిరి. (ఒక విశేషం.)

పరిపంట్:—నిరుడు 78869000 యకరములు సాగుయ 2 718000 టన్నుల భాగ్యము పొడెను. ఈవత్సరము 81234000 యకరములు సాగుయ 32 94000 టన్నుల భాగ్యము పండినది. కనుక సాగుకు 100కి 3 ను పంటలో 19 ము వృద్ధి మున్నది. చెన్నపురంలో నిరుడు 11096000 యకరములు ఈసంవత్సరము 11388000 యకరములు ఈసంవత్సరము పంట 5192000 టన్నులు అగా నిండికంటె 100కి 4 హెచ్చు. కృష్ణాగుంటూరు లలో చాలాపండినది.

నోటీసు.

లేటుమాడపాటి వెంకటేశ్వరావు పంతులు గారితాలూకు బెజవాడ గ్రామము బ్రాహ్మణవీధిలో నున్నట్టియు, నేను విక్రయించుకొనుటకు తాము ఖరారు చేసినట్టియు, ఇండ్లు స్థలములనే తిరిగి వేలము వేసెదననిబందరుసబుకోర్టుపైలు Os. No. 60/1921 లోని రిశీవరగు కస్తూరి కృష్ణానందము పంతులు గారు ది 2.3-22 తేదీగల ఆంధ్రపత్రికలో 5, 6 అయిటములక్రింద ఈదిగువనుడ హరించినటుల ప్రచురించియున్నారు:—

- 5 “ పంటాలవారి స్థలములోని వెంకుటిఇల్లు ము.నెం. 2/219రుదీనికి పడమరసానికి అనే పేరుగల ఇంకొక వెంకుటి బంగళాయున్ను, ఖాశీస్థలమున్ను
- 6. తూర్పుసానికి ము. నెం. 2/220 రు వెంకుటిభవంతి తూర్పుసానికి అనే పేరుగలది ఖాశీస్థలము ”

సదరు ఈ అయిటముల ఆస్తియె నాకు విక్రయించబడియున్నది. సదరుఆస్తులను నేను ది22.5.21 తారీఖుగల ఎగ్రిమెంటుద్వారా సదరు వెంకటేశ్వరావు గారికుమారుడు సూర్యనారాయణరావు గారివలన విక్రయమును పొంది అప్పుడేరు 3500/-లు అడ్వాన్సు ఇచ్చియున్నాను. వారికి వారసులు గాను, ప్రతిసభ్యులుగాను వ్యవహరించిన వారును సదరు ఖరారును స్థిరపరుచుకొని గమనించియున్నారు.

కావున సదరుఆస్తిని ఎవ్వరు కొనగూడదు. కొనినచో నష్టపడగలరని ఇందుమూలముగ తెలియచేయడమైనది.

బెజవాడ } యనమండ్ర లక్ష్మీనరసింహము.
8-2-22 }

నోటీసు

“భూములు చాల చవుకగా దొరుకును ”

గన్నవరం తాలూకా నున్న గ్రామములోని:—

- (1) య 4600 లోని కర్రకంప కట్టె అమ్మబడును. ఇండ్లకు తలుపులు వగైరాలకు సరిపాడ్యైవలక గలదు.
- (2) య 600 లు పొలం మెరక ఖంజరు భూమి నజరానామీద జిరాయితి హక్కుకు వేలము వేయబడును.
- (3) య 300 లు పల్లంకులాయఖు అయిన పొలం జిరాయితి హక్కుకు వేలం వేయబడును. చెరువు మేమే వేయించి యిచ్చే వరతు. వరతులు వలయువారలు మాచిరునామాను వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. 20-3-22 తేది లగాయతు బెజవాడ మకాములో పుయ్యారు యప్రేటువారి బంగళలో వేలము జరుపబడును.

ఈ భూములు చూచుకొనవలసినవారు నున్న గ్రామము వెళ్ళి సముద్దారుగారిని పార్సెలుగారిని కలుసుకొని చూడవచ్చును.
N. B — వేలము పాట అవసరము లేకుండా తీసుకొనే వారు మాచిరునామాకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. (3502)

కవిశేషరపుం యప్రేటు } Jamindar,
హుజూరు ఆఫీసు నుంచి } Kapilaswarapuram.
నాటిపేడు. 6-3-1922 } Camp Nuzuid.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుచేయుట - మహాత్ముని సందేశము

సంగీతాభివృద్ధిని సలకూరులో అల్లరులు - విశ్వామిత్రపత్రికా ప్రకాశకునికి 1 సంవత్సరము కఠినశిక్ష - సర్ రాబర్టు వాట్సును స్మితుగాది తుమాపణ.

సంయుక్త రాష్ట్రములలో మీర్జాపురమున అసహాయోద్యమ కంచాయితీ తీర్పు - శిక్షింపబడిన స్త్రీ పంచాయితీదారుని కొడుకును చంపుట.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

కోరుకొండ తీర్థము - వలంటీరుల పోలీసుల సంఘర్షణము - నాళం భీమరాజుగారిని పోలీసువారు తనిఖీచేయుట.

గుంటూరుమండలము - పన్నులవసూలు - ప్రభుత్వ ప్రకటనము.

ఇటీవల తరుచుగా బ్రిటిషు వర్తకలపై నిందలను మోపుచుండుటచే చాల ఆధికమగు నాగ్రహముకలిగి ఆ ప్రసంగము కావించితిని. నేను దేశమునందొక తెలివైన హితవేదిని నిండదలచియు సమష్టిమీద మాటలాడుటలో పాపము చేసినతిని. నాయుద్దేశము మూత్రమది కాదు గాని తలవని నిలంపుగా మితవాదులను నామిత్రులగు నితరభారతీయులను మనస్థాపమును కలిగించితిని గాన నేనావాక్యముల నన్నిటి నుపసంహరించుకొనుచున్నాను. వర్తక సంఘమువారి రికార్డునుండి ఆ భాగమును పూర్తిగా తీసివేయ వలెనని పరినిగూడ నేను కోరితిని. ఆ ప్రసంగమున నలభావము లన్నియు నాయొక్కని భావములే. ఆసంఘము వారి నుద్దేశించి నేను వానిని తెలిపితిని గాని సంఘమువారి పక్షమున "తెలుపలేదని" స్పష్టముగా వ్రాసెను.

కలకత్తాలో తేయాకు సంఘవాగ్వికసభ.

అసహాయోద్యమ నిరసము.

కలకత్తాలో తేయాకు తోటల యజమానుల సంఘవాగ్వికసభ టి. సి. క్రాఫర్డుగారి ఆధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. హిందూదేశమునందు కూలీలు మున్నగు పనివాండ్రను అసహాయవాదులు చెడుచారులకు మరలించి అవిధముల గావించిరి. ఇండియా దొంతనమువారు అలసతను బూనుటచేతను అసహాయవాదులు వాళ్ళాత్ములను అవమానింప వారంభించుట వలనను కూలీవాండ్ర కిట్టి దుర్మార్గ కలిగినది. ఇటీవల స్విట్జరులో 22 మంది దీనిధర్మముగ మృత్యుకొందనని క్రాఫర్డుగారు నుడివెను.

గాంధీమహాత్ముని అరెస్టు వివరములు
బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము
బొంబాయి. మార్చి 11:-10 వ తేదీ సాయంకాలము అహమదాబాదులో ఇండియన్ కేసు కోర్టు 124 వ సెక్షను ప్రకారము రాజ్ గోహమునకు గాను మోహన్ దాసు కరంచందుగాంధీ గారి ఇండియా కోర్టు

గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుచేయుట

(అసానపటెను ప్రెసు - బొంబాయి - మార్చి 11 వ తేదీ)

అహమదాబాదులో నిన్న (10 వ తేదీ) సాయంకాలము

గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టుచేసిరి.

తనమువారి అనుమతితో బొంబాయి దొంతనము. వారు చేసిన యుత్తరపు ప్రకారము అరెస్టుచేసిరి. మహాత్ముని అరెస్టు 10 వ తేదీ సాయంకాలము అహమదాబాదులో మహాత్ముని అరెస్టుచేసి రని అసానపటెను ప్రెసువారు తెలిపిరి. (బొంబాయి 11-వ తేదీ).

గాంధీమహాత్ముని అరెస్టు

మహాత్ముని ప్రకటనము
(యంగుయిండియా)

నన్ను అరెస్టుచేతు రను వదంతులు మరల నెబబబుచున్నవి. ఆ వార్తయే నిజమగునని దేశీయు లెంతమాత్రమును కలవరమును చెందగూడదు. ధైర్యముతోను శాంతియుతోను జాగ్రత్తలో నిర్ణయింపబడిన నిర్మాణవిధానమును పూర్తిగా ఘడిమూరపునడకవలె యీగ కాలంతెయైన నటునిటు కుసలని నడకతోను పంజాబు మెయిలు ప్రెయిను గోప్యవంతటి శీఘ్రమునమునోను నెఱవేర్తు రని మొదలు.

మహాత్ముని అరెస్టు వదంతులు

మహాత్ముని అరెస్టుచేసిరను వదంతులు ప్రబలముగా నున్నవిగాని స్థిరపడలేదు. మహాత్ముడు 1 వ తేదీ అహమదాబాదునుండి అజ్మీరు వెళ్లెను. బొంబాయి 10-వ తేదీ)

ఫిల్లీవార్త

మహాత్ముని అరెస్టుచేసి రని సూరతునుండి వార్తవచ్చినది గాని ఫిల్లీలో విచారించగా ఖాసనియు

కాదనియు గూఢ చెప్పలేదు. మహాత్ముడు 9 వ తేదీ రాత్రి అజ్మీరునుండి అహమదాబాదుకు వెళ్లెనని అజ్మీరునుండి తొలినచ్చినది. (ఫిల్లీ 10-వ తేదీ).

వంగ రాష్ట్రము

నాల్కూరులో గలభా

జిల్లాబాజ్లోని నాల్కూరులో 9 వ తేదీ వ్రదయ మన యిండ్లను సోదాచేసి కొందరిని పట్టుకొనుటకు పోలీసు వారు వెళ్లగా గొప్పప్రమాదకరమగు అల్లరి జరిగినది. జిల్లామేజర్ ప్రింటుమీదను, పోలీసు నుపరైంటెంటుమీదను రాళ్లు విసరిరి. పోలీసువారు దుపాకలను కాల్చగా ఒకనికి గాయములుతగిలెను

దిశ్వామిత్రపత్రికా ముద్రాపకునికి కఠినశిక్ష

కలకత్తాలో విశ్వామిత్ర అను హిందీ వినపత్రికలో 19-11-21 వ తేదీ బ్రిటిషువారి రెవుకుపోవుదురు. 6-12-21 వ నిర్బంధము పడవారిని. 20-12-21 ని అల్లరులు జరుగవలెను" అను వ్యాసములను ప్రకటించినందులకు పత్రికా ముద్రాపకుడును ప్రకాశకుడు నగు మోల్పాంగు ఆగర్వాలాగారికి 1 సంవత్సరము కఠిన శిక్షచేసిరి.

సర్ రాబర్టు వాట్సును స్మితుగాది తుమాపణ

జాతీయమ్యోదమ విషయమున తాను పలికిన వాక్యముల నన్నిటి నుపసంహరించుకొనుచు స్మితుగాదు ప్రతీకల కొకలేఖ వ్రాసెను. "నేను వంగరాష్ట్ర" వాణిజ్యసంఘసభయందు జాతీయమ్యోదమగుర్తి నడిపిన విషయములు చాల విమర్శకు పాత్ర మయ్యెను. అట్టి విమర్శ కనకాశము కలదని నేనొప్పకొందును.

నగరవాసుల సంతోషక సంఘము

కలకత్తాలో క్రొత్తగా నేర్పరుపబడిన యీ సంఘము వారి మొదటిసభ 10 వ తేదీ సాయంకాలము జరిగినది. రాజకీయ సంస్కరణములు నెరవేరుటకు భారతీయులును పాశ్చాత్యులును కలసి పనిచేయుటవలన మన విషయమున రాజాస్వామీకేక సర్ ఆల్ఫ్రెగాంధరు మర్రె సి. డబ్ల్యు. దోడ్గు. ఆర్. లాంగుఫర్డు జేమ్సు. ఎస్. ఆర్. దాసుగార్లు నుడివిరి.

అసహాయ పంచాయితీ తీర్పు

శిక్షితురాలు బాలుని చంపుట

విద్యాల పోలీసుస్టేషను క్రిందనున్న విద్యాలూరు గ్రామమున నొక స్త్రీపై దొంగతనము ఆరోపించబడెను. ఆకేసు విచారణ అసహాయోద్యమ పంచాయితీ వ్యాయస్థానమునందు జరిగినది. ఆమె దోషియని నిర్ణయించి కొరడా దెబ్బలు కొట్టించి మెడలో చెప్పబడందచేసి పూంఝయై త్రవ్వించిరి. ఇదియే మామూలుగా వారు చేయుకీడు. ఆ కార్యణ్యమును మననంలో నంచుకొని పశ్చిమకొనుటకు తన కాశీకివేసినవాని కుమారుని 7 ఏండ్లబాలుని ఆ స్త్రీ మెడ నులిమి చంపి నూతిలో పారవేసెనని ప్రచురణ సంఘాద్యోగి లక్నోలో 10 వ తేదీ ప్రకటించెను.

రైల్వే అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరును అరెస్టుచేయుట
నయన కైలుస్టేషనులో రాజభక్తుడగు ట్రాఫిక్ జమాదారును బెదరించినందులకు అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరు భగవతు ప్రసాదుగారిని అరెస్టుచేసిరి.

గాంధీ మహాత్ముడు

(లజపతి రాయగారు.)

గాంధీ మహాత్ముడు.

(లజపతి రాయగారు.)

అలా లజపతిరాయగారు న్యాయార్థ్యులలో బ్రకటింపబడిన నేమన ప్రతియందు గాంధీ మహాత్ముని గూర్చి ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:— గాంధీ మహాత్ముని గూర్చియు, ఆయన నాయకత్వమున నడచుచున్న నాతీనోద్యమమును గురించియు వాగ్దానములు అనేక దురభిప్రాయములను ప్రకటించినవి. ఈ యుద్యమపు హృదయమును పాశ్చాత్యులకు ఎఱివేసినను గ్రహింప గలరాముని నాకు నిరాశ గలుగ వారంభించినది. గాంధీకి అనేక పేరులను పెట్టుచున్నారు. ఆతనికి అనేక ఉద్దేశములు ఆరోపించబడినవి. ఇట్టివాతల వ్రాయువారు గాంధీ మహాత్ముని నేర్పడును జూచియుండును. తమమతివారే మఱి యెవరో వ్రాసిన సంగతులనుబట్టి వారివిషయమును నిర్ణయించుచున్నారు. గ్రడ్డివారిని గ్రడ్డివారు నడపించు చందముగ నిది యున్నది. గాంధీని జూచినవారును ఆతనితో సంభాషించినవారును ఆతనిని చక్కగ గ్రహించబడలేదు. సామాన్య లగు యూరోపియనులకు గాంధీ నెలమగుట దుస్సముగ నున్నది. విశేషముగంటి యూరోపియనులు గూడ అట్టి స్థితి యందుండున్నారు. విశేషముగంటి మహాత్ముడు సామాన్య మానవుడగు గాంధీని చెను. పాలు కొట్టె బీజించుచు ముడుక వస్త్రమును ధరించి సామాన్యకుటీరములలో నివసించెడి పురుషుడుగ మహాత్ముడు గన్పించెను. గాంధీ నిష్కపటి. సామాన్య లం ద ఆ తో నిష్కపటము గ మాటాడును. తా నే దిని జమని న ముఖో దానిని వారికి తెలుపును. అంతయు గాని వారు చెప్పుచున్నదాన్ని చెప్పడు. ఆయన జీవితమునందు కల్పనలేదు. ఏలయు నున్న సంగతులనే ఆయన తెలుపును. ఆయనయందు మర్మ మేదియును లేదు. అందఱును ఆయన సులభుడు అందఱ యెదుటనే భుజించును. నిదురించును. వ్రాయును, మాటలాడును. ఆనికి రహస్యములు లేవు. ఆయన నూలు వడకును. కాని మహాత్ముడు వడకిననూలునకును కవిత్యులకును చిత్రకారులకును మతగురువును జ్ఞానలంక. వడికెడి నూలునకును పోలికలేదు. కట్టుకథల నామన చెప్పడు సంతతులనుగాని గుప్తమాటలనుగాని ఆయనవాడడు. స్వప్నముగను ముడుక గను కన్పించెడి-ఆయన వడికిన నూలును-అనుభవజ్ఞుల మంత్రం-వేత్తలను-సుశీతులగు రాజనీతిజ్ఞులను-ధర్మపాలకులను-ఆయనకుగల-అడంబరరహితము అగుజీవితమునిష్కా-పట్య గపవృత్తి-అధునిక రాజకీయ వానికిగాని పార్లమెంటు సభ్యునకుగాని బోధపడదు. తాము సామాన్యులు గ్రహించుదానికన్న ఆతని స్వప్రవచనము లున్నతము లని వారికి లోచును. గాంధీ మహాత్ముడు ఎక్కరిని బెదిరిపోడు. ఇతరులను బెదిరింపడు. స్త్రీపురుషులగు సంఘమునందు మెలగుటకు ముఖ్యవసరములగు నిబంధనలను తప్ప తనదే రాచారములను గాంధీ గుర్తింపడు. సేనమునందును నడవడియందును రాజప్రతినిధిగర్వ మొదలుకొని సామాన్యనిధిగర్వకరును ఒక్కరితోనే సంభించును. ఆనికి ఆజమానులుగాని గురువులుగాని ఎవ్వరును లేరు. ఆయనకు బల్యులు శిష్యులున్నను ఎవ్వరిని శిష్యభావమునఁ జేర్చుడు. తనక సాధారణప్రతిభగలదని చెప్పుకొనడు. ప్రజలుమాత్రమట్టి ప్రజాఅనికి గలదని విశ్వసించెదను. యోగశక్తిలన ఎవ్వరిని కళావిగోసెదను. త్వరితముగఁ బ్రయాణముఁ జేయుచుండును. త్వరితముగ న లోచించుచుండును. ఆతని కాస్త్రలేదు. బ్యాంకు అక్కాంటలేదు. దేనియందును ద్రవ్యమును నిలువజేయడు. కాని తనకుం గాకల సిన అక్కాంటకు దేనికిని బరులను ద్రవ్యము నడుగదు. నిజమేమనిన గాంధీ సామాన్యమానవుడే. ఆయనకు నితరులకున భేద మేమని అడుగవచ్చును. ఆతనియున్నతకీలము-స్వస్థసంకల్పము-పవిత్రజీవితము-పరిశుద్ధ భావము మానవప్రేమ-వ్యవసాయాత్మకము ఆతనిని ఇతరులనుండి వేరుజేరును. ఆతఃస్వప్ర-అడంబరరహిత్యతలే ఆతనికిగల ప్రధానాముఖములు. యూరపియనులు ఆతని నిజస్థితిని గ్రహించబడలేదు గతమిదియే. యూరపియను చారిత్రమును చారిత్రబంధుని-యూరపియను రాజకీయములలో అతిశ్రద్ధను కపించుచు - పాశ్చాత్యులజ్ఞానమునందును ఆ భ్యాసములందును అభిమానముగల భావతీయులకు గాంధీని హించుటదుష్కరము. వారతనిని ప్రేమింపరు. వారప్రతి-గాంధీ-నిక మోటుమనిషి. ఉద్భావితము. అనికి ఆరుములు డుటకు గారణమును గ్రహింపవచ్చును. జీవితరహస్యములకు గాంధీదా

పున నున్నాడు. వాగరక మను కంటిజోడుతోఁ బనిలేకుండ కుతర్క-సహాయముతో నిమిత్తము లేకుండ - వత్తువులను సరాసరి చూడగలడు. తాను సర్వజ్ఞుడనని గాంధీ చెప్పుకొనడు. కాని తాను తెలివితక్కువవాడననిగాని తక్కువప్రాయుడననిగాని ఆతడప్రకటింపడు. ఏద్రవ్యమును గూర్చియైనను ఒకమాటు ఒకపద్ధతిని ఆచరించి న పీదప నతనిని మఱలించుట మిగులకష్టము. ఆతడు కాలజ్ఞుడు కాడు. కాని తనకొక సందేశము గలదనియును దానిని నిర్వహించుట తనధర్మమనియును గాంధీ భావనచేయును. ఆయనకు సహజముగ విషయముగలదు. కాని దాని నెరపు తెచ్చుకొనడు. హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యోద్యమము నడపెడి మహాపురుషు డిట్టివాడు.

కొంద రాతనిని హస్త్యవాదియుంటును. మఱికొందఱు ఆ రాజకుడు అందురు. ఇకనొకరు టాట్టాయి మతానయాయి యందురు. గాంధీ విశిష్ట సేవకును గాడు. ఆయనహిందూ దేశాభిమాని. భగవంతునియందును స్వమతమునందును వేదము లందును ఆయన పూర్ణవిశ్వాసము కలవాడు. వర్ణమునందును ఆతనికి నభ్యుక్తము గలదు. కాని ఇప్పటి భాగోపకాళును ఆతడు సమర్థింపక ప్రాచీనకాలపు నాలుగు విభాగములనే నమ్ముచు నున్నాడు. ఒకవర్ణముకన్న మఱొకవర్ణము అధికమని గాంధీ విశ్వసించుటలేదు. కాని వంశపారంపర్యముగ నరలించెడి వృత్తిలో నావ్యములవారికి సవర్ణత యుండునని ఆతనివిశ్వాసము. జ్యోతిః జాతి గలదని నమ్ముత తిట్టి పూర్వార్థగ్రహిణుడు. వివిధమతముల వారినడుచును వివిధజాతుల వారినడుచును అంతరివాహములుగాని భోజన ప్రతి భోజనములు గాని జరుగుట ఆయన యిష్టముకాదు ఆయన ఇట్టినియములను విడిచిపెట్టిక వారిని ఆయననిరసించెను. గాంధీకి అస్పృశ్యతయందు విశ్వాస ములేదు. హిందువులు గానివారినుండి ఆవారము గైకొనును. పానీయములను ద్రావును. గాంధీ ఆరాజకు డగుటకు మారు గ కక్షణము నందును, నిర్మాణము నందును ప్రమాణమునందును ఆతనికి విశ్వాసముగలదు. కొందఱు భావించెడివీరి ఆతని కతము నాస్తికముగాదు. ఆస్తికతక్షణముతోను స్వాధ్యరహిత్యము తోను ఆత్మద్రవ్యతోను ఆదిగూడుకొనియున్నది. ఇంగ్లీషువారునువారిని అనుసరించియు డెడిభారతీయులను గాంధీనిజూచి ఏసరించుకొందురు. ఏలననగా ఇంగ్లీషువారును ఆమెకనులును జపానీయులును తమదేశమునకు ఎట్టిస్వేచ్ఛను గొరుకుకో హిందూదేశమునకు గాంధీ అట్టిస్వేచ్ఛనే గోరును. శ్వేతజాతులను వాత్సల్యమునందు గాని వారితరులను హించుచుటకే భగవంతుడు సందేశము చె న ను సంగతి యం దు గాని గాంధీకి విశ్వాసములేదు. గాంధీ యూరపియను వాగరకను ద్వేషింపడు. కాని అట్టివాగరక కాధీనగు పాశ్చాత్యమిశ్రధానముగ ఆతడు ద్వేషించును. గాంధీ ఆనలించెను సహాయ నిరాకరణస్థితము నాస్తికస్థితము కాను. ఇంగ్లీషువారు తమ పరిపాలనమును కొనసాగించుచు తమలాభముగొటకు దానిని వినియోగించుటకు దోషమైన భావతీయులసహాయము నిరాకరింపుదని యాస్థితము ప్రతిపాదించుచున్నది. స్వాధ్యత్యాగము కలనను సహాయ నిరాకరణము కలనను స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు ఈస్థితము మార్గముఁ జూపుచున్నది. గాంధీ మహాత్ముని ప్రబోధములం ప్రజలకు భయము తొలగెను ధర్మముగొటకు బాధపడుట వారికి కరణ్యమయ్యెను. వందలను నేలను చిరుకవుతోఁ గారాగృహము నని జనిరి. తమకు సమర్థించుకొనుటకై ఎట్టి ప్రయత్నమును చేయలేదు. గాంధీపాతశాలలలో శిక్షణము నొందినవారు నిష్కాపములై సత్యమును అహింసను వైర్యముతో నవలంబించుచుండురు. గవ్వాయ బయలుదేరి పూర్వపు జన్మకారులకును వీరికిని సంబంధము లేదు. గాంధీశిష్యుడు మెలగుతోఁ బనిచేయును. హిందూదేశమునందుగాని వెలుపలగాని ఆతనికి సహాయసంబంధ మేమియునులేదు. ప్రస్తుతప్రభుత్వవిధానమును తొలగించి దేశ మానకు స్వాతంత్ర్యము నాజించుటకు పూనుకొనినట్లు ఆతడు బహిరంగముగ నెల్లడి చును హిందూదేశమునకు తన కనుకూలించుకట్టుల బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందుండుటకు గాని వెలుపలకు బోవుటకు గాని సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గలదని ఆయన ప్రకటించును. ఆతనికి విదేశీయులసాయము అపేక్షితము.

గాంధీ మహాత్ముని అభివృద్ధి కెందె కలదియు పలువిధములగు నిష్పాదముల ప్రభుత్వమువార నలంబించుచున్నాను. సభలు అపేక్షించుచున్నవి. ఉపన్యాసములు నిష్పాదించుచున్నాను. వారిని కారాగృహములకు పంపుచున్నాను. ఉద్యమము మాత్రము నిరాటంకిముగ కొనసాగుచున్నది. హిందూదేశమునందు దౌర్జన్యరహిత్యము తిగుబాటు కలదు. స్వదేశ వస్త్రధారణలే నెలకునేలుగ సహాయనిరాకరణభక్తి కవచ్చిరి. స్త్రీలనల యుద్యమము కు బలము చేపూనుచున్నది లక్షలకొలది విలవల విదేశవస్త్రములు సకల జేయబడివి. దౌర్జన్యపుచిన్నాము లన్నియుఁ దొలగింపబడినవి. వృక్షులుబా

లురు కారాగృహములకు వందల కొలది వెడలిరి. బ్రిటిషుగోష్ఠు యధికారమును వారు లక్ష్యనెట్టలేదు. వారు డిఫెన్సు పెట్టుకొనలేరు పలువురు కానోల్లంఘనము నవలంబించుటకు సుసిద్ధులుగ నున్నారు. కాని నాయకులే దౌర్జన్యము నమ్ముట కొప్పుకొనలేదు. ఒకరి నతెస్తుచేయగనే నామీను నిచ్చుట కాతిడు నిరాకరించి కారాగృహమునకే ఆతడు సూటిగ వెడలును. ప్రభుత్వమునందును వారి కోర్టులందును తమకు నమ్మకము లేదనియు వారియధికారమును తాము గుర్తింపమనియును తెలుపుటకట్లు చేయుచున్నారు. కొన్ని తావులలో ప్రజలు నిగ్రహమును గోల్పోయి యుద్దేశకృతములు పోలీసువారిపైను ప్రభుత్వసేవకులపైను దౌర్జన్యమును గావించిరి. గాంధీ వారిని నిరసించెను. ప్రాయశ్చిత్తమును విధించెను. మలబారునందు మాత్రము వ్యవహారములు ప్రతికూలముగఁ బరిణమించెను. భూసంబంధములగు కష్టములు రాజకీయలోపములు నుతావేశములకలసి ఇచ్చట విషమస్థితిని బుట్టించినవి. కాని గాంధీ ఇందుల కెంతయును వగచెను. హిందూభండమునందు మలబారు ఆతిస్వల్పప్రదేశము. అందు నను మాపశాలసంఖ్య మిగుల స్వల్పము. వారిలో కొందఱు మాత్రమే దౌర్జన్యమును గావించిరి. మిగిలిన భారతీయులందఱును నిగ్రహమును గోల్పోవలేదు. గాంధీని మలబారునకు భోనిచ్చినవో మాపశాలలను వైతము కాంతులనజేసిడివాడే. కాని హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కలభేదమును విస్తరింపజేయుటకు ఈ సంఘటనమును ఉపయోగింపవలెనని ప్రభుత్వము వారు గాంధీని పోనియ్యలేరి. [బ్రాంబయి క్రానికలుచుండి]

నోటీసు [3500]

కాల్లియరీ యింజనీరింగు స్టోర్సు నెం 102 రు క్లయిపువీధి కలకత్తావారియెద్ద మేము ఖరీదుచేసిన అగ్గు డైయామీటరు, (foot diameter) కల 6 పుల్లీలుది 1922 వ సం॥ మార్చి నెం 19 వ తేది పగలు 3 గంటలకు కాలేబాన్ పేట యెద్ద నున్న మా వ్యాక్చరీ బిల్డింగుయెద్ద వేలం వేయబడును. కావలయువారు రూ 25 లు ధరానతుకట్టి పాట పాడవలెను. ఆఖరుపాటమీద కొట్టిపేసిన వెంటనే ధరానతుపోయి యావత్తు సొమ్ము యివ్వవలెను. ఈ విషయములో యే విధమైన information కావలసిన యెడల ఈ దిగున నుపహరింపబడిన వారికి వ్రాసి కనుకొనవచ్చును ఇట్లు,
Majety Lakshmi Narasimha Rao,
Sowcar,
Jalalpetta, Masulipatm.

చెన్నపురి కార్పొరేషను

చెన్నపురి కార్పొరేషన్ వారు 7,59,000 రూపాయలు పత్రములమీద అప్పు పుచ్చుకొందురు. 100 కి సం॥రమునకు 7 చొప్పున వడ్డీ అరు మాసముల కొకతడవ యిత్తురు. పత్రముల చెల్లుబడి 30 సంవత్సరముల కుండును. కార్పొరేషన్ రివిన్యూ ఆఫీసరు యా హెచ్. యు. బనరుగారికి వ్రాసినయెడల వివరములు బడయగలరు.

13-3-22 మధ్యాహ్నము లోగా 100 కి 5 వతున డిపాజిట్లొ సహా కెండర్లు కార్పొరేషన్ కమిషనరుగారికి పంపుకొనవచ్చును.

నిర్ణీతమైన మొత్తమును పూర్తిగా 24-3-22 లోగా చెల్లించవలసి వుండును.

మద్రాసు కార్పొరేషన్
రివిన్యూ డిపార్ట్మెంటు } ఇ. హెచ్. ఎమ్. బనర్
17-2-22 రివిన్యూ ఆఫీసరు.

ఉపాధ్యాయులు కావలెను

1922 సంవత్సరం జూను మాసమునండి లోయర్ సెకండరీ (మొదటిగిరు కాళుకు, మధ్యతరగతులకు తెనుగు రెండవ భాష గా గలయిద్దరు తరీతు ఆయన (trained) మెట్రిక్ లేట్లు కావలెను అనుభవక నమసరించి జీతమియ్యబడును దుభాస్తు ఈ క్రింది విలాసమునకు పంపుకొనవలెను.

Principal, Girls Normal School,
Wesleyan Mission P O Secunderabad.

(స్వర్ణముపలేఖితుండి);

అయిష్క రసాయనము

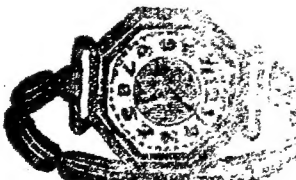
ఆర్యశాసనకాల, 7. ఆదియప్ప మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

9, 10, 11, రత్నన్ బజారురోడ్డు, వి.వి.నా.

త్యరపడుడు! పూర్వరతి, ము (పతులు తక్కువ!!

மார்ச்சு 1, 1947

గణపత్యోగములలో కొందఱు

1-8 0-0-0 వస్తువులు వారు.

నేడు శ్రీయత వాగ్దేవరరావు వంతులుగారు, కాకినాడ లో జరుగు స్త్రీబలచారము జూచుటకు కాకినాడదయచేసిరి. స్త్రీలవలెనైన పిదప ఈసాయంకిము చెన్నట్టనునకై బయలుదేరిరి. శ్రీ పంతులుగారి యాశ్రమము మైల్లరకు మృదయంజనము గలించెను.

(6) సెనా కెప్టెన్ జి. జే. సింగం దుర్గా సెడికర్ హాలువారి
టూంక్ గుళికలను సేవించుటవలన రాజకీయారు అను నాన్న
సేరుడు సమంపరత్వము లేక నిభుముగా నున్నాడు. అందు
6 నెలలముండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు ఆతని చాలానుభు
ముగా నున్నాడని చెప్పుటకు విక్కి లి కంటిసించుచున్నాను.
జే. రా. డా. 19 }
28.10.19 } (బి. జి. కిషోర్)

దుర్గతినామ సంరం ఘల్లులు శుం ౧౩, శనివారము

క వి తాం జ లి

అనంత పంతుల రామలింగ స్వామిగారు.

శ్రీ. ధనధాన్యపుష్పసంతతులతోఁ దులతూగి
నిత్య కల్యాణహా నిలయమెది
దుగ్ధమంద సందోహంబు లేపుమై
సంతతధార కాసాన మెది
అద్వితీయాది సుధాంత రహితుడుంటఁ
దోలతనే జాతికిఁ దెలిపె నెది
కడమ దేశము లంధకారంబునం దుండ
నాగరకతతోడ సాగె నెది
పరమసాధ్యమతల్లులం బడసెనెది
పరమతద్వేష మను మాట నెరుంగ దెది
రాజభక్తికిఁ దోలికై ప్రబలు నెది
యద్ది నీజన్మపద మగు నాగ్యపుత్ర !

శ్రీ. ఉజ్జ్వలసూర్య చంద్రోడు రంజితమేది
సాదామనీ నాట్యశాల యేది
ఉన్నతభూమి ధరోద్ధానితంబేది
శక్రచాప వితానసదనమేది
స్నిగ్ధకూలఃకమక్షేత్రాలయంబేది
ఫలభర సమ్రాగవాటి యేది
స్వప్నరచితమేది స్వాగోచివంబేది
స్మృతితతాళికి జన్మసీమ యేది
రమ్యభూలోకమున కెల్ల రాజియేది
నవ్య భూలోకసంస్థిత నాకమేది
దివ్యవనమాలికల గుప్రదేశమేది
యద్ది నీజన్మపద మగు నాగ్యపుత్ర !

శ్రీ. మన్నును మోన్నుగా మార్పంగఁజాలెడు
జీవాపగలకెల్ల దావలంబు
నాస్తికనరులైన వాస్తవగా మార్పు
బాలదివ్యక్షేత్ర సరణికిరవు
మజ్జగంబులను నిముసమాత్రమున
భస్మరాసిఁ జేసెడు మనిరాజి సీమ
అఖిలకాస్త్రేతిహాసార్థ విత్పండిత
మండితంబైన భూమండలంబు

సాన దీనిన మేలికై బాధలనఁగ
పేరుపడనిన క్షుత్రయ వీర తతికి
సకలభూగోళమున నేడి సదన మానా
యద్ది నీజన్మపద మగు నాగ్యపుత్ర !

శ్రీ. పాశ్చాత్యదేశముల్ బంధురాజ్ఞాన త
మసమందు దరిలేక మనలునాడు
పాశ్చాత్యదేశముల్ పక్షముల్ చర్యముల్
బట్టులుగా వాడినట్టి నాడు
పాశ్చాత్యదేశముల్ ప్రబల భయావహా
నరకరూపము లొచు వరలునాడు
పాశ్చాత్యదేశముల్ బహుశఃప్రపంచాన
నుండియు లేనట్లు లుండునాడు
విమలవిజ్ఞాన కాంతితో వెలుంగుదుండె
మృదులపితాంబరములతో మెలంగుదుండె
నిత్యకల్యాణపాత్రమై నిఖిలదిశల
యశమునించెను నీదేశ మార్యపుత్ర !

శ్రీ. ఆసాందర్యము నావిభూషణము లాయానందసందోహ
మింకాసౌభాగ్యమునావిలోకనము లాయాలాపశోభాధురం
బాసారభ్యము లాదుకూలముల నాహాగన కీకాలమం
దానేతు ప్రహిమాలయోత్కుఢర పంథ్యంతప్రజాతకుండతే !

శ్రీ. కాంచీవైభవ మెల్ల మానె నయయో! కాశ్మీరసౌందర్యముల్
పంచత్వంబునుఁ బొందెఁ గుంతలపుశోభల్యాసె నా నాసికో

దంచన్యావృత్త సూక్ష్మమయ్యె నలవోశాక్యమృతప్రాభవం
— బెంచ న్రూపరియుండఁ రల్లింగని నీవెంచేని శోకించనే!
మ. వదనాంభోజమువాడ పిడఁ గఁగిభారంబు దుఃఖాశువుల్
నదులొచుం బ్రవహింప, మించ నతిదైవః క్షేత్ర లజ్జాగతుల్
పదవివ్యాసము వోవ దాన్యమున, శోభన్వాసి గన్పట్టి న
ల్లదిగో! భారతమాత! కాంచుమింకదుఃఖాశుక్ వడించుమా
నీ. మలినమై జీర్ణమా వలివెమున్ ధరియిండు
తల్లి కన్దఁ గుండె యుల్లు మనదె
శుష్కపవాసకృశోదశోషేతయా
తల్లిని గ్దగుండె యుల్లు మనదె
నకర్పఖచితశృంగార భూషలనేడు
తల్లినిగ్దగుండె యుల్లు మనదె
కన్నీరుమున్నీరు గాగోకించెడు
తల్లిని గ్దగుండె యుల్లు మనదె
ఉభయహస్తములను దానమొసగునీవు
పరులపాలయియుండి యపారదైవ్య
విధముభైక్షుక వృత్తిని వెలయుచుండఁ
జల్లిని గ్దగుండె యుల్లు మనదె !
శా. తల్లీ! భారతమాత! నీమఖము చింతాధీనమై, మాతలి
వల్లిగన్నిభమైన నీకినుపుకోభాషీనమై, యంబుజో
ద్యల్లిలంజెలువారు శ్రేణులు బాష్పంబు ప్రపూర్ణంబులై
యల్లుసం రియుండుఁజాలు నికనీవోదార్పకొమ్మాధ్యత్మన్

గ్రంథపరిచయము

హంగలపీవి గోపాలశతకము. గ్రంథకర్త కాసుల పురు
షోత్తముకవి. ప్రకాశకములు చిరువోలు వీటంబురావుగారు, చి
రువోలు పెదకల్లెపల్లిపోట్ల, కృష్ణాజిల్లా. వెలలెలియదు. హంస
లదీవి గోపాలశతకము రచన తీర్చిన మైన శతకములలో నొక్కటి
దీనిని రచించినకవి కృష్ణానందంబులలోని దేవకోట పరగణా
లో చేరిన పెదప్రొవొనివాసి యనియును చల్లపల్లి జమీందారుల
ఆస్థానకవి యనియును 19 వ శతాబ్దాంతమున నున్నవాడె
నియును ప్రకాశకముల వ్రాసినభూమిఃపలన స్పష్టపడుచున్నది.
ఈశతకమునుగుఱించి ఇదివఱకే ఈప్రతికలో ననేకవిమర్శనములు
జరిగియుండుటచేత శతకమునగుర్చిన ప్రాశస్త్యాదిచర్చ పర్యా
ప్తమని తలంతుము. ఈ శతకమునందలి ప్రతిపద్యమును మృదువై
మధునమై జదువ జదువ నమృతము నీనుచుఁ జదువరుల నానందా
భి నిలాలాడించుచున్నది. ఇట్టిశతకమును పెద్దసైబానఁ బెద్దక్ష
రములతోఁ జక్కని విమర్శనయుతమగు పీఠికతోఁ బ్రకటించి
నందుల కనేక ధన్యవాదములను ప్రకాశకుల కందఁజేయు
చున్నాము. తైలి శోకపద్యము నిట నుదహరించుచున్నాము.
నీ. తనకుఁగో బరంబునకు భేదజ్ఞాన
మితిలేనివాని నిర్మమకయెంత.
తనువునట్టి నంకిటజీవుఁడేహానో
తెనియనివాని తాత్త్వికమదెంత
కన్నతండ్రిని జగత్కర్తమనిన్నాత్మ
బోధజేయనివాని బుద్ధియెంత
ధనజరామరణాది భయనివారణమైన
పదముజేరినవారి భాగ్యమెంత
ఏమిసేరిన ననుభ్రోచు టదియెవెంత
భావజవిలాస హంసలదీవివాస
లతితక్కువైభి సంకమస్థలవివార
పరమకరుడాన్యభావ! గోపాలదేవ
ఆశోక్యసంబంధము:—గ్రంథకర్త, డాక్టరు య. రామ
రావుగారు. ప్రకాశకములు:—శ్రీ కృష్ణవల్లభదర్శు, రి28, తంబుకెట్టి
పీఠి చెన్నపురి. ఈ పుస్తకమునందు ఉదకమునకును ఆగో. శ్రి
మునకునుఁ గల సంబంధము చక్కఁగఁ చర్చింపఁబడినది. తైలి
సులభముగను మనోహరముగనుండి చదువరుల నాకర్షింపజాలి
యున్నది. గ్రంథములు గ్రంథకర్తలకు వ్రాసిన లభింపగలవు.

పాగ్ధాపాగ్ధి శతకము:—గ్రంథకర్త కాంచూరి తిరు
మలాచార్యులుగారు. భద్రాచలం. జ్ఞానము యోగము శమర
మాదిపట్నము మున్నగు, సాధ్యాత్మిక విషయములను గూర్చిన
సిద్ధాంతముల సమన్వయముజేయుచు పాగ్ధాపాగ్ధియను మకుట
ముతో భక్తి బ్రపత్తుల నుద్దీపింతునట్లుగఁ ఈపుస్తకము వ్రాయఁ
బడినది. తైలి మనోహరముగను సోపముగను నున్నది.
చ. అనయము నానరంబనగనయ్యెను ధర్మము కాన్త్రహీనమై,
సనయము దైవతంబన, సయ్యన గర్మము కాన్త్రసిద్ధమై,
వినయముతోడ కాన్త్రహిత విశ్రుతకర్మగుణత్రయన్, సుధి
జనులంగఁబల్కితవి సప్తవశంబున బాగ్ధాపాగ్ధి.
వారిహితరత్నమాల:—గ్రంథకర్త జ. నారమాంబ. ఆమళ్ల
దిన్నె. తాటిపల్లిపోట్లు. వెల 0-2-0 ఈ పుస్తకమునందు బాలి
కలకు నీతినిబోధించు చిన్న చిన్న పద్యములు దాదాపు నూటికిఁ
బైగా కూర్చబడినవి. తైలిసులభము. ఉదాహరణమున కొక
పద్యము.
క. ఏరాండ్రను నీ సరిగా,
నోకిమితోజూచుకొమ్ము యొకపరియైన్
నేరములు బెంచికొనుచును
పోరాటములాడకన్ము పులివలెనారి.
నీతారాముల మహిమము:—ఇందు నీతారాముల పవిత్ర
నామ స్మరణమునందు గల వైభవము భక్త లోకోపకారార్థమై
తేటతెలుగున వ్రాయఁబడినది. తైలిసులభమై విననింపెయ్యున్నది.
ఈపుస్తకములు:—“సూర్యదేవర సంజీవరాయణం”గారు
తుమ్మపూడి”యనుచోటన లభింపగలవు.
సుందరసునీతి:—ఇది సంస్కృతముననున్న నీతికాన్త్ర
మను చిన్న పుస్తకమునకు తెలుగుఁజేసి. గ్రంథకర్త ఆయి నాపు
రపు సుందరరామయ్యగారు. గ్రంథములు లభించుచోటు:—
వేంకటరమణ కొమరిపాలెము. గోదావరిజిల్లా. తైలిశోకపద్యము.
క. శోకికలకు స్వరమెరూప
మనాకారికి నిద్యరూప మతికకు రూపం
జాకద పాతిరత్తిం
చేకద రూపందె కాంతియుపులకు మహలో

పోతుగుంట అచ్యుతకవి

వేపకొమ్మ సుబ్బరామయ్యగారు.
ఈ మహాకవి నివాసస్థానము నెల్లూరు మండలమున
కణ్వనదీతీరమందు గూడూరుగ్రామము. పాకనాటి
నియోగికుల పవిత్రుడు. ఆపస్తంబగూర్తుడు. కాశ్యపగోత్రుడు.
చెంచునారాయణ పుత్రుడు. గీర్వాణాంధ్రములందు అసమాన
ప్రవీణుడు. ఈకవి యిప్పటికి మూడు 30 సంవత్సరములకిం
దట కైవల్యపదవిని ఆలంకరించెన. వీరికుమార్తెలు యరువురు
మూత్రము ఇప్పుడు జీవించియున్నారు. ఈకవి సంస్కృత
పద్యపురాణమునందలి మామ మహాత్మ్యమును గైకొని ఆంధ్ర
మున గద్యపద్యాత్మికముగ సంపూర్ణగ్రంథమును ఆరు ఆశ్వాస
ములుగ రచించెన. వీరితైలి తెలుపుటకై కొన్ని పద్యముల
నుదాహరించు చున్నాను.
శా. సారంగంబు లతాగృహంబు వెలికిన్ జంచద్భయభ్రాంతయై
బారున్ దోడనె వెంటఁజింతకులన్ బల్వే భూనాటవిన్
దురన్ జూచి నృపాల శేఖరుండు వేదుర్వార సక్రోధుడై
దురంచేగి మృగంబు గానకమదిన్ దోడ్తోడఁజెలించుచున్
నీ. పదనారు నేడులు పరమాయుధవి శవుం
డాన తిచ్చెరు పడినైదు సరిగ
నారుసమాంబులు నవనివై జరిగను
నుండును నారును నిండేనేని
మిదిలోకమున కరుగ నేడిత్రోవ మాకుఁ
గాదని ప్రోచెడు భుసులు తేరు

పరికిన తనయుండు భయమేల మీకని
 ఫాలలో చనుగూర్చి పరచుకీతి
 తే. దపము నేనెదవాయువు దగ్గరకుండ
 మీరు శోకింపవలదని ధీబుద్ధి
 నడువ వాంతు శోకంబు నుడిగిమల
 మీద వినుచుని పలికె మృకండు డపుడు॥

క. భీమకవి తీర్థయోగ,
 నీమంబున దపమునేయు నిభలాగ్ధయల్
 భీముడు నీకునిచ్చును,
 నామది దిగులెల్ల బాయు నయముగ **ప్రస్తా**

క. సిద్ధిలు లెవ మొందించిన,
 సిద్ధిక్షయ్య గలిగిందియు సిద్ధాశ్రమమై
 సిద్ధిసాంఘికంబు జగతిని
 బుద్ధిని హరిమ్యు సేయు పుత్రక తపముకొ

నీ. శ్రేష్ఠతేజుండును భూలోకీయమెచ్చు,
 త్రపుగాంతరుని గూర్చి విపులముగను
 తపమాచరించుచు పుణ్యేత ఫలమందె,
 త్రైలాసుక దుగ్రత జేసితపము,
 శివదంబునజేత భువముల్ నక్షించి,
 కాలకూటమునంచె గళమునందు
 జాలంధరుండను జగదనకాని,
 సుహరింకర వాణి చక్రమొనరె

గీ. సత్పితృమేళు పుణ్యహరు టట్టుమును
 నమ్మి తపమాచరించె నెమ్మిశోడ
 శ్రీతీర్థక్షేత్రము జగముల భ్యాతికైత
 మాకు నిదుములు గదయాను మహితత్వి

య తి ప్రా స ము లు

జగముంచి వేంకట రామయ్యగారు.

- అ. వె. నదక కడననను వడియును బ్రాసంబు
 నూడఁజేటికి మంగనారం ద్రోక్కి
 కవిత్వమింత గద్యమే యగుఁగాని
 పద్యమగునె యద్ది హృద్యమగునె? ౧
- ఉ. వారిని పింఁగించి మనవారస్వదేశ విదేశ పేదభా
 మారచినానుగూర్చి నుదిచారినిమారతం జేసి మాత్మ సం
 స్కారములందు వెల్లులు వికారములుం బయిఁదెచ్చి కెట్లుకో
 గోలదరేల త్రాని బలమం దమభాస కగౌరవంబున్ ౨.
- మ. చందరంబులు గొట్టుమల్ నడచు నోజు బొచ్చినర్యాయపుం
 బదముల్ నెల్లంగఁగల్గఁగా నమననవ్యాపార సౌకర్యముల్
 వదలంగం బనియేమి కెల్లన యతిప్రాసంబులన్ వానిచే
 తఁదడియంబగు నైజమాధురి, గుణోత్కర్షణంబు నే చందగన్ ౩.
- గీ. సామెతలనేని యతియఁ బ్రాసమునలేక
 యాడుకొన రాంధ్రు లేమియుఁ బాడుకొనరు
 అట్టివోటలు బానిఁ బద్యములవండి
 యూడఁజేటినఁ జప్పనై యెప్పు నెడదె ౪.
- క. ఆద్యులునోతఁ గంటికి
 ముద్దినుసుం బుద్ది నుములు పొడవులు కుటుచల్
 పెద్దవియుఁ జిన్నవియు మన
 బుద్ధికొఁజూపించు భావముల నన్నిటిన్. ౫.
- క. తేలికఁగ లేటగితులు
 మాలికలం బలుకరాదో మహితాశయముల్
 మేలికనఁబు సేయల
 బాలికదగినఁ గలవు నమనరసగతు లింకన్ ౬.
- గీ. నన్నపాచార్య పనుపుల మున్నురాణ్య
 హేంబుగోలువునఁ దోలుచొల్ల నెలమి గజై
 కట్టియాడు నాంధ్రకవిత్వ కాశిగజై
 యలగు యతులఁ బ్రాసములు గంకెలుగావు ౭.
- మ. త్రోగికిల, ప్రోడలై మన యాంధ్రదేశ కవుల్ విశృంఖలసామజ
 క్రీడల్ విహరింపగో తపక్షిత్తి దిక్కుల నింపగో
 యూడలాగరు నేటివారల యోజనప్రాసములు
 యతుల్ ౮.
- ప్రాదుచాలక నాయిపూర్వు భూబురీ వవసంస్కృ
 తుల్. ౯.

జంఘాలశాస్త్ర యిట్లు పలికెను:—

నాయనలాగా! మా సత్యపుత్ర గ్రామమున కెక్కడ
 నుండియో కాని యొక హరిభక్తుడు వచ్చినాడు. ఆతఁడు
 శూద్రుల సంభవుడు. దాదాపుగా నేలది సంవత్సరములను
 మున్నవఁడు. హరినామస్మరణ పరాయణుఁడు. శంఖచక్రాంక
 ధారి, తులసీమాలావక్షుఁడు. న్యాయశోధ్య పుండ్రాలంకృ
 తుఁడు. ఏకవారాశ్రమతుఁడు. దీర్ఘశ్శ్మశుజటానుండితుఁడు.
 అశివభక్తుఁడు. గోమతేయఁడు. కాపిమత్రధారి. అట్టి భాగవత
 వక్తరుఁడు మా పద్మనాభస్వామి యాలయములో నాలుగుదిన
 మలనుండి వాసముచేయుచున్నాడు. వైదేకీయ కేగ్వాటయన
 కట్టజీప్రసాదముతోఁ గాలక్షేపము చేయుచున్నాడు. తులసి
 పూసల కడించుచు రంగవాసు ముచ్చరించుచు సభయస్త
 ములు కలఁచుట జెట్టుకొనుచు శ్రీపాదరేణువుల గన్నుల కంటిం
 చుకొనుచు దినము లీడ్చుచున్నాడు. పద్మనాభమూర్తిని
 నేమిఁపకచ్చిన శ్రీలు పురుషులు నీ హరిభక్తుని జూడకుండఁ
 బోవుట లేదు. మాకాలాచార్యులగా కాయనను జూచుటకు
 మూడునాల్గు మాఱులు వేంచేసి తనకు శ్రీభాష్యదులయందు
 ను, స్వరూపుగ్రంథములందును గల పాండిత్య మాయనయొద్ద
 కెల్లడించెను. విశేష గ్రంథాలలోకన మాయనకున్నట్లు కనబడ
 దని కాలాచార్యుల యభిప్రాయము. కాలాచార్యుఁడు వట్టి
 ప్రపంచజ్ఞాన కూన్యఁడని యా హరిభక్తుని యభిప్రాయమేమో
 మనకుఁ దెలియదు. ఏదీ? లోపలి యభిప్రాయము మోముపై
 నే విలక్షణ వైఖరినో కనబడుట కవకాశము లేకుండ ఫాల
 మంతయు నూర్వపుండ్ర మయ్యెను. పెద్ద జుజ్జులు కనుబొమ్మ
 లయ్యెను. లోతుకన్ను లయ్యెను. బాదుమీసములయ్యెను.
 దుగ్ధుడైవయ్యెను. కాలాచార్యులు తిరుగ నీరుచయ
 మున హరిభక్తుని వీక్షించి “మాసాక్షిసంఘములో
 నొక్క యావన్యాస మిచ్చెదరా?” యని యడిగెను. ఆయన
 యట్లనెత్తుట కంగీకరించెను. ఇదిగో యిప్పుడే రాసయియు
 న్నారు. ఆయన వచ్చునేమోయని నే నిక నేదియు నారం
 భింపకుండ నున్నాను. అదిగో వచ్చుచునే యున్నారు. లేచి
 హరి భక్తున కాతిభ్యమిండు. (శ్లోకంబునర్తుకు) స్వామి
 దయాచేయుఁడు. మా సభ్యులతో మిమ్ముల గూర్చి నాకుఁ దెలి
 సిన యంశములేవో చెప్పియు. టిని. తాము తమకుఁ దోచిన
 విషయమును గూర్చి యుపన్యాసంపఱుచును.

హరిదాసుని యుపన్యాసము:

శ్రీమతే రామానుజాయనమః. భాగవతోత్తములయిన
 దేవరవారద తీర్థంబు వేంచేసియుండుటచే నడియేనికి దేవర
 లతోఁ గొంత భగవంతులను సంధానము- భాగవత గుణాను
 సంధానము చేయఁదగిన యవకాశము సిద్ధించినదని యావీనుఁడు
 దాసుఁడు ఈ నిర్భాగ్యుఁడు మనవి చేసికొనుచున్నాడు. అడి
 యేని యవకాశమక సంభాషణమంతయు దేవరవారల తిరువుల్ల
 ము లోనికిఁ దెచ్చి ఈ యథాధమముని తీమింతు రని నమ్ము
 చున్నాను. ఈ దాసుఁ డంతటి పాపాత్ముఁడు ప్రపంచమున
 మఱి యొక్కఁడున్నాడని దేవరవార లెంచఁదగదు. దక్షిణ
 హిందూదేశమున నున్న సమస్త దివ్యదేశములను పాదచారిని
 నేవించితిని. ఒక్కొక్క దిగ్భ్రమణమునఁ గొన్ని మాసములుండి
 యచ్చట విష్ణుభక్తవాసు నారాధించి యచ్చటి భాగవతోత్తముల
 తిరువడిక్షణ గొలిచి యచ్చటి పన్నిద్రాశ్వాసలను బూజించి
 పెరియత్తువడి చిరియ తిరువడి తిరువడిగల్లవ మొక్కి యచ్చట
 దేవతాప్రసాదము కన్నుల కద్దుకొని స్వీకరించి యాహరించి
 కాలక్షేపమును జేయుచుంటి. ఇట్లు శ్రీ జగన్నాథము మొ
 దుకొని శ్రీ సారనారాయణమునకు తిరిగి భగవద్భాగవ
 తోత్తముల నేనఁ జేయుచుంటిని. ఇట్టి నేవలన నడియేను తరిం
 చునని నమ్మియున్నాడు. అడియేని కత్తురాభ్యాసమయినలేదు.
 అడియేని యన్నప్రాశన మేవో యారంగని యధీనమైయున్నది.
 ప్రపంచములో నెందరో దుర్మార్గులున్నారని కొందఱు మహా
 నుభావు లాశ్చిచ్చిరి. కాని నా కొక్కడూర్మార్గుడైన గానఁబడ
 లేదు. అందఱు భాగవతోత్తములే! వారందఱు అడియేనికి గురు
 వులే. వారి కడియేను శిష్యుపశిష్యు లోటిలోనినాడే. ఇను
 జూచిన వారందఱు నాకుఁ బ్రభువులే వారందఱు కడియేను
 దాసానుదాసుడే! ప్రపంచము దుఃఖభూయిష్టమని కొందఱు
 పండితు లాశ్చిచ్చిరి వినియున్నాను. ప్రపంచమున నేనొక్క

దుఃఖయిన ననుభవించలేను. ఒక్క దుఃఖమైన నేను జూచి
 యుండలేదు. (అహహ! ఎంతయుఁ జేయుడ నయ్యా! అని సభలో
 నేకలు) దేవరవార గట్లు దీనుని మన్నింపఁదగదు. నే సభయందను
 అథమాథమాధముడను. కాలమెంతకు జరుగకుండ నున్నదయ్యా
 యని కొందఱు పలుకుదురని నేనువినుచున్నాను స్వామి నేవకె
 పూలఁగోసి కొనుటలోఁడుశనీదశములు (తుంపుటలోఁజందన
 మరుగఁదీయుటలో- నారాధన సమయమున జేగంటి వాయిం
 చుటలో శంఖమూడుటలోఁ గర్పూరపు టారణలు గన్నుల
 కద్దుకొనుటలో- అహహ! అన్నిటికంటెను గజేంద్రాస్వామిని
 రక్షించిన యా శిష్టపణ్ణం జైద పెరుమాళ్ళువారి తిరుముఖ
 మండలమును తెఱచి లేకుండఁ దనివలెనందఁ జెప్పవచ్చున
 లేకుండ వీక్షించుటలో నా శిష్యులందఱియునైనఁ జేరు
 మాళ్ళును చిరాట్టియు గర్భాలయములో శివసించియుండ,
 నీవల నిలువఁబడి వనలిపునేన పదములను బాడుకొనుటలో-
 దేవాలయమునకు వేంచేసిన భాగవతోత్తముల తిరువడిగల్ల
 నొక్కొక్కరిని తరువాత నొక్కొకరి మెల్లగ నొత్తి కన్నుల
 కద్దుకొని నడుముకట్టుకొని ముందు నడుచుచు వారి నిష్ఠయొద్దఁ
 దిగఁబెట్టుటలోఁ దిరిగి యాలయములోనికి వచ్చి భగవంతు
 ము నొద్ద భాగవతుల పాదధూళిచేఁ బుత్రములగు తాలపె
 నాచ్చాదనము లేకుండ రంగ రంగ రంగా రంగ రంగ రంగా
 యని (ప్రాకారము లదురుగట్లు చిత్రైస్వరమున వరుట
 లో నోభాగవతోత్తములారా! నాకీకాల మెంత మాత్రమును
 జాలకుండ నున్నదని మనవి చేసికొనుచున్నాను. అందులన
 నసంతుష్టి నొందుచున్నానని యనుకొనుట. భక్తాగ్రగణ్య
 లారా! మనకింద్రయగు రంగుడు చేసినదంతయు మనకుమేలే!
 చేయుచున్నదింతయు మనకు మేలే! చేయఁబోవున దంతయు
 మేలే! ఇచ్చినదంతయు నుఖమే. ఇచ్చుచున్నదంతయు నుఖమే.
 ఈయబోవున దంతయు నుఖమే. భాగవతోత్తము లందఱులొ
 బ్రపంచమున నున్న వస్తువులన్నిటిలో నారంగ దేవుఁడు దివ్య
 మంగళ విగ్రహుడై మందహాస సుందరవదనారవిందుడై
 మనకు దర్శనము కటాక్షించుచుండగాఁ బ్రపంచమునఁ గన్ప
 మేది? దుష్టతయేది? నాకున్న వారు భక్తవరదుడైన యారంగ
 ఁడు. భాగవతోత్తములగు మీవంటివారు. వీరికంటె మఱియెవ్వరు
 లేరు. తల్లిలేదు. తండ్రిలేదు. సోదరుఁడు లేడు. పెండ్లిలేదు.
 ఇల్లులేదు. యోగ్యులిలేదు. ఏమియులేదు. ఎక్కడబుట్టితినో
 యెప్పుడు పుట్టితినో నే నెఱుంగను. జరిగిపోయిన దానిఁగూర్చి
 చింతలేదు. రాదగినదానిని గూర్చి యోచనలేదు. అడియేని
 కాలయములో దొరకెన ప్రసాదము ముందుగా నతివృద్ధులగు
 రిక్తులకు గ్రుడ్డివారడ్రులఁ గొంతజెట్టి- పుట్టలయొద్ద చీమలకు
 గొంతవిదిల్చి శిష్టాన్న మేమైన నున్నయెడలఁ దిందును. లేనినా
 డదియునులేదు. భక్తులారా! రంగనామముతోఁ గడుపు నిండించు
 కొన్న మనకు-రంగదర్శనమునఁ గన్నులు నిండించుకొన్న మనకు
 రంగ నేనచే మనఁజూసిండించుకొన్నప్పు డాఁకలిడుగుటకేమి
 యవకాశ మున్నది? భాగవతోత్తములారా! ఏమియు నక్కఱ
 లేదు. ఒక్క భాగవతోత్తముని జూచినయెడలఁ బంచభక్తి పర
 మాన్నములతోవలె గడుపు గిట్టుననిందును. భాగవతోత్తములు
 చేసినవోటు లందెల్ల రంగుండఁడి తీతినాడు. రంగుడున్న వోటు
 లందెల్ల భాగవతోత్తములండి తీతినారు. మీయీసంఘమున
 రంగ దేవుఁడుండటంబు బట్టియే యిందఱు నాట్లుల- ఇందఱు
 నాసోదరులిచ్చట చేరినారు. ఇప్పుడు పెద్ద పెద్ద సంతలున్న వా!
 అక్కడ రంగుండటంబుబట్టియే యందఱు భక్తుల స్పటికె జేరు
 చున్నారు. పెద్ద పెద్ద కొర్లు లున్న వా? అందఱు భాగవతోత్త
 ములకు కలవేంచేయుచున్నారు? అక్కడ రంగుండటంబు
 బట్టియే! అంతకంటె వేఱు కారణము చెప్పటకు సాధ్యమగునా!
 రంగనామస్మరణ మొనర్చుకొనుచు నెందఱో భక్తశిఖామణు
 లిప్పుడు కారాగృహములకుఁ బోవుచున్నారు- కాదా! వారూ
 రక పోవుచున్నారు! రంగుండచ్చట నుండుటచేతనే! ఆతని
 ని దర్శించుటకే పోవుచున్నారు రంగ రంగ రంగా రంగ ఇప్పు
 డు కొందఱు- కొందఱు భాగవతోత్తములు-చేరి స్వాధీపరిత్యా
 గమును గూర్చి శాంతినిగూర్చి యుపన్యాసము లిచ్చుచుండగా
 నచ్చటచ్చట జూచితిని. అడియేనికా యుపన్యాసము లానంద
 మిచ్చినవి. ఈస్వాధీపరిత్యాగమును గూర్చియే శ్రీమద్రామానుజ
 యోగి చరిత్రమున- శ్రీమతే రామానుజాయ నమః-ఒక్క చిన్న
 కథయున్నది. అతఁడాయుడను గాని కారణమున దానిని పెద్ద
 లవలన వింటిని ఎట్లు వింటిని? యట్లు మనవిచేసికొందును. మనవి
 చేసుకొనుమని భక్తుల యాజ్ఞయేనా? (అభ్యంతరమేమి యని
 సభలో నేకలు)

భక్తవర్యులారా! అదిగో శేషాంశసంభవుడైన శ్రీమ
 ద్రామానుజయోగి పుంకవుడు. అహహ! ఎట్లున్నాడో చూ
 డుడు.

ముద్దు మొగంబు కెంబగురుమోవి దయారస మొల్లు
 [వల్కులన్
 నిద్రపుణాపులున్ బసిడినిగలు దేరకు పేనుతీరుగా
 దిద్దినయూర్ధ్వపుండ్రమును దెల్లనిజున్నదనున్ ద్రిదండ
 [మున్
 దద్దమువొప్పచిన్న శిఖదాల్చిన మాయతొలు గొల్చె
 ద్రన్

శ్రీమతీ రామానుజాయనమః భాగవతోత్తమలారా!
 భావ్యకాళల వారిని దృఢచితిరా? ఆహా! ఆహా! కానీ
 పుణ్యదీప్తిగమున స్నాననూడి యామన పంచేయనన్నార!
 కూడ నెందలో శిష్యులు ప్రావిడవేదమును బరించుచున్నారూ
 చూడుడు. శిష్యులనగా సామాన్యశిష్యులలో దిగ్గంతులనంటి పం
 చితులు శేషగుణసంపన్నులు చేసతంతర పంత్రాంతక సాధ
 నాంత కోపాయంతర దహితులు అర్థపంచకక్షానిధులు మహా
 భాగవతోత్తములు యోగాభ్యాసపరులు అట్టి శిష్యులగును
 నూటిగ గోపురమువలె నున్న యోగి శిఖామణి ఆహా! యెందు
 లతో యాగిపోయినాడు. ఆగి యాసందువంక జూచుచు
 న్నారేమి? అదిగో ఆసందునుండి నెద్రదీప్తి వచ్చుచాకాలో
 యెలుగుదురా? ఆయనయే ధనదాసుడు చూచుబాధ్యుడు
 కోలదిగొప్ప ధనము కలవాడు. సంసారసుఖాతిలోలుడు.
 భార్యదాసుడు. అదిగోచూడుడు. బాచెడుకంటె నెక్కువ
 వై కెక్కుని బాలయ్యని కాంతిచే భార్యమోమునాడి పోవు
 నేమో యని యామెకు ఛాత్రసేవయొచ్చుచు, గాలిలోని పరా
 గరేణువు లామెయొకస్థాంతి దిద్దు కేత్రములలో చదువెమో
 యని యామెకు వింబామగ నేపసేయుదు. బదలంపమువలన
 బడలి తూలిపోవునేమోయని యామెకు జేయూత సేవజేయు
 చు నామెను విహారార్థ ముబ్యాసవనమున కెట్లు తీసికొనిపోవు
 చున్నాడో! ఆమె పద్మినీబాతి శ్రీలలోనిదట. నాకా గొడ
 వయేమియుం దెలియదు. మనుష్యులలో నాకు హరిదానజాతి
 తప్ప మఱియొక్క జాతి గోచరింపలేదు. ఆమె మహాసందరి
 యట. నాకుట్టునకు దిరుమార్చు బుట్టను సౌందర్యమామె
 మోములలో గానడచుదు. నిర్భాగ్యుడైన యడయేని యల్లిపాయ
 మెందులకు? భావ్యకారుల వారాధనానుసంక. నెంతిరుణ
 ముగ జూచుచున్నా? మోహపాశబద్ధుడై రాగలంపటడై
 గ్రామ్యసుఖేచ్ఛాతుడై తరుణివాసానుదాసుడై, యామె
 భర్త యెట్లు భ్రష్టుడై పోవుచున్నా? యను వృద్ధులు
 ద మారామానుజయోగి శక్రకమలములందెట్లు విస్మయచు
 చున్నా? ఛాత్రసేవచేయవలసింది పరమేశ్వరునకా భార్యకా?
 చామరకైంకర్య మొనర్పవలసింది చక్రపాణికో సతీమణికో?
 తరించుటకై దర్శనమొనర్పవలసింది దైవమాఖియ, తరుణివృత్త
 మా? ఉదారపుంపుడు నిష్కళంకచిత్తుడు వైన ధనదాసు
 డీదార సౌందర్యకారణమున దత్తజ్ఞానాభావుడై దర్శ
 నీయమైన వస్తువును దర్శింపక నేనింపడగింపూర్తిని నేనింపక
 పతియడై పాడై పోవుచున్నాడే యనుచుఃఖము కరుణాసము
 ద్రుడైన యా లక్ష్మణయోగి శిఖామణి కనుగొనుటల మాక్రిక
 మణి స్వరూపమున నూరు కొహినుజుల కాంతితో నెట్లు
 మెఱసిపోవుచున్నో చూడుడు. ఆహాహా! లలితలలితమై నుకు
 మార నుకుమారమై కోమల కోమలమైన యాదయాస్వరూపుని
 చిత్తము ముందు కిరీమకుసుమును శిల్పప్రాయ మనదగినది
 కదా! పరకష్టలేచ్ఛావైన నా మహాత్ము షోవ్యలేడు
 కదా! ప్రపంచకష్టము లన్నిటిలో భగవచ్చుతా శూన్యత
 కంటె గట్టమున్నదా? అనుట కొక్కకలకమైన లేకుండుట
 కష్టముకాదు. కట్టుకొనుట కొక్క చింకపేలికయైన లేకుం
 డుట కష్టముకాదు. తలదాచుకొనటకు చింత తాపైన
 లేకుండుట కష్టముకాదు. సతీమతి బలత్కార మృత్యునైన
 లేకుండుట కష్టముకాదు. అన్నికష్టములలో మహాకష్టము
 ప్రపంచలాంపటము. స్వకేయోత్తర గతి క్రిష్టతకు సంపూర్ణ
 ముగ సిద్ధిపడి బరతారణమునకై పాటుపడిన స్వార్థపరిత్యాగి
 సార్వభౌముడగు రామానుజుల హృదయములోని దయారస
 మెంతిలో? గలదియో చెప్ప సాధ్యమగునా? మూడు
 ఎకరెట్లు పర్యతిములైన వానిలో నూత్నముగ నునాయాస
 ముగ గలుగైన లేకుండ మునిగిపోవునా! ఆహాహా!
 భాగవతమృతలారా! అటుమాచుచున్నారా! రామానుజులు
 తనదానదలి ప్రక్కబారుగ భర్తానున కడుగుగ బోవు
 చున్నాడే! ఆహాహా! కాంచించుడి తిరుపతినుండి శ్రీవేంకట
 దూరునుండి, కాశీశ్రేణమునుండి కుండలాల పండితులు శిష్య
 తీకమునకై, సేవకై రామానుజునిగిడి, గృతాండలులై వచ్చు
 చుండగ, నా మహానీయుడు పాదచారియై పరితాప కరివృత్త
 వదన పద్మడై బాష్పపరిచ్ఛన్న శీత పుండరీకుడై యొక్క

భగవంక నిర్మగ్న మలీనమహానసుని యెద్దకు - భార్య కింక
 రాభము యెద్దకు అతనిని దరింపజేయుటకు బోవుచున్నాడే!
 నమ్మకమునబడి మునిగిపోవుచున్న మునిసిని బ్రతికించుటకై
 యల్లి కష్టపడిన యాత కాడు దయాశంకు కాడు. కాని గిగ
 గునిపోవుచున్న యింటిలో నేమూలనోరగి పోవుచున్న
 మునలి యాలటగానిని బ్రతికించుటకై కుంటులలోదుమిక నా
 చానికుడు దయాశంకుకాడు. కుచ్చ సుఖపరంపరాభిరతుడై
 కాంతాకనకా దేకతా నిరహారాధనశ్రమకై యింద్రియ
 లోబడై, కుద్ధవలనై నాశ్రికమాగ్నవలనై పాడై
 పోవుచున్న మునజునిమతిములోని కాకర్షించి ప్రపంచ సుఖవి
 రక్తి కలుగజేసి దైకపాదపద్మముల బడవైచి యుగపతన
 మగుచున్న యాత్మకూర్వ్యగతి నిచ్చి తరించడయే నాకాదాహ
 యెంతదయాశుడో చెప్ప నలవియగునా? ఆహా! రామానుజు
 లా ధనదాసుని బుజమునై కెయివైచినారే! పద్మశ్రేణుజా
 భాగవతమైన తనహస్తమును బ్రహ్మసూత్ర భావ్యవంక్తి వలె
 భన భూంధరమైన తనహస్తమును సంతక సతీపరిరంభ సంకల్ప
 సహజ్యుభమైన యాతని బాహువునందు కాంతాకనకం
 కును నూర్తి పరిసరభరితమైన యాతని బాహువునందు నిగ్గుం
 కేయముగా నాచుకుట్టు లంచినారే! శక్తికామమీద
 రామకోటిపతి ముంచినయెడల గభాత్రయనకే కాంత
 కాని తారక నామమున కేయన దాగున్నదా? సాలగ్రామము
 రూపాయల గోతముగా బడినయెడల దాపాయలనంది విలు
 వయే హెచ్చినది కాని సాలిగ్రామపువ్వుల తగ్గకదే. “నాయ
 నా భగదాసా! పంచమకుమారయై పద్మినీబాతినంభవమై
 బహానుదర స్వరూపిణిమైన నీభార్యనీకు మహానందమిచ్చుట
 చేరకేకదా నీవామె కిరీతునడచై ప్రపంచ ముఖైకరూపుడ
 డవై పామరత్వమున బ్రాహ్మణుడవున్నావు?” అని రామా
 నుజు లాతనిని బ్రహ్మిణి. “బోను! మహాత్మా ఆమె స్వరూప
 సౌందర్యము ఆమె ఛాయాసౌందర్యము ఆమె పదనసౌందర్య
 ము అన్నిటినిమించిన యామె కేత్రసౌందర్యము న న్నామెకుం
 బాద్యకాంతినిగ జేసవి. నాబ్రతుకు నానుభము నానర్పవ్య
 మామె యాకర్షణి విశాల శీతాంచలమున నున్నవి” యని
 ధనదాసుడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. “నాయనా! భగదాసా!
 నీ యిట్లా యక్షి సౌందర్యముకంటె, సువాసనకాశిక సౌందర్య
 సమన్వితములగు కన్నులను నేనునీకు గానబజవినయెడల నీవు
 వీనియందు గొంత వైముఖ్యమును వహించి యుండాలవా?”
 యని నన్యానీ సంసారిని సతీయెదుట సంజేహాశ్చర్యముగ బ్ర
 స్పించెను. “న్నావీ! అభ్యంతరమేమి?” యని ధనదాసుడు
 పలికెను. అటువైని నామెకురమ్మని యాతని భుజముమీద
 తన చేయినుంచియే శ్రీంకేశ్వరుని యాలములూపి కాతని
 గొనిపోయెను. శిష్యులు రామానుజులతమున కేగిరి. భాగవతో
 త్తములారా! అదిగో రంగడు. మనకానేరంగడు. చుక్కనూరి
 రంగడు. తలవైదులసి, యభ్యమున నశాకికతేజస్వంతమైన
 మందహాసము, మెరుగు గొంతుధము. నక్షత్రము శ్రీదేవిపాట్టి
 కట్టిన వీతాంబరము పాదనన్నిధిని భూనీశాదేవులు, ఆహా!
 ఒత్తిలి విశేషతయనమున బండుకొనిన యాజగదాధారని యా
 సౌందర్యరాశి, భాగవతోత్తములారా! కన్నులార జూచి
 తరా!

“కుడతై ముడియెవెర్కు క్కుణత్తై సాదనీట్టి
 వడత్తై పిన్మి కాట్టి తెనీత్తై యిలంగనోక్క
 క్కుడనీర క్కుడవుకెంద యిలహాకం
 కుడతన వ్కురుకుమాలా వెననేమనే నులగ త్తీర”

అని తొండండిపొడియూర్చారు సాయించిగాదా!
 శ్రీంకేశ్వర తిరువడిగై శరణం. ఎంబెరుమానార్ తిరువడి
 గగై శరణం. అశ్వేనా మనవాగ్నయనార్ తిరువడిగగై శరణం
 [అని తెంపలు వైచుకొనుచున్నాడు]
 అదిగో లక్ష్మణయోగి శిఖామణి! ధనదాసుని కన్నులు కడుగు
 కొమ్మని తన కనుండలపు లోని పవిత్రోదకమునాతని చేతిలో
 బోపినాడు. కన్నుల గడగికిని ధనదాసుడు శ్రీ రంగ
 మూర్తి కన్నులవంక జూచుచున్నాడు. ఒక్కరైతే కాలము
 చూచి శరీర ముప్పొంగెలులక తెల్లెంపింప బంచప్రాణములు
 గొంతుముడిగా స్తంభింప రంగరంగరంగా యని గర్భాలయ
 మడలునట్లు గట్టిగ కేకవైచి యాధనదాసుడు రామానుజుల
 బాహువులందు నిశ్చేతనడయి పడిపోయెను. కనుడచాడక
 మును గొంత యాతనివై జల్లిరామానుజులూతని నీవకిమెల్లంగ
 దెచ్చినాడు. ధనదాసుడు కన్నులదెరిచి చూడగా రామా
 నుజులు కంఠదూరములో నున్నారు. వైటు చెరగుచే
 భార్యయాలకి విసరుచు బ్రక్కనేయుండెను. “పో! అవలికి
 పో! నీవు నాకక్కజలేదు” అని భార్యను గర్హించి “గురుత్తమా

యోగిశిఖామణీ! నా కిప్పుడే సన్యాసముప్పొందు. నే నిక
 బ్రపంచ సౌఖ్యలంపటంబయి యూడాలను” అని వలవల
 నాభాగవతోత్తము చేస్తుచున్నాడు! చూచితిరా! భాగవ
 తోత్తములారా! దేవుని కభారతమయిన గాంధీన వానికి
 దిక్కుమాలిన ప్రపంచసంబంధము కాలయనా? రామానుజు
 డాయన కాశ్రమమిప్పించుట కిష్టపడక వారి నింటికి బంపివైచి
 తాము తమ మతమునకు నేంచేసిరి. ఇట్లుదినము గామానుజులు
 కావేసినాన మొదల్లి పండిత శిష్యులను వెంటబెట్టుకొని
 భనదాసుని యింటిప్రక్కనుండి పోవుచు నాతని బిరిచి యాలని
 భుజమునై కెయివైచి శ్రీంకేశ్వరుని యాలములూపికి
 దీసికొని పోవచుండెవారు. యతిరాజశేఖరులగు రామాను
 జులు స్నానాంతరము గూడ నెట్లు లబ్ధిపూర్ణుల డగు ధను
 ధానుని స్ఫురించుట రామానుజశిష్యులలోని బ్రాహ్మణపండి
 తుల కందజకుం కడుగుప్పమాముగా నుండెను. పండితులలో
 గురుగున లాంఛము లయినవి. వెక్కిరింపులు విజృంభించినవి.
 నూడు మాటలు తలనూపినవి. పలుచపలుచగ నెట్లు ప్రబలినవి.
 ఇతడు బ్రాహ్మణాచార శూన్యుడని కొందఱు కామయ
 దండములు నారకమయిన నిలుకల బెట్టి నక్కజలేదాయని
 కొందఱు లోకమర్యాదను గూడ దగులబెట్టుచున్నాడని
 కొందఱు—ఇతడు వర్ణ సాంకర్యమునకు మత భ్వంసమున
 కవతరించిన కలి పురుషుడని కొందఱు—మొదట గొడచాటును—
 తరువాత రామానుజుల మొగము చాటున యనుకొని
 ననుకొని తుదకు దెగించి రామానుజుల సన్నిధి నే
 విసుగుడల మాటలతో విధేయతా రహిత ప్రవర్తన
 ములతో నధిష్టణములతో, బహిరంగసిందలతో నందఱు
 కూడ దను యంతరంగములందలి యనభూతను వెల్లడించిరి.
 ఆహాహా! ఎట్టి యుత్తమునికైనను సుమకాలికులవలన నిండు
 తప్పవు కదా! రామానుజులు వారి నింగావాక్యములను మంద
 హాసవనముతో విని యూరకుండెను గాని మామూలు చర్య
 మాత్రము మానలేదు. శిష్యులందఱు స్నానాద్ధమైపోయినప్పుడు
 గడచిన రాత్రి మతములలో నాజవైచిన వానిమడిబట్టల నన్నిటి
 కొనలు చింపుచుని రామానుజుల వారొక నయ్యకమైన వాని
 కాళ్ళాపింపగా నాడెట్లు చేసెను. స్నానముచేసి వచ్చి శిష్యులు
 తన తన నడివస్త్రములను దీసికొనిన బోవుచు “అడదా!
 అడదా! ఇదెన్న! ఇదెన్న! అద్భుతిమాయారిక. ఇంకెక్క
 రనోయారు? నల్లతుట్టియెల్లద్రవ్యమిపోచి” యని కేకలు
 వైచుచు నుగారనుచు గిగురకానరనుచు భూకలమచు,
 శిశిలుచు ఉన్ముగ్ధుడై! ఉన్వోర్ అని యొకరి నొకరు
 ఛిట్టుకొనుచు గలియడడి కొట్టుకొనిరి. రామానుజు లా సందడి
 యేమని యడుగ వారంద డాత్మవస్త్రధరులై గురుసన్నిధికి
 వచ్చి మతమున జరిగిన చార్యమునుగూర్చి మనవి జేసికొనిరి.
 రామానుజులు చుండహాసమొదల్లి యూరకుండెను. పదిదినములు
 దాటిన పిమ్మట నొకరాత్రి తనకు విశ్వాస పాత్రము లగు నిద్ర
 లు శిష్యులను బిలిచి ధనదాసు నింటికిపోయి యాతని భార్య
 యెడలిమీదని యాభరణములందెని రామానుజులు వారికా
 జ్ఞాపించిరి. “నాట్లా హరిభక్తు నింటికిపోయిరి. భార్యభర్తలు
 నేలునేలు శిష్యులవై బండుకొనియుండిరి. దొంగలు రాగనే ధ
 నదాసునకు మెలకువ కలిగెను. కాని కన్ను లజ మూసికొని
 లోలోన రంగనామస్మరణ మొనర్చుకొనుచుండెను. దొంగలు
 ధనదాసుని భార్యయొద్దవచ్చి నిలువబడిరి. ఆమె యెత్తిలి
 పండుకొనియుండెను. ఒక చెవిదున్నును ఒకచేతికట్టు వంకియు
 నొక ముండేలిగాజులను నొకకాలి నూపురమును దస్కరించిరి.
 ఇవి తీసికొనుచుండగనే యామెకు మెలకువవచ్చెను గాని
 కదలకుండ యామెపండుకొని యుండెను. ఒక పార్శ్వమున
 నున్న వస్తువులన్నియు వారు తీసికొనిన పిమ్మట నామె కండవ
 వైపున కొత్తిగల్గెను. ఆమెకు మెలకువ కలిగినది కదాచని
 జడిసి శిష్యులు పొలిపోయిరి. తెల్లవారు చుండగనే ధనదాసు
 డు భార్యను వెంటబెట్టుకొని రామానుజ మతమునకు వచ్చి
 స్వామీ ఈమెలన మహాభాగవతాపచారము కలిగినది. ఈమె
 ను మీరు శిక్షింపవలయును. నాకు సన్న్యాసమును గటాక్షింపు
 మని యెంతప్రార్థించినను మీరు దయరాలేదు. ఇప్పుడైన దయ
 యుంచి దాని నకుగ్రహింపవలయును. అని తాను రామానుజుల
 కానులకు మ్రొక్కి భార్యచే మ్రొక్కించెను. ఈ యల్లరియేమి
 యోయని శిష్యులందఱు చుటకు నేంచేసిరి. అంత రామానుజులు
 గతమణి మా అమ్మా! నీవలన గలిగిన మహాపచారమేదని యా
 మెనడిగెను. మహాత్మా! తాము పరిశీలంప గర్తలు. తమకే
 శిక్ష విధించినను మహాభాగ్యముగ - మహావిష్ణు ప్రసాదముగ
 స్వీకరింతును. నిన్న రాత్రి మాయంటి కెవ్వరో దొంగలువచ్చిరి.
 నేనొత్తిలిపండు కొంటిని. వారొక పార్శ్వమునున్న యాధ

రణములను మాత్రమే తీసికొని యొక్క తెప్పపాటు కాలము నిలువబడినది. ఇదిగఱకు దీసికొనిన వస్తువులతో వారికి సంఘటి గాతే నట్లుండి పాపము వారికి ధనమంతయుకల్గెననుగా నన్నయో చెందవలెపు వస్తువులు గూడ వారు తీసికొనుట కవకాశమిచ్చి పుణ్యము కట్టుకొనవలయునని, చెందవలెపున కొత్తిల్లినది. నేనొత్తిల్లినది గావున నేనుకొంటిని దొంగలు పొట్టిపోయిరి. చుపాతా నే నింతకంటే నేమియు జేయలేదని యామె మనవి చేసికొనెను. “అదిగో తియగ నదియే మాటయో? చెందవలెపున నున్నవస్తువులు తీసికొనుట కవకాశమిచ్చుటకై యొత్తిల్లినది. చెప్పచు నన్నయో. అవకాశమిచ్చు వాఁడు నీ వా? నీవిచ్చుట యు నీవగలు భాగవతోత్తములు పుచ్చుకొనుటయనా? ఇచ్చుటకు నీ వాకర్తివి. నీకా స్వాతంత్ర్యమే? నీకా యాచార్యుల మెందులకు? నీ వొత్తి గిల్లుటచేత నేదా యా పాపభాగములు - అగస్త్యుని మనోరథుల పోకలనివచ్చినది. నీ చెందవలెపు వస్తువులు వారికి గావలసియే యందున నెడల నన్ను చెందవలెపున కొత్తిగించి యా పుణ్యార్థము వానిని తీసికొనియే పోవుదురే! కేమిట సంపన్నులాలై పడయుండకుండ నీవొత్తి గిల్లుటవలననే భాగవతా పచారము సిద్ధించినది.” అని ధనద్రాసుడు భాగ్యను మందలించి యామెను తీసికొనవలెనని రామానుజుల బ్రార్థించెను. ఆహా! తాను గొనిపోవలసినమాటలే, మోక్షము చిగురింపవలసిన మాటలే! పురుషులకు బాంధవ్య మియ్యదగినమాటలే! ఆహా! అట్టి సమయమున రామానుజు లేమి సాయించుచున్నారు! వినుడు నాయనలారా! “అమ్మా - స్వాధ్యక్షత్యాగము సంపూర్ణముగా గలదానవు నీవు - స్వాధ్యక్షత్యాగ స్వరూపమే నీభర్త. భిక్షులారా! పండితులారా! స్వామిమనస్సు యాయ బ్రాహ్మణుని నేను స్వగౌరవించుటకు మిరు నన్న నేకవిధముల నిందించితే. ఈయన యెట్టి మహనీయుడా మికిప్పుడు తెలిసినదా? బట్టు మెడలకు బట్టుకొని యాయన కాకులకు సాష్టాంగ దండ ప్రణామమేల యాచరింపవలె! ప్రాతగుడ్డల కొంగు బైటైపో తేనెదో పోయివని గిలగిల లాడిపోతే. కన్నులున్నది యొకరికొకరు తట్టుకొంటేనే నీవే దొంగవు నీవే దొంగవని యొకరు నొకరు కొట్టుకొంటే? ఇదియేనా మీ స్వాధ్యక్షత్యాగ మహిమ! ఇదియేనా మీ వైరాగ్య సంపత్తి! ఇదియేనా మీ తృప్తికరమైన కత్తి! సమ్యాఖ్యారి తిరువాయ మొజునీవేమిటి? ఇదియేమిటగు స్వరూపగ్రంథములన్నియు నేమిం చితిలే. రంగదేవస్వరూప సాంపత్త్యమున బ్రకాశించుచుంటిలే! అక్షుజ్ఞానమైన లేని ధనద్రాసుని కాలి గోటి కొననైన బోల లేకుంటిలే! పండితులారా! మీరు ముక్తినింద గోరితేనే మైవై నేమయితిలే! బనిలేదు. మైవై మాటలతో బనిలేదు. ధనద్రాసుని యంతరంగ శుద్ధిపండి యంతరంగ శుద్ధిని గాంచుడు. అతని స్వాధ్యక్షత్యాగమువంటి, స్వాధ్యక్షత్యాగమును గాంచుడు. అతని నిర్లిప్తపండి నిర్లిప్తతను పొందుడు. అతని నిశ్చల దైవ భక్తికిని నిశ్చల దైవభక్తిని గురుకు పశువుకొనుడు. అని రా నంతకడకు మీ కీటుంధములుండవు” ఇట్లు రామానుజులనతిచ్చి స్నానమునకై పోయిరి.

భాగవతోత్తములారా! నేను రామానుజులవ్రతమునుండి చెప్పవలసిన కథను చెప్పితిని. ఉపన్యసింతుట చేతగాని వాడ నగుటచేత గథలలో గంఠి కొంత, నాగంఠి కొంతకలిపి కలగ పులగముక్తిందరే జేసి చెప్పితిని. తమింపవలయును. శ్రీమతే రామానుజాయనమః—

నాయనలారా! వారిదానుని యుపన్యాసము నానంద మున వింటిమి. ఈయన హృదయ పరిపక్వత వైభవక్తి కల వారు. వీరు శ్రమచేసి యిచ్చుటకువచ్చి యీ సంఘమున నుపన్యసింతుటచే వారికి మనము గృతజ్ఞులము. ఓమ్. శాంతి శాంతిః

భట్టపాదుడు.

శ్రీమహా దాధ్యక్షత్వమును సిద్ధమగునీది చేపదిద్విమ ద్భీయమదేవకేసరి గుడిమణి శాధ్యక్షతవలంబన స్తోమవిదానోద్యోగవి శుద్ధవోమము కక్తిశాస్త్రుడు ద్రామకళాయయందెనుగుభాత్రిమపర్యుడు భట్టపాదుడు. లోకోత్తరచరితుండును, ధర్మార్థకామమోక్ష సవాచారంబులకు నగరంబును నజ్ఞులకు నాశ్రయంబును, సత్కర్మలకుఁ జోపాయు యగు శరీరంబును, ఉదారచరిత్రంబులకు గనియు, దుష్ట నులకు చురచోపశంబును, శత్రు శ్రమరంబులకుఁ జుపాకును మంబును, సత్కీలంబు రసాలవృక్షంబును, కలికాల నేనాప తులకు దుర్భేద్య దుర్గమును, యోగులకు బ్రహ్మాండ రసం

బును, విద్యుద్రత్నములకు నొగల్గును, గురుశాస్థాది దుష్టమతా ద్రులకుఁ బ్రచండ వ్యభాయధమును. అగు భట్టపాదుండును మహామహంబును త్రివేణి మాధవత్రేత్రంబున వేదవతోద్ధరణం బునకై యవతరించె. సత్కర్మలచే నిలిచినయులఁచున కర్మింప బడిన నేగుణగుణములు గమనీయముగా గణనీయముగా కమనీ యముగా పఠనీయముగా యని యన్నియు చిరకాలమునుండి కోరు యేకవాస సుఖంబులయడయలేక గొంతకాలమునకు దైవ రోగంబున నీ భారతవర్ష మందవతరించిన కుమారిల భట్టపాదుని వరించి యతనినిఁ బ్రేమించుచు మోదంబు నొందుచుండెనని.

ఈ భారతవర్ష దీపకుని జన్మస్థానమితరుల నిశ్చయ ముగ తెలియదు. అయినను భూమిప్రమాణంబుల నాధారము చేసుకొని త్రివేణి మాధవ త్రేత్రంబుని నిశ్చయింపవలెనున్నది.

మహామీమాంస తేరియగు నిభట్టపాదుండు వింధ్యగిరికి దక్షిణదేశంబున విప్రకులంబలంకరించెనని చేట తెల్ల నగుచున్నది. అట్టియీమహాభాగంబునై సమంబును దాటిన వాడై ఉపనయ నాది సంస్కారంబులఁబొంది మూర్తీభవించిన సదాచారంబుల బోలి యఖండబ్రహ్మ తేజోవిరాజితుండయి, లోకకంటకమతం బుల మతప్రసర్తకుల దునుమాడనుం డవసరంబున వైదికమా ర్గమును భేదించువారును, యజ్ఞ సంవిధానంబును భిన్నముచేయు వారును, జగత్తునంతయు తుడికనుని శూన్యనుని వాదించు వారును, ప్రతినిఁ గొనియాడు పొత్తుల వితిహాత్రునియందు వెల్లువారును ఈశ్వర నిందచే ననుందానంద సారావారంబున నోలలాడువారును నగు శాద్ధధారేయలచే నకలధర్మంబులకు నాటపట్టు భాగవత్సము ముట్టడింపబడె.

అంత భట్టపాదుండు దైవ్య కౌర్య వీర్య పరాక్రమం బులు ముప్పది గొంగ వేదోద్ధరణ దీక్షాబద్ధకంబులఁదామె మఱియు నానందగుణంబున యజ్ఞ సంస్కారంబుగలఁకై; సంఘ సంస్కరణము బహులవేడతే; ఆత్మచింత నశించె; సంచస్కం ధచింత నిండుకొనియె; సంద్యాది నిత్యకర్మలు యాచునా; శాద్ధ చైత్యాశాధనలు వెలుగొండె; ఆహా! యేమి యీకాల వైపరీత్యము! యెచ్చట చూచినను శాద్ధాచార పరాయణులే కాని వేదాచార పరాయణులు కానడరాయె! లోకమంతయు విపరీతమాయె గదా! మఱల బూర్వసిరికి నెప్పుడు వచ్చునో యెట్లు వచ్చునో యెఱుఁడుతెచ్చునో కదా! ఇప్పుడు లోకవర్షు పిశాచగ్రస్తమాయె; యెవరికి దోచిన రీతి వారట్లుండదుకొను చున్నార కాని యొక నియమమునకు లోబడి నడచువారు లేరు కదా! ఎటు చూచినను వైరవాగమములు గల్గించుచున్నవి. పాశుపత నిగమములు తిర్జించుచున్నవి. దుష్టాసంబంధ శాస్త్రం బులు జీవంబుల హింసించుచున్నవి. హా! యెంతటికట్టియాయె. దైవము; ఛీ! దైవమననీల! క్రూరమగు కలికాల ప్రభావవిష్ణుం భణమే కాగి వేరుకాదు; అని విద్యులకు నాధారంబును సత్కర్మజలంబులకు రత్నాకరంబును, శాద్ధమమంబులకు భాస్కరంబును, వైదికావధంబులకు సుధాకరంబును, కుతర్కవాద విమ వృక్షంబులకు కరవాలంబును అగు భట్టపాదుండు మిగులఁ జింతాక్రాంత స్వాంతరుడయి శాద్ధాచారముల ఖండ ఖండముగ ఖండించుటకు నా శాద్ధమత తత్వము దెలియగోరి శాద్ధాగమ ముల నన్నింటి జదువ యత్నించె.

లోకమునఁ బరబల సారము నరయక దారి వెడలఁడు. జయశిలంబు అట్లే వీరును బరమత లమ నరయగోరి శాద్ధాగమంబుల నన్నింటి జక్కగాఁ బఠించె.

వారి మతమందు జ్ఞానమును తుడికంబని నిరూపించెదరు. అట్లు చెప్పట యసమంజసము. జ్ఞానము తుడికమైనవో నిన్నటి రోజు చూచిన వస్తువును మఱల మఱి దినంబునఁ జూచినఁ బ్ర త్యభిజ్ఞ రావండ యుండవలెను. (ప్రత్యభిజ్ఞ—నిన్నటిరోజు చూ చిన వస్తువునే మఱల చూచినవో జ్ఞాపకము వచ్చుటయే ప్రత్య భిజ్ఞయనఁబడును, ఎట్లన అదేపుస్తకము అదేకుండ) ఏలన తుణ తుణమునకు జ్ఞానము క్రొత్తదగుటచే బూర్వ జ్ఞానాను భూత మగు వస్తువు ఉత్తరజ్ఞానమందెట్లు ఆరూఢికాగలదు? కాన ప్రత్యభిజ్ఞ యనునది వారికి లేదనియే చెప్పవలయును. అట్లు చెప్పటకును వీలులేదు. వారున్న ప్రత్యభిజ్ఞ యన్నదనియే చెప్పెదరు. అయితే ప్రత్యభిజ్ఞ కలుగుటకుఁ దగిన హేతువులఁ జూపింపజాలరు. అట్లుయిన మరియొక యాత్రేపణయు కలదు. అట్లు ప్రత్యభిజ్ఞ యన్నదని ఒప్పుకొనినవో యజ్ఞదత్తునిచేఁ జూడబడిన వస్తువు వేదదత్తుని స్మరణకు రావలయును. అట్లు వచ్చుటయు చూడదు. ఒకనిచేఁ జూడబడిన వస్తువు మరియొక ని స్మరణకు వచ్చుట దుర్బలము. అనుభవ విరోధము. అని యా త్మేకించిన, వారు, జ్ఞానము తుడికమైనను ప్రథమ తుణమందలి జ్ఞానము నశించిపోవుచు ద్వితీయ తుణమందలి జ్ఞానమందు వాస న యనుదాని నుంచి పోవుచున్నది. అట్లు ద్వితీయ తుణమందు

చిన వాసనా విశేషము వలన ప్రథమ తుణమందలి జ్ఞానముచే యనుభూతమగు వస్తువు ద్వితీయ తుణమందు సమృణంబు వచ్చు చున్నది. అట్లే ప్రథమ తుణమందు చూచినవస్తువునే మరొ ద్వితీయ తుణమందు జూచినఁ ప్రత్యభిజ్ఞ యేగ్గుడుచున్నదా సమాధానముఁ జెప్పెదరు. ఇది యసమంజసము.

మఱియు పంచస్కంధాంధరి క్తమగు నాత్మ లేదనయే వారి మత సిద్ధాంతము.

“దుఃఖం సంసారిణః స్కందాస్తే చ పంచ ప్రక్రితాః విజ్ఞానం వేదనా సంజ్ఞా సంస్కారో రూపమేవచ||” ౧. బాహ్య విషయ ప్రపంచము, గూఢ స్కంధము.

౨. తద్ విజ్ఞానప్రపంచము, [విషయములను తెలుసుకొను జ్ఞాన ప్రపంచము] వేదనాస్కంధము.

౩. ఆలయ విజ్ఞాన సంజ్ఞానము, విజ్ఞాన స్కంధము.

౪. నామప్రపంచము, సంజ్ఞాస్కంధము.

౫. ఉపాసనాప్రపంచము, సంస్కార స్కంధము.

ఇట్లు పంచవిధ స్కంధములే ఆత్మ యని వాడెదరు. శాద్ధులకు పంచేంద్రియములు, పంచవిషయములు, మాంసము, చైత్త్యస్థానము. అను నీపదిరెం దాయతనములు కలవు. దేవుండు సుగతుండు, ఈవిధము వారి మతప్రక్రియ కలను.

పాతక మహాశయలారా! గ్రంథ విస్తరభీతిచే వీరిమత మును సంగ్రహముగ వ్రాసి ప్రకృత మనుసరించుచున్నాడను.

ఇట్లు కుమారిల భట్టపాదుండు శాద్ధమత హృదయ మర్మ గంఠుల నన్నింటి బాగుగ గుర్తెరింగిన వాడాయె. ఈబట్ట సాధుండు యేశాద్ధాచార్యున వద్ద శాద్ధాగమములఁ జదివెనో యాయాచార్యుండొక దినంబున శిష్యులకుఁ బాతముఁ జెప్పెను. లోకమందు భ్రాంతి జనకమగు వేదమత యొకటి కలదు. ఆమ తమువారు వేదము, చెప్పరీతి దడచుకొనెడివారు. సర్వమును సమానము గాఁ జూచెదరు. సమ భా పమును బోధించెరు. ఈశ్వరుం డనువాఁడొకఁడున్నాడని కొన్నితాత్పర్యములచే నిరూపించెదరు. అయితే యిట్లు సమ భామునుఁ దెలిపెడి వేదమందే సమభావములేదు. విమనగా:—

అగ్నిహోమయం పశు మాలభే|| అని శ్రుతి కలదు. (దాని యర్థము) అగ్నిహోమ చేవతగల నీయాగమును పశు ద్రవ్యముచేఁ గూర్చి గావించి యాయ అగ్ని హోమ చే వ తనుఁ దృప్తిపరప మని. ఈ శ్రుతి వల నవేద మందు స మభావము లేదని దృఢమగుచున్నది. ఈశ్వర సృష్టిలో చేరిన చరాచరములన్నియు యేక యోని గలవగుటచే వాటికి సహో దరభావము స్వతస్సిద్ధమైయున్నది. ఇట్లుండగా సహోదరదగు పశువును హింసించి యాగమును సలుపుచుని బోధించు యా వేదమెట్లు సమభావబోధకమగును? గాన యావేదమతము సరి యైనదికాదు. నింగా భూయిష్టమైనది. కానయోశిష్యులారా! మీరు యెన్నడుగాని యా మతములో జొరకుడు. అని బోధించు వాక్యముల వీరిన యాయహమహుండగు భట్టపాదుని నేత్రములనుండి ఆశ్రువల్ల సంపాదనముఁ శాద్ధులను నాశనము జేయుటకై ప్రళయ కాలమేఘబృందంబులబోలి కురవసారంబించె.

అంతట భిన్నచేతముగడై యతడు. పౌరుషేయము లను, ధర్మా ధర్మబోధకములను, అగుశ్రుతులను నిందించుచు. న్నాడే యంతటి నిందితుఁ డె దయగలఁడా యని చింతించు భట్టపాదుని నొక సహపాత్రీ సాభాత్వంబు వలన తన గురువుతో శాద్ధ మతదురునిగాఁ దెలియజేసె. (శనీవము)

తూర్పుఇండియా రైల్వేసమై
సి. యఫ్. ఆంధ్రాసుగారు తూర్పు ఇండియా రైల్వే అధికారులతో సమై అంతమొందించు విషయమై తగుప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. ఆంధ్రాసుగారి ప్రయత్నము లెంతవరక సఫలములాయెనో ఇంకను తెలియలేదు. వీరిచేతివెట్టై కైయులులో పోయిట్లు తెలియచున్నది. అందు కొన్ని కాకిరములు మాత్రమే యుండెను.

వేల్పు యువరాజు.
రావల్పిండిలో 9 వ లేదిన పారులు యువరాజున కొక స్వాగత పత్రము సమర్పించిరి. పిమ్మట సైనికుల పరేడు జరిగెను. 10028 సైనికులు పరేడింగ్విరి. సాయంకాలము యువరాజు పోలో అడికి.

తెదవాడనుండి మాడపాటి సారాయణరావుగారు మాకిట్లు లెంతివార్త పంపుచున్నారు:—

మాడపాటి సత్యాంబగారు తనదత్తపుత్రుడగు మాడపాటి వెంకటగుబ్బారావుగారికి గార్డీయనుకాదు. ఆమెను గార్డీయజ్ పదవినుండి తొలగించ వలయునని నేను దరఖాస్తు పెట్టినాను. కావున ఆమెతో ఎవ్వరు లావాదేవి జేయకుండదు.

ఇండియా మంత్రి

మాంటాగూ గారి రాజీనామా

లండను పార్లమెంటున భారత ప్రభుత్వముపై కల అభిప్రాయములు

ఇండియాలో ప్రముఖులును పత్రికలును తెలిపిన అభిప్రాయములు.

(1)

(రైటు తంతివార్తలు)

ఆంగ్ల పత్రికాభిప్రాయములు

భారతదేశమునకు దేవనెరు ప్రభువును నియమించునూచనలు

మార్చి 10:— మాంటాగూ గారి పదవికి దేవనెరు ప్రభువు

నూచించబడెనని లండను టైమ్స్ పత్రిక యొక్క లాభివశభిమును దెలుపుచున్నది. లిబరలు పక్షమునకు దేవనెరు నీ పదవికి నియమించుటకు యూనియన్లు అంగీకరింపరు. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు చిత్తులందుండుటచే లాంచు బార్ని గారు విశ్రాంతి గొనుటకు జనరు.

“టైమ్స్” పత్రిక విమర్శన

రాజీనామా విచారదాయకము గాదు.

లండను టైమ్స్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— ఈ రాజీనామా విచారదాయకము గాదు. ఇందుకు సహకారము చేయునకు మాత్రము విప్లవము గలుగునట్లు దోచుచున్నది. మహామృదీయాశయములను సంతృప్తిపరుచు పరిష్కారముల కొరకు పాటుబడుటయందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు లోప మొనర్చినరని ఈ రాజీనామావలన భారత మహామృదీయులు భావింపవచ్చును. ఇట్టి భావముల తొలగిపోయి, ప్రభుత్వమువారు మహామృదీయాశయముల సంతృప్తి పరుచుటకు సర్వ ప్రయత్నము లానర్చిన వారికి నచ్చ జెప్పవలెను. రాజోవు సమీప ప్రాచ్య సమావేశమునందు బ్రిటిషువారి స్థానమును నిస్సంధిగముగ విశేషకరించుటకు ఇదేవిధముగ ప్రయత్నింపవలెను. ఏది ఎట్లున్నను మంత్రదర్శమునందు వికచత్వము లేకపోవుటచేతనే మాంటాగూ గారు భారత ప్రభుత్వ సంక్షేమమును బహిరంగపరచుట సంభవించెను. సామ్రాజ్య సమస్యలను ఎత్తుకొని సామర్థ్యముతోడను, సంఘభావనతోడను నిర్వహించగల సామర్థ్యమును ప్రభుత్వము వెల్లడింపవలెను. లేకున్న ఈ ప్రభుత్వమంతివర్తము నందుకంటే తత్కాల అనైకమత్వముగల మరొక మంత్రి వర్గము నకు వీలుగలుగ జేయవలెను

“మెయిలు” పత్రిక.

ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— మాంటాగూ గారు భారత ప్రభుత్వ సంక్షేమము ప్రకటించుటలో చాలావివేకమును గన్పరచిరి. అందువలన ప్రభుత్వమువారికి కర్తవ్యతా విమూఢత గలుగ పరిస్థితులు సంభవించెను. కాని మంత్రదర్శమువారు భారత ప్రభుత్వముతో నోక్త్యము పుచ్చుకొనరాదు. భారత ప్రభుత్వము వారు రాజద్రోహము నణచిద్రోహాలను శిక్షించుటకు స్వేచ్ఛ గావలవలెను.

డెయిలీ క్రానికలు

డెయిలీ క్రానికలు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— భారత ప్రభుత్వమువారు ప్రకటనను బహిరంగపరుచుటవలన తమ కష్టములను, బ్రిటిషు ప్రభుత్వ కష్టములను అనవునముగ అతిశయపరుచుకొనిరి. భారత ప్రజల ఆశయములను దెలుపుచుండెనను కారణమున భారత ప్రభుత్వమువారి యొక్కరి అభిప్రాయములనే సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారు గమనింప వలెననుట అతిశయోక్తి, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వ వారింకను చాల ఇతర విషయముల గమనింప వలసియుండును. త్రేసును టర్కీకి విమరణము. ఇట్లు జేసినయెడల ఆంగ్లేయ యూరపువారికి మనము గావించిన వాగ్దానములు భగ్నములగును. మతసంబంధముగ పుణ్యక్షేత్రములను టర్కీవారి కీయజాలము ఇందువలన, అరబ్బులకు మనము గావించిన వాగ్దానములు మృతవాక్యములగును.

ఇతర మంత్రుల ఆదేబరమును జూచియు వారి నైతిక నీతులగుర్చియు మాంటాగూ గారు మోసపోగొడచు. బ్రిటిషువారు తమ విధానమును మార్చుకొనవలెను. అని డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు.

కొన్ని యూరపియను ప్రదేశములను టర్కీకి ముట్టుకు భారత ప్రజలస్థితికిని ఎట్టిసంబంధమున్నదో తెలియజేస్తుంది. భారత ప్రజలలో నధిక సంఖ్యాకులు మహామృదీయులుగాను, పెనర్న సంధిని కొంతవరకు మార్చుటవలన మనకు టర్కీతో సంధి కుదురును. మరలను ఆర్థికావస్థ తల్లనుబట్టి గావించవలెను. భారత ప్రజలందరి యశాంతి రాజకీయవాక్కుల ప్రతిపాదించుటవలన వలంబాలును. ప్రభుత్వము వారు తీవ్రచర్యలవలన తమ యధికారమును తిరిగి స్థాపించుకొనవలెను.

పార్లమెంటునందు ప్రశ్నలు

అది హెచ్చరికగా ప్రజల సభయొద్ది ప్రశ్నించెను:— పెనర్న సంధియందు గావించవలసిన మార్పులను విశేషకరించుచు భారత ప్రభుత్వమువారు పంపిన సంక్షేమమును బహిరంగపరచుటకు భారత ప్రభుత్వమువారు గాని సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారుగాని అనుకరించిరా?

చాంబర్లెను గారిట్లు ప్రశ్నలైతర మిచ్చెను:— భారత ప్రభుత్వము వారిచే నంపబడిన సంక్షేమ తంతివార్త మాంటాగూ గారి యనుమతిపై ప్రకటింపబడెను. వారివిషయమై మరీయే ఇతర మంత్రులతోడను సంప్రదింపవలెను. భారత ప్రభుత్వమువారి నూచనలు, టర్కీయొక్క గాఢమిత్రు డొనర్న నూచనలను గూడ మించియున్నవి. కాని అందుపై నేను వ్యాఖ్యానమున ర్పించెను. ఈ ప్రకటనను ప్రభుత్వమంత్రులతో సంప్రదించి వారియను మతి గొనకుండ ప్రకటించుట నేరు విషయము. ఇది చాల ముఖ్యమైనది. ప్రస్తుతము మిత్రమండలివారు తురుక్క గ్రీకులకు సంధిగురువులకు సమావేశము గానున్నారు. ఇట్టి సమయమునందు ప్రకటించుటకు టులన దాని సామర్థ్యము ఇంకను హెచ్చెను. మాంటాగూ గారు స్వంతబాధ్యతలపై నిట్లు బహిరంగ పరచినయెడల ప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్య సమస్యలను నిర్వహించుట దుష్టము. ఇట్లు ప్రశ్నకము మాంటాగూ గారు ప్రచురించుట వలన విదేశాంగ వ్యవహారములందు గావలసిన యైకమత్వము నకు నుగోప్యము నకు నుగ్గించగలుగువాటిల్లెను. ఇందువలన రాజోవు సమావేశ కాన్య నిర్వహణము అసాధ్యస్థితియందు బడిపోయెను. మాంటాగూ గారు రాజీనామాను దాఖలుజేసిరి. (హర్షధ్వనులు) దానిని సార్వభౌముడంగీకరించెను. విదేశాంగ మంత్రులు సమీప ప్రాచ్య విషయములను ఇటలీ పరానులతో చర్చించుటకు జనునపుడు అన్ని కక్షలవారికిని నిష్పాక్షికమగు పరిష్కారమును గావించుటకు ప్రయత్నించును. భారత మహామృదీయులయొక్కయు ప్రభుత్వమువారియొక్కయు ఆశయముల సఫలపరచుట కాయన ప్రయత్నించును. కాని ఆ ప్రభుత్వమువారు గావించిన పరిష్కారమును మాత్రమే అంగీకరింపవలెను. ఈ విషయమై చర్చించుటకు ఒకదినమును నిశ్చయింపవలెను.

రాజీనామా కారణములు

భారత ప్రభుత్వమువారి బాధ్యత ప్రకటించుటవలన తమవార మాంటాగూ గారు రాజీనామానిచ్చిరా లేక అంతకు పూర్వమే ఇచ్చిరాదుని జెడ్డిపుడుగాకు ప్రశ్నింపగా ఈ దినముననే (9 తేదీ) రాజీనామా నొసనెనా చాంబర్లెను గారు ప్రశ్నలైతర మిచ్చెరి. భారత ప్రభుత్వ ప్రకటనను గురించియు, సమీప ప్రాచ్యమునందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి విధానమును గూర్చియు చర్చించుట కొకదినమును ఏర్పాటు జేసినదాయని టి. పి. కన్నురగారు ప్రశ్నించెరి. ఛేంబర్లెను గారిట్లు ప్రశ్నలైతరమిచ్చెరి:— సభ్యులందరకుట్లు గోరినయెడల నొకదినమును ఏర్పాటుజేయుట నావిధి. పోరు సమావేశమునందు అతికాలములో ఈ విషయమై బ్రిటిషు ప్రతినిధులను మిత్రమండలి ప్రతినిధులను చర్చించుట వలెననున్నది. అట్టితరీ ఈ సభవారి సమయమున జేసి చర్చించుట ప్రమాత్తునునకు సహకారిగాదని నేను దలచుచున్నాను.

సమావేశము జరుగకుముండే సమావేశ ఫలితముల దెలుపవలెనని కోరినయెడల ప్రభుత్వమువారి కార్యనిర్వహణము సాగింతుట సాధ్యముగాదు.

అస్పెక్టు గారు

అస్పెక్టు గారిట్లు నుడివిరి:— భారత ప్రభుత్వమువారి బాధ్యత మాంటాగూ గారి స్వంత బాధ్యతపై పత్రికలందు ప్రకటింపబడెనని ఈ సభవారు హిందూ కోనవలెనా? ఈ దినమున ఈ సభవారికి నిర్ణయింపబడిన కాన్యకము నందు మధ్య ప్రాచ్యదేశమును గురించిన విషయములుగలవు. ఈ ప్రకటనవలనను, అందుపై ప్రభుత్వమువారి చర్యవలనను ఈ సభవారి యభిప్రాయములందు చాల మార్పును గలగవచ్చును. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమును తెలిసికొనక పోయినయెడల సభ్యులు సరిగ చర్చించుటకు వీలుండునా?

చాంబర్లెను గారు

చాంబర్లెను గారిట్లు నుడివిరి:— అస్పెక్టు గారు వాఖ్యానముల సరిగ తెలిపెరి. మాంటాగూ గారు ప్రభుత్వము స్వంతబాధ్యతపై చురయే ఇతరమంత్రులతోడను ఆలోచించునందు ప్రకటింపబడెను. మధ్య ప్రాచ్యసమస్యను గూర్చి సభవారు చర్చించవలసినయెడల చర్చింపవచ్చును. బ్రిటిషు గారు విషయమై ప్రభుత్వమువారి పక్షమున విషయములను తెలిపెదరు. పోరు సమావేశమునందు ప్రభుత్వమువారు రోజులనుబోవు విధానముజరిగే తెలిపెరి. ఈ విషయమై ప్రభుత్వము నింకను నిష్పందించుట నాకుచియును చూచుటలేదు. ఇదివర కిట్టి చర్చలచే మంత్రులు భూనివిజయైన పరిష్కార మొనర్పవలెనని మనమునందు నిశ్చయించుకొని తరువాత సమావేశమునకు జనుటచే ఇదివరకు సమావేశములందు చాల పొరబాటు లొనర్పబడెను.

భారత ప్రభుత్వము వారి విషయమునను సప్తమెంటి ఎట్టిమేట్లు ను సంబంధముండుటచే భారత విషయమును గూడ చర్చించుట కొక దినమునిచ్చి దరాని గ్రీకులు గారు ప్రశ్నింపగా చాంబర్లెను గారిట్లు నుడివిరి:— నేను గ్రీకులు గారి భావములకు సమర్థింపవలెను. సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారియందు తమ అభిప్రాయములను నిజమిండుటకు భారత ప్రభుత్వమునకు హక్కుగలదు. వారి భావములు బహిరంగముగ ప్రకటింపవలెనని ఆదేశించుటగూడ హక్కుగలదు. కాని ప్రమరించుటకు సమర్థింపబడుట సమర్థింపక పోవుటయు మంత్రి వర్గమువారి యధికమున గలదు. ఏనిని ప్రకటించు భారమును మాంటాగూ గారు తన భుజము పైనికొనెను.

మేజరు కెనరలు సీలీ

మేజరు కెనరలు సీలీ గారిట్లు ప్రశ్నించెరి:— పత్రికలందా ప్రకటనయొక్క స్వంత బాధ్యతను అదియొకరు తంతివార్తగా నెట్లు ప్రకటింపబడినదానికి మాంటాగూ గారియొక్కరే నిర్ణయ లెట్లునందు? దానికి చాంబర్లెను గారిట్లు ప్రశ్నలైతరమిచ్చెరి:— ఏని ప్రకటింపవచ్చువాదని భారత ప్రభుత్వమువారు మాంటాగూ గారి నడిగి. ప్రకటింపవచ్చునని మాంటాగూ గారు గలచానొనగిరి. అది భారతదేశమందు ప్రకటింపబడి అన్యదేహిండ్ల నూటచే నిక్కడకు తంతివార్తబడెను.

భారతదేశమున మాండు ప్రకటింపబడెనా?

అస్పెక్టు గారిప్రశ్నకు ప్రశ్నలైతరమిచ్చుచు చాంబర్లెను గారు ఇట్లు నుడివిరి:—

భారతదేశమున ఇదియును ప్రకటింపబడెనో లేక అందరుకును ఒకేపర్యాయము అందుచేయుడెనో తెలియదు. జహాజి ఇది భారతదేశమున నిచ్చి ప్రకటింపబడి ముందుకలెను. కాని నా విషయము యథార్థము తెలియదు. ఏనిని సదయము వార్తాపత్రికలందు గాంచి ఇట్లు పొందిచిరి. భారతదేశమున ప్రకటింపబడుటకు మాంటాగూ గారు నెలవొసంగిరి. అందుచే నీ రాజీనామా తటస్థించెను.

గిడియను ముద్రగాదు ఇది వార్తాపత్రికలకు ప్రభుత్వ ప్రకటన రూపమున ప్రకటింపబడెనా? యరి యనుగగా నా విషయము దనకు తెలియదని చాంబర్లెను గారు నుడివిరి.

* * * *

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

ఇండియా దేశపు పత్రికల అభిప్రాయములు

లింకెన్ హౌసుల ముద్దె

ఇండియా మంత్రుల మాంటాగూ గారు రాజీనామానిచ్చిరను వార్త అకస్మికముగ తెలియబడితే కలకత్తాలో సంచలనము కలిగినది.

మంగళాక్షయ శాసనసభలో కలవరము

సభ్యులు లేచిపోవుట

హిందూదేశభివృద్ధికి మాంటాగూగారు చేసిన ఘోషనామకము నేవ నామోదించుచు మాంటాగూగారి రాజీనామాకు చింతన లేకుండునొక తీర్మానమును పాపించుటకు కల కత్తాలో 10 వ తేదీన జరిగిన రాష్ట్రీయ శాసనసభలో కొందఱు సభ్యులు ప్రతిఘటించి తీర్మానము చిన్న ప్రాయశఃపాతమున సభాచర్య ప్రారంభమైనది. మాంటాగూగారి రాజీనామాకు సం తాప సూచకముగ సభను విరమింపవలెనని ఘోషనామాగా రుపహాసించిరి. అప్పుడు చాలా తీర్మానమును విరాళించెను. అందు వైది ఒక మహావ్యక్తియగును పవిత్రం హిందువులను తప్ప తక్కిన దేశీయ సభ్యులందఱను సభను వదిలిపోయిరి.

మంగళాక్షయ శాసనసభ్యులు

ప్రస్తుత విషయమున మాంటాగూగారి రాజీనా మా భరతిఖండమునకు ప్రబల చాళికరము. దేశభివృద్ధి చాల హెచ్చుగా వెనుకకుపోవునని హెచ్చుపండి శాసనసభ్యులు నుడిచిరి.

సర్ సురేంద్రనాథ బసూగారి అభిప్రాయము

ప్రస్తుత స్థితిలో మాంటాగూగారు రాజీనామానిచ్చుట భరతిఖామికి నుపాధ్యతము. పరిస్థితులు కఠినములుగా నున్నవి.

పి. సి. మిత్తెరుగారు

మాంటాగూగారి రాజీనామా హిందూదేశమునకు గొప్ప విపత్తువంటిది. భారతీయులను చాల చిక్కులెక్కిననున్నది. భారతదేశ సమస్యలను దానగా గ్రహించిన రాజనీతిజ్ఞుడు వెంటనే ఆపదవికీ లభించుట చాల దుష్కరము.

డాక్టరు కె. నర్సయ్యగారు

ఈ రాజీనామా వ్రాసినవారు చివరకు కఠినముగా నున స్థానమును కలిగించును. మాంటాగూగారు ఇచ్చి విదేశ కాశ్యా లయమునా వెళువించుచున్న విధానము నుపాద్యమియుల కంతమాత్రమును సమర్థముకాదు. హిందూదేశమున కొంత సెల కొనవలెనని ఘోషనామానిచ్చుటను సమాధానము నుడురుట ముఖ్యా వసరము. ఈ రాజీనామాను సమర్థించి తీర్మానము కఠినముగా నున్నది.

పి. కె. సుబ్బయ్య పాకుగారు

టెక్నికల్ పునర్నిర్మాణమునకు విరుద్ధమున మాం టాగూగారు సురక్షితమును కలిగిపోవుటకున దీర్ఘ కాలము వారు దృఢచిత్తులతో పోరాడవలెనని విషయమిప్పుడు దుష్టు మగును.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్యము

మాంటాగూగారికి హిందూదేశము పట్ల నిక్కమగు సా నుభూతికలదు గాని యిండియాలోని ఆంగ్లేయీయంశమును నిరంకు షుకోవోగోరులను యింగ్లాండులోని అతివాదులను చాల ప్రతి కూలముగా నుండుటకు మాంటాగూగారి దృఢీకరముగ సహాయము చేయు నాకావలెనని భారతీయులందఱు నెఱుగుదురు. గాన మాంటాగూగారి రాజీనామాకు మరల వారు తాళక తక్కిన భార తీయులందఱును సాధించివేడవలెను.

స్వామి ముందెరు

మాంటాగూగారు రాజీనామా చాల అసర్థకమని మిక్కి లును శత్రువులు గూడ భావించుట నిశ్చయము. హిందూదేశ కాశ్యానివృత్తానునందు మాంటాగూగారి విధానమునూర్చి సమ తాతికలగు చరిత్రకారులు వికీర్రముగ వర్ణిప్రాయము నిచ్చి అతనికి సంకేహాన్నవలెను గొర్రుమును చూపించురు. భరతిఖండ మునకు స్వపరిపాలనను నిర్ధారించునట్టి వ్యక్తులతో ఆ ఫల నిర్దియందు సంపూర్ణ విశ్వాసముతోని భిన్నతోను మాంటాగూ గారు భరతిఖండమునకు కేరకమైన 100 ఏడ్లలో కలుగవల సిన అభివృద్ధి 10 ఏడ్లలో కలుగజేసెను.

ఇండియను కేబుల్ న్యూస్

మాంటాగూగారు నిష్క్రమించిరి గాని అతడు వదలి పోయిన ఫలితమున వెల్లవారు చింతించుదురు. మాంటాగూ గారివంటి మహావాదకు భావోన్మాది యిండియా వర్తితి పదవి కర్తృకుగాడు. అతడు రాజీనామాను సంతోషమును కలిగించెను. హిందూదేశమునందలి ప్రాచ్య భిన్నతేజ పరిపాల కాత దర్శకుగాడు.

బంగారి.

మాంటాగూగారు హిందూదేశము పట్ల నిక్క ప్రతి కూర్చి గల గొప్పమిత్రుడు. ఇంతవరకు యిండియా వర్తితి పదవియందు

న్న వారందరిలో మాంటాగూగారు శ్రేష్ఠతము లనుట నిర్వి వాదాంశము. భరతి ఖండమునకు అధినేతనములతో సమాన మగు ప్రతిష్ఠను మాంటాగూగారు గలగజేసిరి.

వస్తుమతి.

మాంటాగూగారి రాజీనామావలన వాంగ్మణిమునం దలి నిష్పంధవిధాన ప్రయుల ప్రతిభ ప్రబలముగను సంస్కరణ ప్రక్రియలమున కభ్యంతరం పేర్చుదును. ఈవార్త జాలసంతాప కరము.

మహామృతము

బ్రిటిషు వర్తితివర్తమున నెక్కుదిగైనను నిశ్చయముగ మాన్యులు కలుగుచున్నది. వానికి మాంటాగూగారి రాజీనా మా చేరుచుక్క.

స్వరాజ్య (కలకత్తా)

ఆంగ్ల దేశమునందలి భారతాభిమానులలో మాంటాగూ గారితో పోల్చదగిన వాఱొక్కరును లేరు. మాంటాగూగారి రాజీనామావార్త ఆశినిపాతమువలె వచ్చినది.

భారత మిత్ర

స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకు భరతిఖండమునకు యిం డియావర్తితి పదవికి వచ్చినవా రెవ్వరునుగూడ సహాయము చేయజాలని మాట సత్యమేయైనను భారతీయుల వాంఛలకు ప్రతికూలత వహింపక మాంటాగూగారు సానుభూతిని చూపి చిని చెప్పక తప్పదు.

ఇండియను మిరరు

మాంటాగూగారు నిక్కముగా భరతిఖండభివృద్ధిని కోరెను. భారతీయుల ఉచార రాజీయశయములపట్ల గాణముగు సానుభూతిని చూపెను. ఇట్టి సానుభూతియే తేనివో పరిస్థితు లను చాల వివరములుగ చేసియుండును. సమాధానపత్ర నొల్ల నివారి నాతడు సమాధాన పత్రములకు పోయినను వారి ఆగ్ర హమును మోత్రము ప్రబలజేయలేదు.

సర్వెంటు (కలకత్తా)

మాంటాగూగారి రాజీయ విధానమునుబట్టి అభిప్రాయ మిచ్చువలెనెవరో నతడు దేశభివృద్ధికి ప్రతికూలుడనియే చెప్పవలసి యుండును. సర్ మైకేలు ఒడ్డె యాదుగల భరతి ఖండమును నిర్మహము ప్రభు త్వగల మాన్యత్యమును మాంటాగూగారికి లేవు గాని హిందూ దేశమున నిరంకుశత్యము చిరస్థాయియగుటకు లిట్టి అగ్నిభక్షకు డగు కఠినచిత్తుడైన చేయదగిన దానికంటె మాంటాగూగారే హెచ్చుగా సహకారి యయ్యెనుట నిశ్చయము.

లీడరు

మాంటాగూగారి రాజీనామా వార్త భారతీయులకంద రకును గాఢ విషాదమును కలిగించును. భారతీ సంస్కరణము నకు ప్రతికూలులను వారే నెగ్గిరిని దీనివలననే లేలుచున్నది. ఈ స్థానమున నిక నియమింపబడువారిని బట్టియే భావి పరిపాల నా విధానము స్పష్టమగును. అసహాయవాదులు చేసిన మహ త్తమకు దేశసేవకు మేము వారి నభినందించుచున్నాము. రాజీనామాద్యోమలందన్న బ్రిటిషు రాజనీతిజ్ఞులలో భరతి ఖండవాసులకు శ్రేష్ఠతముడగు మిత్రుడగు మాంటాగూగారు రాజీనామా నిచ్చుటకు అసహాయ వాడులే ముఖ్యముగా వాఱ్యులు.

(ఆంగ్ల హైందవ పత్రికలు)

ప్రేక్షుమను

మాంటాగూగారు నన్న తాళలను గల ధైర్యశాలి. అతడు తన ఆశయముల పట్లమాపిన గాఢ విశ్వాసమున కతని నిష్పంశయుగా ప్రకాశింపవలెను. గత మాడువత్సరములలో ను యిండియా తొరకెను జూసిన దౌర్భ్యమున కారణంప వరకు బాధ్యుడో లేకుండు సాధ్యముకాదు. గాని మాంటా గూగారి రాజీనామాకు హిందూదేశమునందలి అన్ని కక్షల వారును తప్పక చింతిల్లెదరు.

ఇంగ్లీషు మను

తూర్పుదేశములందున్న బ్రిటిషువారి కందరికిని మాంటా గూగారి రాజీనామా వార్త అధికానందము ను కలిగించుట నిశ్చయము. 1917 లో అతడు యిండియా వర్తితి పదవికి వచ్చినదినుండల హిందూదేశమున అతనికి విరామము లేకుండ నుండెను. మాంటాగూగారి బుద్ధిపూర్వకమగు నుద్బృ థక విధానమే చాలవర కందులకు కాళము. రాజనీతిజ్ఞులగు అరాజకులను కక్షించుటలో నాతడు కేట ముదాసీనత వహించెను.

అడ్వకేటు ఆఫ్ ఇండియా

రీడింగ్ ప్రభువు నూచనలను బ్రిటును తొరకెనువా రంగీక రింపని యుపాహింప నవసరములేదు. మాంటాగూగారి యిండియావర్తితి పదవిని గూర్చి పర్యవసానము చెట్టి యభి ప్రాయ మిచ్చుబడినను అతడు యిండియా బ్రిటును దేశములకు ఘోషనామక మగు సేవచేసెనని యెల్లవారు నొప్పుకొనక తప్పదు.

పయనిరు

ఈ వార్త చాల హాశ్వర్యమును కలిగించినది. అత్యధిక మగు ననుభవము గలవారిపుడు యిండియా వర్తితిగా నియ మింపబడవలెను. అధికమగు వైర్యమును యుదారభావమును వివేచాను శక్తియు గల వారిని నియమించు టత్యవసరము.

గాంధీమహాత్ముడు

బంధింప బడినాడు

కావున

మేము ప్రచురించిన ఆయనగ్రంథముల ధర లను ఈనెలముగవరకు తగ్గించుచున్నాము. ఆంధ్ర జనులకును పుస్తక ప్యాపారులకును యిది మంచి తరుణము.

హైందవ స్వరాజ్యము

అసలుధర 0-10-0 తగ్గింపుధర 0-8-0

ఆరోగ్య సాధనము

అసలుధర 0-8-0 తగ్గింపుధర 0-6-0

హైందవ స్వరాజ్యము

(యింగ్లీషు) అసలుధర 0-8-0 తగ్గింపుధర 0-5-0

మద్రాసున యింగ్లీషులో ప్రచురింపబడిన యితరజాతీయ గ్రంథములను కూడ మంపగలము.

ఇండియా యేజన్సిఫీరో

బ్రిటిష్ కేసు, చెన్నపట్టణం

పాసుగంటిలక్ష్మీనరసింహ

రావుగారిచే రచించఁ పబడిన

గ్రంథములు—నాటకములు

నర్మదాపురు కుత్సీయము	0-12-0
రాధాకృష్ణనాటకము	0- 8-0
కోకిల	0-12-0
ప్రహరారాయణ	0-12-0
నవనాసరాఘవము	0-12-0
విజయరాఘవము	1- 0-0
కళ్యాణరాఘవము	0- 8-0
బుద్ధబాధనుధ	1- 0-0
వృద్ధవివాహము ప్రహసనము	0- 8-0
హాస్యపల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి)

సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవవాల్యూము.

పూర్ణిమముద్రిక—నాటకములు

నలయువారు, పాసుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారు, విశాఖగారి, అని ప్రాయశఃపాతము.

గంజాం డి॥ కోరులో

జి. పి. 7/22

బారిగ. కృష్ణమూర్తి వర్మరాలు పిటిషనులు ప్రముఖ త్రైతయెన్యులెన్న సాసయిటివారిపట్ల రావలసిన లేటు బారిగ కామయ్యతాలూకు రూ 500 లు విషయమై సదరు కామయ్య కుమార్లు బారిగ. కృష్ణమూర్తివర్మరాలు యీ కోర్టులో పిటి షను దాఖలుచేసినారు. అన్ని సదరు పిటిషను విషయమై ఆక్షిపణలు యెవరైనా త్రైతయెడల విసుటకు 14-8-1922 వాయిదా అయివున్నదనిన్ని యందుమాలముగా తెలియజేయడ మైనది.

1-8-22 } పి. రామమూర్తి, బి. పి. బి. ఎల్, బరంపుర } పిటిషనర్ల ప్లేడరు.

మా ఆంధ్ర మిత్రులకు

మా గొప్ప ఫిబ్రవరి అమ్మకము జరుగుచున్నది. చాల గొప్ప లాభము లుండును; జేబుగడియారము, పెద్దగడియారములు, ఆభరణములు, సాగసైన సామానులు, ప్రేషనరీ మొదలగు వాటియందును మిక్కిలి లాభకరమైనట్టి, ఉపయోగమైనట్టియు బేరము లుండును.

ఈ సంవత్సరము ప్రత్యేకముగా కొనువారలకు నిజమైన గొప్పలాభము లుండునట్లు ఏర్పాటుచేసి, వికయించుచున్నాము.

మా మోటారుకారులు, మోటారుబైసిక్కిళ్ళు, బైసిక్కిళ్ళు, వాటి పరికరములు మున్నగునవి ప్రత్యేకపు ధరలు వొప్పున డెలివరీ చేయబడును.

84 పుటలుగల అమ్మకము జాపితా సిద్ధముగానున్నది. ఇనాముగా పంపెదము. వీటిలో మీకు ఏదైనను కావలసిన తక్షణమే ఒకకార్డు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుటయే మీరు చేయవలసిన పని.

అడిసన్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్,

మాంటు రోడ్ - మద్రాసు.

బ్రాంచీలు:—బెంగళూరు - ఉదకమండలము.

ఓరియంటల్

ల్ గవర్న

మెంటు నెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్య కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 నం! స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా నేతరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్స్

ఫండును రూ 5,48,00,000 వైగానే యున్నది.

1920-వ సంవత్సరము నందు

నరంజడి 91,338-0-11

ఇక్కడ జరుగుచున్న అమ్మక

లెక్కల మొత్తము 15,44,24,596-11-8

మునుపటికంటె ఇక్కడ పాలిసి

దార్డులు బాప్తిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ లెక్కలను నిజమైనట్లుగా ఏకాగ్ర

కావలయును. వారు అనుభవ కారులగు నుండి

వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస

మునకు వ్రాయుడు.

Apply to:—

F. E. Vaid Eaq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building

Post Box No. 3, Madras

ఎ యి లే న్ బ ర్గు

క్రాడు ఆయిల్ ఎంజినులు

“ఎస్” టైపు. పరిమాణము 6-100 హెచ్. పి.

ఇప్పుడున్న పనులు ఎంజినులలో కెల్ల సులభమైనది, ధర తక్కువది.

ఎంజినులో చిక్కులేమియు నుండవు. సులభముగా నుండును.

పనిని నమ్మకముగా ఆగకుండా చేయును. ఎంజినులోని వివిధాంగములు చాల మంచివి,

ఖర్చుతక్కువ, మిక్కిలి నమ్మకమైనవి.

చాల డబ్బు పెట్టికొను పెద్దపెద్ద ఎంజినులతో సమానమైనది. డబ్బు దండుగ లేదు.

10-12 హెచ్. పి. మామూలుధర రూ 2045 ప్రత్యేకపుధర రూ 1842

20-24 “ “ 2909 “ 2618

“డెన్” వర్క్ ఎంజినులచే నడిపింపబడు పోర్ట్ బుల్ పంపులు.

214 సైజు ఎంజిను పరిమాణము 6 హెచ్. పి. పంపు ఒకనిమిషమునకు 330 గాలనులు

216 “ ఎంజిను పరిమాణము 8 హెచ్. పి. పంపు ఒకనిమిషమునకు 457³/₅ “

218 “ ఎంజిను పరిమాణము 10 హెచ్. పి. పంపు ఒకనిమిషమునకు 622³/₅ “

WIELE & KLEIN

Importers, Manufacturers' Representatives, Agents and General Merchants,

MOUNT ROAD, MADRAS.

Telephone 248.

Telegrams: "KLEINCO," MADRAS.

బ్రహ్మశ్రీ, ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, Ph. D. &c.

గారిచే రాస్తా క్రముగ తయారుచేయబడి ద్రావిడాయుర్వేద పండిత సమ్మేళనమునకు, వస్తుప్రదర్శనస్థానమునకు, క్లూబ్ హౌస్ క్రముగ మొదటితరగతిలో యోగ్యతాపత్రము పొందిన

సిద్ధ కల్ప మ క ర ధ్వ జ ము

వైద్యప్రపంచమునకు ఆశ్చర్యజనకముగ కనిపెట్టి తయారుచేయబడినది.

నవీనములైనవిగాని, పురాతనములైనవిగాని, సర్వవిధములైన వ్యాధులకు నుపయోగింపదగినది.

ప్రాచీన ఋష్యులచే చెప్పబడిన అసమానమైన ఈ ఔషధము ఆయుర్వేదశాస్త్రముచే చక్కగ పరిశీలించబడి మెప్పువడసినది. అనారోగ్యముచే సోఞ్చిహీను లగు సకల జన సామాన్యమునకు జీవనోపాధి మని చెప్పవలెను నేలాటి యాత్యంతపణయే నుండదు.

ఈ ఔషధమువలన సంపూర్ణముగ నివర్తించు వ్యాధుల వివరము:—రమలకు సత్తునలేకపోవుట, పొడ మొదలగు చర్మవ్యాధులు, ఉత్సాహములేకుండుట, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుట, అకలి వందగించుట, పొండురోగము వాపు, కీళ్లపట్టు, కీళ్లనొప్పులు, పక్షవాతము, అతిమూత్రము మొదలగు మూత్రవ్యాధులు మూలవ్యాధి, కానగ్ధాగము, ఆవృత్తిత్వము లోనగు అజీర్ణవ్యాధులును, ప్రమేహము (అంటువ్యాధులు) కొడుకు మొదలగు దుష్ప్రస్థితిసంబంధమైన అన్నివిధములైన చర్మవ్యాధులను, స్త్రీలకు కలుగు న్యూనాధిక ఋతురక్తస్రావములను, ఋతుకాలమున కిలుగు శూలలను పోగొట్టును.

ఇంతేకాదు:—సకలవిధవ్యాధులను పోగొట్టి దేహమునకు తేజస్సును, బలమునిచ్చి ఆరోగ్యమును కలుగజేయగలిగిన ఔషధములలో నిది ఒంటి: ని.

బాల్యమున దుర్భాగ్యముచే లభ్యపడు శుక్లస్వప్నము మొదలగుగాగల పురుషత్వమునకు లోపములను కలుగజేయు వ్యాధులను తుదముట్ట పోగొట్టుమందు ఇది ఒక్కటియే యని నొక్కి చెప్పదగియున్నది. దేహమున చెడునీరును పోగొట్టి, శుద్ధమైన రక్తమును కలుగజేసి శరీరదార్ధ్యమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చునట్టి ఈ ఔషధము దివ్యౌషధము ఇది మకరధ్వజయోగమున చేర్చబడు వస్తువులనే గాక నింకను విలువ గల ముత్యములు, స్వర్ణము, లోహములును, అనేకమాలి కావిశేషములును చేర్చి చేయబడినది.

ఈ ఔషధమును, కాల దేశ దేహతత్త్వాది భేదములను గమనించక, పథ్యనియమము లేక స్త్రీపురుషు లెవరైనను రసాయనము (Tonic) గ నుపయోగించదగును. మందును పుచ్చుకొను ప్రకారమును, పథ్యము వివరములను మందువెంట (ప్రత్యేకముగ పంపబడును.

ఒక మాసములోనే సంపూర్ణగుణమును కలుగజేయు, (60) అరువదిమాత్రలు గల యొకబుడ్డి వెల రు. 10-0-0 లు మాత్రమే. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము. [2775]

విలాసము:—ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, పునెజింగు దైవరత్న, మదరాసు ఆయుర్వేద ఔషధశాల, లిమిటెడ్ తపాలాపెట్టె నెం 151 రు, తంజినిలాసము కల్కత్తా, మదరాసు

పెన్సిల్లు! మన దేశములో చేసిన పెన్సిల్లు!!

పెన్సిల్లుబడి, సామానులు, పనిచేయు సమస్తము మనదేశములోనే.

“దేశములోని ప్రజలు బ్రతికే సుఖించవలెనంటే దేశములోచేసిన వస్తువులు కొనండి”

తృప్తికరమైన అన్నిరకముల పెన్సిల్లు తయారగుచున్నది.

మా కాపీ పెన్సిలు చేసికిని తీసిపోదు.

ఒకరూపాయి పంపిన అన్నిరకములు గల నమూనాకట్ట పంపబడును.

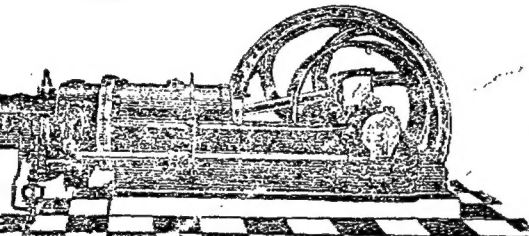
వ్యాపారధరలకు వ్రాయండి. మదరాసు పెన్సిలు ప్యాక్టరీ, వామరవూపేట పోస్టు, మదరాసు.

రాబున్ క్రా డాయిలు ఇంజనులు

20, 26, 60

గుర్తముల

వరుగలవి

సాకులో సిద్ధ

ముగనున్నవి.

దరలు సరసము

మావద మిటు సామానులు యావతు గూడ దొరకును.

ఇంయండిన్ కొమర్షి అండు ఇండ్ర స్టీను కంపెనీ.

తెలిగ్రాములు “Lucky” 40 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

“దే వ మృ త ర స ము”

స ర్వో త్త మ మ గు

జే శీ య ది వ్యా వ ధ ము.

భగవంతుని పరిపూర్ణ ఆపారకరుణామృతము. లోకప్రసిద్ధిచెందిన జీవదైవమృతము. ఏకాలమం దైనను ఏవయన్ను సం దైవము, వాటిపై త్లేన్మూడిభేదములు పాటింపక ఎట్టి ప్రాణవ్యాధులైనను పథ్యానసానము లాశ్చర్యము లేకనే లోపలికిని వెలుపలికిని ఉపయోగించుట కనుకూలమైన సాటిలేని సందేహ మూలికారసము. ఈ జీవామృతరసము నొక మారు ఉపయోగించిన వారు దీని యభ్యుత్థితిని కాచి ఆశ్చర్యపడక తప్పదు. [3212]

మొత్తముగా తెప్పించెడి వ్యాపాలకు కుంభికమిషను ఈయబడును.

1/2 బొమ్మ బుడ్డి 1-కి రు 2-0-0 1/2 బొమ్మబుడ్డి ,, 1-కి 1-0-0 వ్యాకింగు పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రాప్తైటకు: జీవామృతరసముఅఫీసు, కరూయ, S. I. Ry. లేక ఆక్స్ ఆండు కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతిమనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి యుపయోగకరము. ఇది మామకనుటకు జాతకము, పుట్టినతేది, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవసరములేదు. నులభమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప సర్టిఫికేటులను పొందినది. వెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగౌరగు ఆదినారాయణ రావు పంతులు. పి. ఏ. వి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిరి “కాల వాని తెలిసికొన గోయవారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంశోధము కలిగించుని నానిశ్చయము.” పుస్తకములు పలయవారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

[2853] పోడవరం, విభాఖట్నం, జిల్లా

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తసీసనపు రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టుట యందు శేరియిక గాంచినది. ధర 1-10-0

ఇండియా సిలోకొనందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు పులికముగా పంపబడును. (2975)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

నిష్ఠామగ తయారుచేయబడిన కాస్త్రము ఔషధములు.

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.

తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని

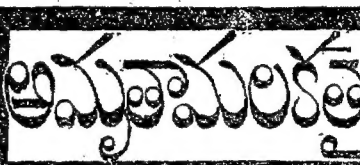
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మేనేజరు, ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ,

19, హాకెస్ రోడ్, మాంటూరోడ్ - మదరాసు.

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యుగారి

శరీరమును కండ్లను సర్వదా కాపాడును
అన్నివిధ శిరోరోగములను పోగొట్టును
పార్శ్వనోప్పులను దూరము జేయును
కణితనోప్పులను నిర్మూలముజేయును
వీనసరోగముల రానివ్వదు
మొదలుకు బలము కలుగజేయును (శని)
కర్మలలోనుండు పవిత్రమును
కండ్లను సు
అపస్మాంసుల దూరముజేయును
తలనరములకు బలమునిచ్చును (1045)
నేత్రరోగములను హితము
మూర్ఖులను బోగొట్టును
తలయందును బోజనమును
తెండుకలను నెరయకుండజేయును
నెరసిన తెండుకలను నలుపుజేయును
యోచనచేయువారికి మిక్కిలి హితకరము
మాడుపోట్లను నిర్మూలము జేయును
విద్యాభ్యులకు సర్వదాహితము
చర్యరోగులకు మంచిజేయును
తలమంటలను మాన్పును
అధికనిద్రను తగ్గించును
నిద్రలేమిని బోగొట్టును
దీని గుణములు అనుభవజ్ఞులకు వెలుగును.

వెల బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0.

వ్యాకింగు పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

క్యాటలాగు ఉచితము.

ఆ గురు ర్యే దా శ్ర మం,

41, ఆచారప్పన్ ఏథి, జి. టి. మదరాసు.

అభరణములు

(2957) తెనుగు

స్రాంపుమాన్యుల్ ... 4 0 0

గ్రామోవ్యోగధుల మాన్యుల్ ... 2 8 0

ఇవ్కమ్ టాల్కు మాన్యుల్ ... 8 0 0

సివిల్ ప్రాజెక్టర్ కోడ్ ... 5 0 0

క్రిమినల్ ప్రాజెక్టర్ కోడ్ ... 6 0 0

ఎన్జేటు ల్యాండు ఆట్ట ... 8 0 0

లిమిటెడ్ ఆట్ట ... 2 0 0

ఇండియన్ పీసర్ కోడ్ ... 2 0 0

హిందూ (1921) అచ్చునూ నున్నది 6 0 0

బొట్టున వలి ముద్రపెట్టె ... 1 4 0

విక్రొరియా డిపో

మైలాపూరు = మదరాసు.